

MEYMÛNE BANU HİKÂYESİ

Emine TEMEL*

ÖZ

Cumhuriyet'in ilan edilmesinin ardından Mustafa Kemal Atatürk, başta edebiyat, dil, tarih ve sanat olmak üzere Türk kültürü ve medeniyetinin her kolunda araştırmalar yapmak, yapılan çalışmalarını düzenli olarak yayımlamak, yurt dışı ile bağlantılar kurup birtakım ilmî faaliyetler göstermek, Türklük biliminin temel kaynaklarını hazırlamak ve değerli yazmalardan ve fotoğraflardan müteşekkil bir arşiv oluşturmak amacı ile akademik bir müessesinin kurulmasının gerekliliğine dikkat çekmiş ve ilk ilmî araştırma enstitüsü olarak Türkiyat Enstitüsü'nü kurmuştur.

İstanbul Üniversitesi'nin Edebiyat Fakültesi'ne bağlı olarak kurulan Türkiyat Enstitüsü'nün temelini, içerisinde pek çok değerli eseri bulunduran kütüphanesi oluşturmaktadır. Kütüphane koleksiyonunun esasını ise Hakas Türklerinden Rus Türkolog Nikolay Fyodoroviç Katanov'dan (ö. 1922) satın alınan yazmalar, kitaplar ve mikrofilmler teşkil etmektedir.

Bu makalede, kütüphanenin Katanov yazma koleksiyonunun 1 numaralı bölümünde 4. eser (TAEKY1/4) olarak kayıtlı ve içerisinde beş farklı hikâyeyi barındıran yazmanın dördüncü hikâyesi incelenecektir. Eserin müellifi ve müstensihî belli olmamakla birlikte dili Kazan Tatar Türkçesi olarak ifade edilmiştir. Dokuz varaktan müteşekkil olan bu eser, Hindistan padişahı Haris'in kızı Meymûne Banu'nun Hazret-i Resul ile evlenmesine kadar olan süreci konu edinmektedir. Bu yazıda eserin, öncelikle fizikî özellikleri tanıtılıp muhtevasından bahsedilecek akabinde sahip olduğu imlâ hususiyetlerine yer verilecektir. Eserin gösterdiği farklı dilbilgisi özellikleri tek tek ifade edilerek yazıldığı dönemle ilgili bazı hususlara dikkat çekilecektir. Son olarak eserin transkripsiyonlu okuması ile gramatikal dizini verilecek ve tıpkıbasımı sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Kütüphanesi, Katanov Yazma Eser Koleksiyonu, Doğu Türkçesi, Meymûne Banu Hikâyesi

STORY OF MEYMÛNE BANU

ABSTRACT

After the declaration of the Republic, Mustafa Kemal Atatürk attracted attention to which should be established an academic instituton to research in all branches of Turkish culture and civilization, publish the works done regularly, carry out some scientific activities as establishing connections with abroad, prepare the basic sources of Turcology and generate an archive of valuable manuscripts and photographs and established Turkic Studies Institue as the first scientific research institue.

The foundation of the Turkic Studies Institue which was affiliated to the Faculty of Letters of the Istanbul University, has constituted the library that has held many valuable works. The basis of the library collections have formed manuscripts, books and microfilms purchased by the Russian Turkologist Nikolay Fyodorovich Katanov (d. 1922) from Hakas Turks.

* Arş. Gör., İstanbul Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, emine.temel@istanbul.edu.tr

In this article, the fourth story of the manuscript which is registered as 1/4 in the library's manuscript collections of Katanov and contains five different stories is going to be examined. The author and transcriber of the work are not clear but the language of the work has been expressed as Kazan Tatar Turkic. This work, which consists of nine leafs, is about the process until the marriage of the Indian sultan Haris' daughter, Meymune Banu, to Hazret-i Rasul.

In this study firstly, the work's physical features are going to be introduced, context is going to be mentioned and then followed orthography characters which the work has possessed. The different grammatical features of the work are going to be expressed one by one and remarked some points related to the period written. Finally, the transcription of the work and grammatical index are going to be given and facsimile is going to be presented.

Keywords: The Library of the Research Enstitute of Turkology, The Manuscript Collections of Katanov, The Eastern Turkic, The Story of Meymûne Banu

1. GİRİŞ

Mustafa Kemal Atatürk, Cumhuriyet'in ilanından sonra Ord. Prof. Dr. Mehmet Fuad Köprülü'yu İstanbul Darülfünûnu (İstanbul Üniversitesi) bünyesinde Türk kültür ve medeniyetine hizmet edecek, ilmî çalışmalar yayımlayacak bir müesseseyi kurması için görevlendirmiştir. 12 Kasım 1924 tarihinde, Atatürk'ün başkanlığındaki Bakanlar Kurulu'nun 1111 numaralı kararı ile İstanbul Üniversitesi'nin Edebiyat Fakültesi'ne bağlı Türkiyat Enstitüsü kuruldu. Türkiyat Enstitüsü, Türkiye Cumhuriyeti'nde Bakanlar Kurulu kararı ile kurulan ilk ve tek ilmî enstitüdür.

16 Ocak 1991 tarihi itibari ile İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü'ne bağlı olan Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı, Türk Sanatı ve Türk Tarihi olmak üzere üç anabilim dalında faaliyet göstermektedir.

Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü'nün bünyesinde yer alan kütüphane; Katanov, tezler, bağış kitaplar ile yazmalar, mikrofilmler olmak üzere dört bölümden müteşekkildir. Kütüphanenin esasını Hakas Türklerinden Rus Türk bilimcisi Katanov'un (ö. 1922) özel kitaplığı teşkil etmektedir. Ölümünün ardından hanımının kitapları satmak istediği haberini alan Evkaf Nezareti, 3000 altın karşılığında Türklük bilimi adına önemli bir yere sahip olan bu kitapları satın alır. İlk önce Süleymaniye Kütüphanesi'nde muhafaza edilen bu eserler Türkiyat Enstitüsü'nün kurulmasının ardından buraya devredilmiştir. 3000 ciltlik eserin bulunduğu bu kitaplık ile daha sonra yapılan bağışlar neticesinde (1956: Sadettin Arel, 1968: Hamit Ongunsu, 1971: Halit Ziya Uşaklıgil, 1973: Azerbaycanlı Sultan Beg, 1974: Ahmed Hamdi Tanpınar, 1980: Mehmet Behçet Yazar) kütüphanedeki toplam eser sayısı 50.000'e ulaşmıştır.¹

Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Kütüphanesi'nde 200 cilde yakın yazma eser bulunmaktadır. Bu yazmaların kataloglama işini ilk olarak Cevat İzgi yapmaya başlamıştır. İzgi'nin vefat etmesi üzerine yarım kalan işi Mehmet Zeren ve İsmail Güleç, Katanov ve Hüseyin Sadettin Arel'in bağışları arasında bulunan 173 yazma

---

¹ Mustafa Özkan, "Kuruluşunun 70. Yılında Türkiyat Enstitüsü", *Türkiyat Mecmuası*, XX, 1997, s. 1-11.

eserin kataloğunu çıkararak devam ettirmişlerdir.² Son olarak Sadık Yazar, Osman Nedim Tuna ve Mehmet Behçet Yazar'ın bağışları arasında yer alan 71 cilt el yazma içinde bulunan 121 eserin kataloğunu hazırlamış ve bu çalışma *Türkiyat Mecmuası*'nda yayımlanmıştır.³

Yazma koleksiyonunda dikkati çeken eserlerin başında Katanov'un bağışladığı yazmalar gelmektedir. Çoğu Doğu Türkçesi ile kaleme alınmış olan bu eserler arasında Kazan Tatar Türkçesi ile yazılmış Hüsâmeddîn b. Şerefüddîn el-Müslimî'nin *Tevârihu'l-Bulgariyye'si*, *Sakam Kıssası*, *Hz. Ali'nin Bir Destanı*, *Meymûne Banu Hikâyesi*, *Bir Kadının Hilkat-i Garibe Çocuğu Hikâyesi* ile Fazlullâh b. İsâ et-Taşkendi'nin *Kelile ve Dimne Tercümesi*, *Ahmet Yesevî'nin Hikmetleri*, Allahyâr Sûfî'nin *Fevzü'n-Necât* bulunmaktadır. Doğu Türkçesi ile kaleme alınmış olup Katanov dışındaki koleksiyonlarda yer alan yazmalar da mevcuttur. Osman Nedim Tuna koleksiyonunda Latîfi mahlaslı kişi tarafından yazılan ve Tûtînâme tercümesi olan *Mazharu'l-Acâyib*, Mısırlı şair Bûsîrî'nin Arapça *Kaside-i Bürde* adlı eserine Çağatay Türkçesi ile yazılan şerh ile *İslâmî'nin mesnevisi* yer almaktadır.

Bu makalede, içerisinde beş farklı hikâyenin olduğu, katalog numarası 1/4 olan (TAEKY1/4) yazmanın dördüncü eseri ele alınacaktır. Yazmanın öncelikle fizikî özellikleri tanıtılacak akabinde muhtevastından bahsedilip, imlâ hususiyetlerine yer verilecektir. Yazmada görülen farklı dilbilgisi özelliklerinden yola çıkılarak eserin yazıldığı dönem ile ilgili bazı hususlara dikkat çekilecektir. Makalenin sonunda eserin transkripsiyonlu okuması ve gramatikal dizini verilecek, tıpkıbasımı sunulacaktır.

2. ESER HAKKINDA GENEL BİLGİ

2.1. Eserin Tavsifi

İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Kütüphanesi'nin katalog kaydı 1/4 olan yazma, beş ayrı hikâyeden oluşmaktadır. Bu yazmanın 59a ve 67b varakları arasında *Meymûne Banu Hikâyesi* yer almaktadır. Her bir sayfası -birkaç istisna dışında-⁴ 15 satırdan oluşan bu yazmanın dili katalog kaydında Kazan Tatar Türkçesi olarak belirtilmiştir. Eser Nestalik hat ile kaleme alınmıştır.

2.2. Eserin Yazarı/Müstensihi, Yazılış Tarihi ve Yeri

Eserin müellifi ve müstensihi belli olmamakla birlikte katalog kaydında XVI. yüzyılda istinsah edilmiş olabileceği belirtilmiştir. Yazılış tarihi ile ilgili ise hiçbir kayda rastlanılmamıştır.

2.3. Yazmanın Fizikî Özellikleri

Yazma, 205x165 (160x105) mm. ebadında ve reddadelidir, siyah mürekkeple yazılmıştır. Yazmanın sol tarafının sol üst kısmında düzensiz olarak varak numaraları belirtilmiştir.

Yazmanın sağ tarafındaki her bir sayfanın 15. satırından sonra bir sonraki sayfanın ilk kelimesi, hecesi veya 15. satırın son kelimesine ait bir ekin düzenli

² Mehmet Zeren, İsmail Güleç, *İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Kütüphanesi Yazma Eserler Kataloğu*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, İstanbul, 2009.

³ Sadık Yazar, "İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü'ndeki El Yazmalarının Kataloğu", *Türkiyat Mecmuası*, XVI/1, 2016, s. 339-446.

⁴ 60a/60b: 14 satır 67b: 16 satırdan mütetekkindir.

olarak derkenar düşülmesi (reddade) dikkati çekmektedir: Kelime ve hece derkenarları: 62b/15dk. **ol** > 63a/01 ol 'avret-ning, 64b/15dk. **tört** > 64a/01 tört kez yüz, 66b/15dk. **séni** > 67a/01 séni; 60b/15dk. **halā-** > 61b/01 halāyıkğa fāş, 61b/15dk. **ya-** > 62a/01 yarın kıyāmet, 63b/15 dk. **inşā'**- > 64a/01 inşā'allahu Te'a. Ek derkenarları: 59b/15 pādşāh- 15dk. **-mız** > 60a/01 -mız bizlere, 65b/15 kızıl altun- 15dk. **-dan** > 66a/01 -dan zerrīn.

2.4. Eserin Muhtevası

Meymûne Banu, Hindistan padişahı Haris'ın kızıdır. Bütün cihan padişahlarının oğulları ona talip olur fakat Meymûne Banu Mekke'de yaşayan, -müstensihin ifadesi ile- padişah ve aynı zamanda peygamber olan Ahmed Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi's-selam adındaki büyük zâtın yanına gitmek ister. Onun dinine girip ümmetinden olan kişilerin cehennemden kurtulacağını söyleyen Meymûne Banu, babasından izin alarak tam bir yılda Mekke'ye ulaşır ve peygamberin karşısına çıkıp "Ben bir kadını ve eş istiyorum. Bana ne buyurursunuz?" diye sorar. Hazret-i Peygamber de ona, erkeklerin kadınlar üzerindeki haklarının çok olduğunu, bu hakları yerine getirebilirse evlenebileceğini söyler. Meymûne Banu'nun bu hakların neler olduğunu sorması üzerine Hazret-i Resul, kadınların erkeklere karşı hangi durumlarda ne şekilde davranmaları gerektiğini anlatmaya başlar.

Hazret-i Resul, 60b/07'den 64b/02'ye kadar bütün hadislerini tek tek sıralar. Meymûne Banu bu hadislerin hepsini dinledikten sonra Arafat dağı taraflarına çadır kurmaya gider ve Hazret-i Resul'ü buraya davet eder. Hazret-i Resul daveti kabul edince Meymûne Banu kendisine ihtişamlı bir karşılama töreni hazırlar.

Bir süre Meymûne Banu'nun yanında kalan Hazret-i Resul, sekizinci günde buradan ayrılarak Kâbe'ye gider. Meymûne Banu Hazret-i Resul'ü yanında göremeyince aklını kaybeder. Bir zaman sonra Hazret-i Resul Allah'ın fermanı ile gelir ve Allah ikisini eş ilan eder fakat Hazret-i Resul, Meymûne Banu'nun babasından izin almadığı müddetçe kendisi ile evlenmeyeceğini söyler. Meymûne Banu'nun babası ise bu ülkeden çok uzakta bir yerdedir. Hazret-i Resul, Allah'a dua ederek Meymûne Banu'nun babasının bir an önce Mekke'ye gelmesini diler ve babası kırk dört vezir, hizmetçi ve askerlerle Mekke'ye gelir. Üçü birlikte konuştuktan sonra babasından icazeti alan Hazret-i Resul, Meymûne Banu ile nikâhlânır ve babası Hindistan'a geri döner.

Meymûne Banu bir ömrünü Hazret-i Resul'ün hizmetinde geçirir. Bir zaman sonra da Hazret-i Resul Meymûne Banu'nun dizinin üstünde vefat eder.

3. YAZIM ÖZELLİKLERİ

3.1. İkili Yazım

Yazmada dikkati çeken ikili yazımlar bulunmaktadır. Sadece iki yerde geçen "çeşit çeşit" anlamındaki tekrar grubunun biri söz başında tonlu diğeri ise tonsuz ünsüz ile yazılmıştır: *dürlü dürlü* (59b/12) ~ *türlü türlü* (59b/07). Aynı durumu başka bir kelimedede de görmekteyiz: *tilediler* (67a/14) ~ *diler-men* (60b/02). Sadece iki defa kullanılan bir diğerk tekrar grubu da son seste yuvarlak ve dar sıradan ünlü olmak üzere farklı şekillerde yer almıştır: *yérli yérine* (66a/08) ~ *yérlü yérine*

(66a/14). Farklı fonksiyonlarda yalnız iki yerde geçen aynı kelimenin biri söz sonunda ses düşmesine uğrarken diğeri eskicil şekli ile yer almaktadır: *ulu bolur* (61a/09) ~ *uluğlamak* (63a/13), *katı* (61b/09) ~ *katıg* (61a/04, 62a/04, 63/11). 15 defa kullanılan *el* kelimesi sadece bir satırda *elig* (60a/09) olarak geçerken diğer satırlarda söz sonunda düşmeye uğramıştır: *elinden* (61a/06), *eliniğ* (61a/07), *elin* (63b/02). Bir diğer ikili yazımı da gömlek ile söyle- kelimelerinde görüyoruz: *kömlegi* (61a/14) ~ *könğlegin* (63a/06), *söyledi* (59a/08) ~ *sözler-siz* (60a/14).

Zamirlerdeki ikili yazımlar: *men* (60b/02, 62b/07, 63b/12, 64b/05, 67a/06) ~ *ben* (59b/03, 64a/07, 62b/07, 64a/13, 66b/14), *banğa* (59b/03) ~ *manğa* (60b/01), *mundın* (59b/04) ~ *bundan* (67b/03). Sayı adlarındaki ikili yazımlar: *biğ* (65b/02, 66a/15, 66b/02) ~ *miğ* (59a/11, 65a/01, 66a/12-13...; 11 adet). Fiillerdeki ikili yazımlar: *ol-* (60a/06, 60b/14, 61a/09, 667b/12...; 49 adet) ~ *bol-* (59b/02, 66b/15, 67b/08...; 9 adet), *dé-* (60b/05, 64a/08, 67b/09...; 11 adet) ~ *té-* (59b/03, 66b/13, 67a/06), *bér-* (59b/04, 61b/05, 63b/10...; 5 adet) ~ *vér-* (62a/05, 62b/14, 64a/03...; 10 adet), *ér-* (59a/03, 64b/03, 67a/05...; 37 adet) ~ *é-* (59a/02-03-12, 59b/11, 65b/05, 67b/08), *bar(-)* (60b/08, 61b/13, 64b/09...; 7 adet), *var(-)* (59b/03, 60a/03, 62b/12...; 15 adet). Metinde zarf-fiil eki almış *ét-* fiili altı defa *édüp/édip* şeklinde yazılırken iki satırda tonsuz olarak ifade edilmiştir: *édip* (60a/02, 66a/14), *édüp* (65a/04, 65b/03, 66b/12, 67b/15) ~ *étip* (64b/07), *étüp* (59b/06). "Gibi" anlamındaki edat dört yerde *tég* (62b/05, 64a/03, 64b/12, 65b/11), iki satırda söz başındaki tonlulaşma ile *dégin* (59b/15, 65b/14) şeklinde yer almıştır. Kapalı e'deki ikili yazımlar: *kéltürdiler* (59b/02) ~ *keltürebilmegey* (62b/08) ~ *keltürdik* (64b/08); *édüp* (63a/10) ~ *édip* (60a/02, 66a/14); *berdi* (64a/01) ~ *bérse* (62a/04), *çeküp* (66b/04) ~ *çékse* (61a/04), *eşidcek* (65b/04) ~ *éşiden* (65b/05). Hemze kullanımı ile ilgili ikili yazım: *Cebrā'il* (66b/13) ~ *Cebrāyil* (62b/11).

İsim ve fiil kök veya gövdelerine gelen aynı yapı ve fonksiyondaki eklerde, fonetik farklılıklar sonucunda bazı ikili yazımlar ortaya çıkmaktadır. Zarf-fiil ekindeki ikili yazımlar: *éşitüp* (59b/02, 64a/12) ~ *éşitip* (64a/15), *kirüp* (59a/15, 64b/10, 66a/04) ~ *kirip* (60b/02), *çıkıp* (59b/10) ~ *çıkup* (60a/10, 60b/13), *édip* (60a/02, 66a/14) ~ *édüp* (59a/14, 66b/12, 67b/15...; 11 adet), *bişirip* (62a/11, 63a/11) ~ *bişürüp* (62a/11). Genitif eki almış "bu" zamiri sadece iki satırda geçmekte fakat farklı fonetik özellikler göstermektedir: *munuğ* (62b/04) ~ *munuğ* (64b/03). Ayrılma durum ekindeki ikili yazımlar: *andan sonğra* (60a/03, 60b/03-06, 65a/04) ~ *andın sonğ/sonğra* (59b/13, 61b/05, 64a/10...; 8 adet), *mundın sonğ* (59b/04) ~ *bundan sonğ* (67b/03), *tamuğdan* (59a/14) ~ *tamuğdın* (59a/15), 'avretlerden (64a/04), 'avretimden (64a/07-08) ~ 'avretleriğizdin (64a/06). Yönelme durum ekindeki ikili yazımlar: 'avretine (64a/12,15) ~ 'avretinge (63b/10) ~ 'avretke (64b/01), peygāmbere (59a/12) ~ peygāmberge (63b/12), *Ḥazret-i Resül 'a.m.-ga* (65a/13) ~ *Ḥazret-i Resül 'a.m.-ğa* (67a/15). Belirtme durum ekindeki ikili yazımlar:

hādīs-lerini (64a/11) ~ *hādīs-lerin* (64b/03), *'askeri* (65a/01) ~ *'askerini* (65b/02), *yüzün* (63b/02, 66a/04) ~ *yüzümüzü* (60a/08).

3.2. Harekelendirme

Meymûne Banu Hikâyesi, geneli itibari ile harekesiz bir metindir. Tespit ettiğimiz hareketlerin büyük çoğunluğunu ise med işareti oluşturmaktadır. Ayrıca dört kelimedede de şedde işareti kullanılmıştır: *ammā* (59a/06), *zerrīn* (59b/09), *zerre* (60a/07), *avvalġı* (67a/13).

Metinde, Oğuz yazı dili özelliği olarak üç kelimedede i harfinin hareke ile bir kelimedede ise hem hareke hem de harf ile gösterildiğini tespit ettik: *eliğindeki* (60a/08), *Tenġri Resûlı* (64a/05), *ellerindeki* (64b/08); *örtđi* (59b/13).

3.3. Noktalama

Metin, noktalamalar hususunda oldukça düzensiz bir yapıya sahiptir. Çoğu harfin noktasız veya fazla noktalı yazılması yanlış okumalara sebebiyet vermektedir. Metinde tespit ettiğimiz yazım yanlışlarının büyük bir kısmı noktaların eksik, hatalı veya fazla konulmasından kaynaklanmaktadır. Tüm bu hatalar metinde sayfa altı dipnot verilme suretiyle belirtilmiş olup bu bölümde sadece her hatayı temsilen birkaç örnek gösterilecektir.

Eksik noktalamadan kaynaklanan yazım yanlışlıkları: Noktası en fazla eksik yazılan harflerin başında ġ gelmektedir. 11 farklı yerde noktasız yazılan bu harf altı yerde kök, beş yerde de ekte yer almaktadır: *peygâmbir* (59a/10), *oġul* (61b/10), *ġayret* (66b/04), *taġındaġı* (65b/13); *buyruġına* (63b/02), *turġanım* (62b/09), *hoşluġı* (63a/11). Noktaları eksik yazılan harflerde ikinci sırayı y almaktadır: *taġı* (59b/08), *kesilüp* (62a/01), *kéyim* (63a/14). Noktası eksik yazılan diġer harfler: z- *özi* (59a/09), f- *farafında* (59b/08), t- *tört* (59b/14).

Hatalı noktalamadan kaynaklanan yazım yanlışlıkları: Metinde bir yer (61a/06) haricindeki on dört farklı yerde ħ harfi, h harfi ile karıştırılmıştır. Yirmi bir defa *hātün* (60b/04, 63b/01, 67b/08,...), sekiz defa *hoş* (61a/14, 63a/11...) üçer defa *ruhşat* (59b/03...) ve *hādım* (67a/11..) iki defa da *dahı* (64b/06, 66b/05) kelimesi hatalı olarak ħ harfi ile yazılmıştır. *İzin* kelimesindeki z harfi 62a/04'te doğru şekilde yazılırken 61b/05'te hatalı olarak z̡ (zel) ile ifade edilmiştir.

Fazla noktalamadan kaynaklanan yazım yanlışlıkları: *Ġaybını* kelimesinin baş harfine konulan nokta fazladır. O yüzden kelime *'aybını* (60b/14) olarak okunmalıdır. 61a/12'de doğru yazılıp 62a/11'de noktaların fazlalığından dolayı pişürüp okunan kelime *bişürüp* şeklinde transkribe edilmelidir.

3.4. Yazım Yanlışlıkları

Metinde müstensihthen kaynaklanmış olabileceğini düşündüğümüz pek çok yazım yanlışını tespit ettik. Bu yanlışların büyük kısmını noktalamada görülen istikrarsızlık oluştururken geriye kalanlar eksik, fazla ve hatalı harf yazmaktan kaynaklanmaktadır. Metindeki tüm yazım yanlışları sayfa altı dipnotunda gösterilmiş ve metin, en doğru şekilde okunup yazılmasına özen gösterilerek tadil edilmiştir.

Harflerin eksikliğinden kaynaklananlar: Kelime köklerinde ve eklerde bazı harflerin ve -bazen- hecelerinin düzensiz olarak yazılmadığını gözlemledik. Arapça terkiplerdeki bağlama edatı, beş yer haricinde yazılmamıştır: *la'l* <u> *cevāhir* (64b/11,67b/01,...; 6 defa), *ūd* <u> 'anberler (59b/11), *cān* <u> *könğülden* (60/14), *medh* <ü> *senā* (66b/05), *dürr* <ü> *yāḳut* (66b/06). Diğer eksik yazımlardan bazı örnekler: *ḳab*<ü>*l* (59b/06), *zerr*<e> (60a/07), <ḥo>*şnūd* (64a/06), *Tenğri Resül*<ı> (65a/14), *o<l>* (65b/14), *Meymüne Bānū*'<nı>*nğ* (67b/06).

Harflerin fazlalığından kaynaklananlar: Metinde elif ve hâ-i resmiyye harfleri yedi kelimenin sonunda herhangi bir anlam ifade etmeyecek şekilde arka arkaya yazılmıştır. Metnin genel imlası göz önünde bulundurulduğunda hâ-i resmiyye harfinin hatalı olarak fazladan yazıldığı sonucuna varabiliriz: *şüretinde* (61a/15), *cehenneme* (61b/08), *önğinde* (65a/11), *üstünde* (67b/07). Bazı kelime köklerinde ve özellikle vav ile biten kelimelerden sonra fazladan bir elif harfi kullanılmıştır: *zehirler* (62a/13), *ṭabaḳlar* (66a/04), *ḳarşu* (62b/13), *kendü* (67a/04), *Meymüne Bānū* (65a/14), 'afv (67b/15). Metinde l, n, t, v, y ve z harflerinin de kelime kök ve eklerinde gereksiz kullanıldığını tespit ettik ve doğru okunuşları ile transkribe ettik: -l- *avvalğı* (67a/13), -n *kümüş* (59b/10), -t 'azım (65b/14), v- *ümme*t (59a/13), -y- 'azamet, 'azametlik (65b/05, 65b/10), -z- öz *özine* (59b/06).

Harf yanlışlığından kaynaklananlar: Metinde müstensihinin imlaya hâkim olmadığını gösterecek önemli yazım hataları bulunmaktadır. "Şaşılacak şeyler, tuhafıklar" anlamına gelen *ğarāyib* (60a/13) kelimesi hatalı olarak söz başında ḳ (kaf) harfi ile yazılmıştır. Söz sonu d (dal) harfi ile bitmesi gereken *cehd* (60b/08), *bülent* (65b/03), *cellād* (66a/11) kelimeleri t (te) ile yazılmıştır. Sonu hâ-i resmiyye ile yazılması gerekip de elif ile yazılan üç farklı kelime bulunmaktadır: *secde* (62b/04), *yüz pāresi* (63b/02) ve "oruç" anlamındaki *rūze* kelimesi bir yer haricindeki (64a/05) diğer yerlerde hatalı olarak elif ile yazılmıştır: *rūze* 62a/09, 64a/04. Sonu elif-i maksure ile yazılması gereken bir kelime de elif ile yazılmıştır: 'alā (60a/12). Diğer hatalı yazımlar şunlardır: *ṭaraf: taraf* (59b/08), *Mekke'ye: Mekki'ye* (59b/08), *Haris: Kavis* (59a/02, 67b/03), *soralar: şoralar* (64a/05).

Metinde iki kelimenin harf sıralamasının yanlış yapıldığını tespit ettik. Elif harfi 61b/09'da r harfinden sonra, 64b/11 ve 65b/13'te ise n harfinden önce gelmelidir: *orap* (61b/09), *ḳaftan-dın* (64b/11), *ḳaşandı-lar* (65b/13).

Metinde altı kelimenin hece bölünmesi yanlış yapılmıştır: 59a/13 *ḳa-*(14)*lmas*, 59b/05 *öz öz-*(06)*ine*, 62b/02 *bo-*(09)*lmağay*, 62b/11 *ḳılsa-*(12)*nğ*, 65b/03 *bülent-āvā-*(04)*z*, 67b/01 *ḳarav-*(02)*aşları*.

3.5. Kısaltma

Metinde, üç Arapça ibare kısaltılmış şekilde yazılmıştır. Allahu Te'âlâ terkihi bir istisna dışında (63b/04) düzenli olarak *Allāhu Te'a.* (59a/11, 62b/05, 64a/07,...), sadece birer defa yer alan *şalla'l-lāhu 'aleyhi's-selām* (62b/10) ifadesi *şalla'l-lāhu 'alā* (60a/12) ve 'aleyhi's-selām terkihi de dört yerin haricindeki altı yerde kelimenin baş ve son harfleri ile 'a.m. olarak belirtilmiştir: *Hāzret-i 'a.m.* (60a/01, 65b/01), *Hāzret-i Resūl 'a.m.* (60b/03, 65a/13), *Resūl 'a.m.* (65b/03), *Nebiyinā Muḥammed 'a.m.* (65a/13).

3.6. Çeviriyazıda Göz Önüne Alınan Hususlar

- Metindeki anlam bütünlüğünü göz önünde bulundurarak eksik olduğunu düşündüğümüz ve tıpkıbasımda yer almayan harf ve heceleri "< >" işareti ile belirtmek suretiyle tamamladık. *dürr <ü> yākut* (66b/06), *cehennem<e>* (61a/04), *<ho>şnūd* (64a/06), *Meymüne Bānū'<nı>ng* (67b/06).

- Metni, tüm imla yanlışlarını tadil ederek transkribe etmeye özen gösterdik. Tıpkıbasımda yanlış yazılan bu kelimeleri, doğru imlası ile yazıp sayfa sonu dipnotta orijinal yazımları ile mukayese etmek sureti ile belirttik.

- Metinde, kelimedden ayrı yazılan ekleri " - " (tire) işareti ile kelime kök ve gövdesine birleştirilerek ifade ettik.

- Metinde okuyamadığımız ve okuyup da anlamını tanımlamadığımız kelimeleri tıpkıbasımda yer aldığı orijinal şekilleri ile vermeyi uygun gördük.

- Metnin gramatikal dizini hazırlanırken ekler kendi içinde alfabetik olarak değil Arat usulü takip edilerek fonksiyonları itibari ile sıralanmıştır.

- E harfinin söz başında elif+ye ile söz ortasında ise y (i) ile yazıldığı Türkçe kökenli kelimeleri kapalı e (é) ile okuduk: *érning* (62b/01), *ési kütüp* (66b/12), *édeyim* (67b/14), *émgen* (61b/06); *bérsengiz* (59b/03), *yér* (61b/14), *béglerden* (65a/02). Geriye kalan kelimeleri ise doğrudan i harfine karşılık gelmeleri sebebiyle i'li olarak okuduk: *işine* (62a/13), *ikki* (64b/07).

b/p harflerinin transkripsiyonunda dikkate alınan hususlar:

- Türkçe kökenli kelimelerin söz başı ve ortasında yer alan b harfinin Doğu (Çağatay) Türkçesindeki kullanım özellikleri dikkate alınarak b şeklinde okunmasını uygun gördük: *barmağ* "parmak" (61a/07, 64b/07), *bişürüp* "pişirip" (61a/12, 62a/11), *sübürmiş* (63a/08), *bahālu* (64b/11). İki yerde geçen *kapak* kelimesini ise karşılık geldiği anlamı göz önünde bulundurarak hem p'li hem de b'li şekilde okuduk: *ķılıç-nıng kapağın* (66a/11), "bir nesneyi örtmeye yarayan parça", *kaşın kabağın* (60b/11) "kaşın üstü". Söz ortasında -b- ile yazılan diğer Türkçe kökenli kelimeleri p'li şekilde yazdık: *ķopa* (61a/08), *taşurup* (60a/02), *köpdür* (62b/05). Türkçe kökenli kelimelerin söz sonunda yer alan -b'lerin tamamı zarf-fiil eki olup hepsini p'li şekilde transkribe ettik: *varup* (59b/03), *éşitüp* (64a/12), *nikāh ķılıp* (67a/15).

- Yabancı kökenli kelimelerin söz başındaki b'-leri, p olarak okuduk: *pes* (59a/03), *pāk* (63a/15), *peydā* (66b/15). Söz ortasında ve sonundaki b'leri ise imladaki şekline göre transkribe ettik: *mihrābka* (60a/12), *edebce* (60b/01), *'acāyib* (60a/13), *naşīb* (62a/11).

3.7. Türkçe Kökenli Kelimelerin Yazım Özellikleri

Türkçe kökenli kelimelerde ünlü ve ünsüzlerin dikkate değer farklı yazım özellikleri bulunmaktadır. Bunlar kısaca şöyle özetlenebilir:

3.7.1. Ünlülerin Yazılışı

/a/ Ünlüsü: Söz başında düzensiz olarak medli ve medsiz şekillerde yazılmıştır: *andın sonğ* (59b/13), *ayağ<in>inğ* (60a/08), *açuk* (62b/15); *anınğ* (59a/11), *ayağ<in>inğ* (61/07), *anadın* (63a/05). Söz ortasında birkaç istisna (*dağı*; 59b/06, 66b/06) dışında elif ile yazılmıştır: *atası* (59b/01), *babanğa* (64b/05), *talaşmağı* (65b/11). Söz sonunda birkaç istisna dışında (*baba*; 59a/08) hâ-i resmiyye ile yazılmıştır: *andan sonğra* (65a/04), *aşaga* (65a/11).

/e-é/ Ünlüsü: Söz başında medsiz elif ile elif+ye (kapalı e) şeklinde belirtilmiştir: *eylediler* (59b/15), *eligindeki* (60a/09) ; *étüp* (59b/06), *érse* (66b/12). Söz ortasında bazen elif bazen elifsiz bazen de kapalı e'ye karşılık gelecek şekilde ye ile yazılmıştır: *eylese* (61a/01), *dijler* (60b/01), *érenlere* (67b/14); *kesilüp* (61a/08), *keldi* (66b/13); *kéltürdiler* (59b/01), *dédi* (60a/01). Söz sonunda ise daima hâ-i resmiyye ile yazılmıştır: *ne* (60a/05), *Meymüne* (59b/14), *şöyle* (61b/06), *şelte* (61b/10).

/ı/ Ünlüsü: Söz ortasında çoğu zaman y'siz bazen de y'li yazılmıştır: *ırık* (66a/11), *kılıç-nınğ* (66a/11); *yarın* (61b/11). Söz sonunda daima y harfi ile belirtilmiştir: *katı* (61b/09), *Bahşı* (64b/09).

/i/ Ünlüsü: Söz başında genellikle elif+ye ile bazen de sadece elif ile belirtilmiştir: *ismi* (61a/08); *içinde* (59a/04), *içerü* (60b/02). İ ünlüsü söz ortasında genellikle yazılmamış *bişirüp* (63a/11), *birlen* (63a/05), *kibi* (63a/06) bazen de yazılmıştır: *kide* (62b/09). Söz sonunda ise daima y harfi ile belirtilmiştir: *kéri* (62b/09), *kibi* (63a/06), *ikki* (64b/07), *Tenğri* (65a/13).

/o-ö/- /u-ü/ Ünlüsü: Söz başında daima elif+vav, söz ortasında ve söz sonunda ise sadece vav ile gösterilmektedir: *oğlan* (66b/04), *örtüp* (60a/11), *özin* (61a/02), *üstine* (59b/10) ; *sonğ* (59b/13), *boyunları* (66b/03), *tört* (59b/14), *könğül* (61a/11), *kümüş* (59a/10). Metinde, söz sonunda sadece -u ile -ü harfleriyle biten örnekler yer almaktadır: *ulu* (61a/09), *su* (63a/03), *menğü* (59a/13), *dürlü dürlü* (59b/12).

3.7.2. Bazı Ünsüzlerin Yazılışı

Metinde, imlasında özellik gösteren iki ünsüz harf bulunmaktadır:

/p/ Ünsüzü: Zarf-fiil fonksiyonundaki *-ıp/ip*, *-up/-üp* ekinin kurallı bir şekilde b (be) harfi ile yazıldığını görmekteyiz: *taşurup* (60a/02), *dönüp* (63b/09).

/c/ **Ünsüzü:** Metinde, eklerde yer alan c (cim) harfi daima ç (çim) harfi ile yazılmıştır: *turacaç* (60b/09), *ardınca* (61b/02), *ayağınca* (62b/01).

3.7.3. Eklerin Yazılışı

3.7.3.1. İsim Çekim Ekleri

3.7.3.1.1. Hâl Ekleri

Yönelme Durum Eki: Metinde -a/-e, -ka/-ğa, -ke/-ge olmak üzere üç farklı yönelme durum eki kullanılmış olup hepsi hâ-i resmiyye ile yazılmıştır: *çâdırına* (64b/10), *mihrâbka* (60a/12), *'avretke* (64b/02).

Bulunma Durum Eki: Metinde ünsüz uyumu gözetilmeksizin -da/-de bulunma durum eki kullanılmıştır. Bu ekler çoğu zaman hâ-i resmiyye, bazen elif ile bazen de hatalı olarak elif+hâ-i resmiyye'nin arka arkaya yazılması suretinde gösterilmiştir: *karşusunda* (64b/13), *tarafında* (66b/03); *şanda* (61a/13); *çep-çevresinde* (65a/01), *önginde* (65a/11).

Ayrılma Durum Eki: Metinde -dan/-den ve -dın/-din olmak üzere iki farklı ayrılma durum eki kullanılmıştır. Bazen aynı kelime iki farklı ayrılma durum eki ile ifade edilmiştir: *tamuğdan* (59a/14) ~ *tamuğdın* (59a/15), *andın* (50b/13) ~ *andan* (60b/03). -Dan/-den eki daima dal+elif+nun ve -dın/-din eki de dal+ye+nun ile yazılmıştır: *karşudan* (60b/08), *yağasından* (65a/05); *anasından* (61b/06), *érin-din* (62a/07).

Belirtme Durum Eki: -n, nı/-ni ve -ı/-i olmak üzere üç farklı belirtme durum eki kullanılmıştır: *kéyim-lerin* (63a/14), *munlarını* (58a/08), *yolunu* (65a/07).

İlgi Durum Eki: Metinde genellikle -nıng/-niñg birer örnekte de -inğ/-unğ ekinin kullanıldığını görmekteyiz: *éri-niñg* (63a/14), *tağınınğ* (65b/09), *iğliminğ* (59a/05) *mununğ* (62b/04).

3.7.3.1.2. İyelik Ekleri

Metinde yuvarlak sıradan ünlülerle de örneklerini tespit ettiğimiz III. teklik kişi iyelik eklerinden -ı/-i çoğu kez harf ile gösterilirken bazen de gösterilmemiştir: *éri-niñg* (62a/05, 13). Ye harfi ile yazılan -ı/-i III. teklik kişi iyelik eki bir örnekte Oğuz yazı dilinin etkisinde kalınarak hareke ile gösterilmiştir: *Tenğri Resül* (64a/05).

I. çokluk kişi iyelik eki ise daima mim+zel şeklinde yazılmış ve dar sıradan ünlülerle yer almıştır: *yüzimizni* (60a/08), *ikki-miz* (64b/08).

3.7.3.1.3. Çokluk Eki

Metinde -lar/-ler olmak üzere bir çokluk eki yer almış ve daima lam+elif+ra şeklinde yazılmıştır: *ağlar* (65b/10), *kaplanlar* (65b/11), *divler* (65b/13).

3.7.3.1.4. Aitlik Eki

Metinde bir yer haricinde (*avvalğ* 67a/13) daima -ki aitlik eki kullanılmıştır: *eligindeki* (60a/09), *içindeki* (65b/14).

3.7.3.1.4. Bildirme Eki

Metinde sadece -dur şekli ile bir bildirme eki kullanılmış ve dal+vav+ra şeklinde yazılmıştır: *çoğ-dur* (62a/15), *şol-dur* (62b/01), *budur* (64b/08).

3.7.3.2. Fiilimsi Ekleri

Metinde bazı sıfat-fiil ve zarf-fiil eklerinde Oğuz yazı dilinin etkisini görmekteyiz. *Olan* (59a/13) kelimesinde yer alan -an sıfat-fiil eki Batı Türkçesinin bir tezahürü olarak karşımıza çıkmaktadır. Beş örnekte yer alan -ınca/-ince/-unca zarf-fiil eki de Doğu Türkçesinde rastlanılan bir ek değildir: *körmeyince* (62b/08), *çıkarmayınca* (64a/10), *kizlemeyince* (69b/14), *istemeyince* (61b/05), *varunca* (65a/06).

3.8. Ses Olayları

Metinde ön plâna çıkan bazı ses olayları görülmektedir. Bunların başında ise yuvarlaklaşma gelmektedir.

3.8.1. Yuvarlaklaşma

Oğuz Türkçesinin ses özelliği olan yuvarlaklaşma ve genişleme eğiliminin incelediğimiz metinde de bazı örneklerine rastladık. Taradığımız yuvarlak ve geniş sıradan ünlülerle yazılan eklerin düz ve dar sıradan ünlülerle kurulan ekler ile nerdeyse eşit bir kullanıma sahip olduklarını tespit ettik. Bu eşitlik sadece ayrılma durum ekinde görülmemektedir. Toplam 73 adet ayrılma durum ekinin %60'ı -dan/-den (dal+elif+nun) şeklinde yazılmıştır: *cân-ı köngülden* (61a/11, 67a/13, 60a/14), *bég-lerden* (59b/05, 65a/02), *Meymüne Bânü'dan* (66b/09), *otdan* (61b/08, 62a/14), *hâlimden* (62b/07), *libâslardan* (61b/11), *cennetden* (63b/07). Zarf-fiil ekinin yardımcı ünlüsünde görülen yuvarlaklaşmalar da toplam 126 adet zarf-fiil ekinin %48'ini teşkil etmektedir: *barup* (59a/15, 65a/13...), *kulak salup* (60a/15), *selâm vérüp* (60b/02), *pişürüp* (61a/12), *ési kêtüp* (66b/12), *nikâh kıilup* (67a/15), *vedâ'laşup* (67b/05), *bağlanup* (62a/06), *çıkup* (60a/11, 64b/10).

Metinde iyelik ekinin sadece III. teklik kişi çekiminin yuvarlak sıradan ünlüler ile yapıldığını görüyoruz: *ériin* (60b/07), *kelürün* (65b/05), *alunda* (66b/04). Ayrıca -li,-li,-lu,-lü isimden isim yapma ekinin de düz sıradan ünlüler ile kurulan kelime köküne yuvarlak sıradan ünlü ile eklendiği dikkatimizi çekmiştir: *kizlü* (62a/10), *yérlü* (66a/14).

3.8.2. Ses Düşmesi

Metinde söz başında b- sesinin düştüğü pek çok örneği *ol-* fiili ile takip etmekteyiz. Öte yandan söz sonunda ünsüz düşmesi olayı sadece dört örnekte karşımıza çıkmaktadır: *ulu* (61a/09), *katı* (61b/09), *hoşlu* (61b/10), *elining* (63b/02). Ayrıca birer örnekte de ek başında ve sonunda g düşmesi gerçekleşmiştir: *içerü* (60b/02), *altunlu* (64b/10).

4. DİL ÖZELLİKLERİ

Metnin dili, kütüphanenin katalog kaydında Kazan Tatar Türkçesi olarak belirtilmiştir. Öte yandan metinde birbirinden farklı pek çok fonetik ve morfolojik yapı bulunmaktadır. Metnin sahip olduğu farklı dil özelliklerini daha önceki bölümlerde ifade etmiştik. Bu yapıları tekrar şu şekilde özetleyebiliriz:

1. Doğu Türkçesinde söz başında b'ler umumiyetle muhafaza edilmektedir⁵: *bişürüp* (61a/12), *barmağın* "parmak" (64b/07). Bu metinde ise hem v'li hem de b-'si düşmüş pek çok örnek görmekteyiz: *vérmese* (62a/05), *varsun* (66b/15), *revān oldılar* (67b/05).

2. Doğu Türkçesinde iki ünlü arasındaki t umumiyetle, söz başındaki t- ise birkaç istisna dışında (*dağı, dék, dur/durur, dégin*) tonsuz olarak yer alırken bu metinde tonlu örnekler de bulunmaktadır: *edip* (60a/02), *édüp* (65a/04), *işidenlerniğ* (65b/05); *dése* (64a/08).

3. Doğu Türkçesinde söz sonundaki g/ğ'lerin bir kısmı düşerken bir kısmı da k/ķ'ye dönüşmüştür. "Yüce, büyük" manasına gelen ulu kelimesinin bu dönemde *uluğ/uluğ* olması beklenirken metinde her iki şekilde de yer almaktadır: *ulu* (61/09), *uluğlamağ* (63a/13). Aynı şekilde *elig* (61a/07) bir örnek dışında *el, katı* (61b/09) kelimesi de bir örnek dışında *katığ* olarak geçmektedir.

4. Söz başında m'li görmeye beklediğimiz bin (sayı adı) (65b/07) kelimesi bu metinde hem m'li hem de b'li olarak yer almaktadır: *ming* (59a/11).

5. Doğu Türkçesinde -ıp/-ip/-up/-üp zarf-fiil ekleri, kelimeye düzlük-yuvarlaklık uyumu gözetilerek dâhil olur. Metinde, bu uyumun dışına çıkmış ve zarf-fiil ekleri çoğu kelimeye yuvarlak sıradan ünlülerle birlikte yer almıştır: *édüp* (59a/14), *tapşurup* (60a/02), *çıkup* (60b/13), *bişürüp* (61a/12). Aynı şekilde III. teklik kişi iyelik eki de dar sıradan ünlülerden müteşekkil olup bu ekin yuvarlak sıradan ünlüler ile kullanımına rastlanılmamaktadır. Bu metinde ise III. teklik kişi iyelik eki olarak -u/-ü'nün kullanıldığı üç örnek tespit edilmiştir: *érün* (60b/07), *kelürün* (65b/05), *alunda* (66b/04).

6. Metinde örneğine az rastladığımız -duğda (*çağırduğda* 62a/05, 63b/11) zarf-fiil eki ile -dük (*ketürdükimiz* 60a/06, *ketürdük māl* 62a/02) sıfat-fiil ekinin kullanılması Oğuz Türkçesinin etkisi olarak değerlendirilebilir.

7. Metnin söz varlığını incelediğimizde Doğu Türkçesinde kullanılmayan kelime ve kelime grupları ile karşılaştık. Doğu Türkçesindeki erte, kün ile öt- fiili, bu metinde *yarın* (60b/09, 61a/03,...), *güneş* (65a/14) ve *keç-* (67a/12) kelimeleri ile karşılanmıştır. Doğu Türkçesinde kuşat- fiilinin "etrafını sarmak, çevrelemek" (59b/05), vér- fiilinin de "kızını vermek, evlenmesine razı gelmek" (67a/15) anlamlarındaki herhangi bir kullanımına rastlamak güçtür. "Oturacağı yeri göstermek, onu buyur etmek" anlamındaki "yér köster-" (67a/15) birleşik fiil grubu da Doğu Türkçesinin söz varlığında denk geldiğimiz bir yapı değildir.

Metnin dilinin Kazan Tatar Türkçesi olarak belirtilmiş olmasına rağmen eserin sadece bu dilin özelliklerini taşımadığını söyleyebiliriz. Metinde, aynı kelimenin ve ekin hem Doğu hem de Oğuz Türkçesinin dilbilgisi özelliklerini yansıttak şekilde kullanılması, bazen sadece Oğuz Türkçesinde yer alan ekler ve

⁵ Bu bölümde, Doğu Türkçesinin ayrıt edici dilbilgisi özellikleri Eckmann'ın *Çağatayca El Kitabı* adlı eserinden istifade edilerek sunulmuştur: Janos Eckmann, *Çağatayca El Kitabı*, (Çev. Günay Karaağaç), Akçağ Yay., Ankara, 2003.

kelimelerden istifade edilmesi bize metnin diline iki farklı yazı dilinin tesir ettiğini göstermektedir.

5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Doğu Türkçesi eseri olarak kayıtlara geçen Meymûne Banu Hikâyesi'nin imla, yazım ve dil özellikleri açısından incelendiğinde hem Doğu hem de Oğuz Türkçesinin tesiri altında teşekkül ettiğini söyleyebiliriz. Eserde dikkati çeken en önemli husus pek çok yazım yanlışını içermesidir. Özellikle aynı kelimenin bir satırda doğru başka satırda yanlış yazılması, Doğu Türkçesinde sık kullanılan kelimelerin yanlış yazılması, harflerin birbirleri yerine konularak sıralama hatası yapılması müstensih'in imlaya pek aşina olmadığının göstergesidir. Metin, Doğu Türkçesinin hâkim olduğu bir sahada yazılmış olabilir fakat müstensih kendi ağız özelliklerini de metne dâhil etmiştir. Öte yandan eserin istinsah edildiği sahanın ağız özellikleri de metne yansımış olabilir.

Sonuç itibari ile metnin tarafımızca tadil edilerek en doğru şekilde okunmasına özen gösterilmiştir. İmlada yer alan pek çok kusur sayfa altı dipnotunda belirtilmiş ve kelimeler metinde geçen anlamları ile ayrıntılı olarak gramatikal dizinde ifade edilmiştir.

6. METİN

MEYMÛNE BÂNÛ HİKÂYESİ

[59a/01] Bismillahi'r-raḥmani'r-raḥîm (02) nakl olındı Hindistân'da bir pādşāh var édi. İsmi Haris¹ şāh dەرler (03) érdi, puṭ-perest érdi. Pes Haris² şāh-nıñ bir kıızı var édi ḥüsn-i (04) cemāl érdi. Cihān içinde anıñ nazîri yođ érdi. Şāhib-i **حاسون** dünyā (05) ḥalkına meşhūr oldı. İsmi Meymûne Bānū dەرler érdi ve her bir iqliminğ pādşāh- (06) zādları taleb éderler érdi. Meymûne Bānū hîç birin kab<û>l körmez érdi. Ammā (07) İncîl'ni, Tevrāt'nı hem Zebūr'nı dāyim ođur érdi. Ḥāzret-i Resûlu'l-lāh'nı her birisine (08) Allāhu Te'a. yād kılmış-dur. Munlarnı körüp bir kün babasına söyledi: "Ey baba Mekke' (09) de bir pādşāh bar érmıř. Adına Aḥmed Muḥammed dەرler érken hem özi³ (10) peygāMBER⁴ érmıř. İncîl'de, Tevrāt'da ve Zebūr'da meşhūr (11) émiř.⁵ On sékkiz miñğ 'ālemi Allāhu Te'a. anıñ dostlığına yaratmış. (12) Hem kıyāmet küninde cemî'-i maḥlûkātğa yüz yigirmi dört miñğ peygāMBERlere⁶, evliyālara (13) şefā'at kılsa kerekdür. Pes emānet, anğa ümmet⁷ olan kimesneler tamuğda meñgü қа- (14) lmas érmıř. Özi şefkat édüp tamuğdan çıkarup cennet başı bolup (15) barup kiritür érmıř. Biz hem anıñ dînine kirüp anğar ümmet⁸ olup tamuğdın [59b/01] cānımıznı kütqarsaq yaḥři bolur érdi. Atası bu söznı (02) éřitüp şād bolup, her ikkisi İmān keltürdiler. Kıız aydı: (03) "Ey baba bañğa ruřsat⁹ bەرseñgiz ben varup körer érdim." tédi érse (04) mundın şonğ atası ruřsat¹⁰ bérüp. Tört yüz miñğ aḥlı 'asker ḥāzır (05) kılıp bég-lerden miñğ bég-zād,¹¹ oları kuşattı. Cümlesi öz öz- (06) ine¹² kıızın, pādşāh étüp yola köndürdi ve daḥı Ḥāzret-i Resûl (07) 'aleyhi's-selām türlü türlü¹³ tuḥfeler yiberdi. Köçe kıona kitdiler (08) érse tamām bir yılda Mekke'ye¹⁴ yét-di-ler. 'Arafāt tađı¹⁵ řarafında¹⁶

¹ Kavis: Haris

² Kavis: Haris

³ z'nin (zel'in) noktası eksiktir.

⁴ peygāMBER: peygāMBER. Ayrıca ğ'nın noktası eksiktir.

⁵ y'nin noktası eksiktir.

⁶ peygāMBERlere: peygāMBERlere

⁷ Söz başındaki elif harfinden sonra gelen vav, fazladır.

⁸ Söz başındaki elif harfinden sonra gelen vav, fazladır.

⁹ ruřsat: ruřsat

¹⁰ ruřsat: ruřsat

¹¹ Söz sonundaki vav harfi fazladır.

¹² Kelimenin kökündeki zel harfi bir sonraki satırın başında tekrar edilmiştir.

¹³ Söz sonunda tekrar eden -lü ekinin üzeri siyah mürekkeple karalanmıştır.

¹⁴ Mekke'ye: Mekkî'ye

¹⁵ Kelimenin y harfi sadece noktasız olarak iki diş ile ifade edilmiştir.

konup (09) çadır-ı hümāyūn kurdı-lar. Altun zerrīn taht tüzetip anıñ (10) üstine Meymüne Bānū çıkıp olturdi. Şağ solına altun ve kümüş¹⁷ (11) şamdānlar üze mundın çerāğlar koyup ‘ūd <u> ‘anberler düzdiler. (12) Andın şongra aldına dürlü dürlü ta‘āmlar koydılar. Meymüne Bānū (13) yüzine zerrīn niķābın örttdi.¹⁸ Andın şonğ tört miñg bég- (14) zādlar cemī‘ bolup Meymüne Bānū'nıñ tört¹⁹ tarafındın olturup érteye (15) dégin dānişliķ eylediler. Şongra aydılar: "Ey pādşāhı-²⁰ [60a/01]²¹ mız bizlere Hāzret-i ‘a.m.-nıñ huzūr-ı şerīflerine tuhfelerimizi²² (02) hoş²³ edip bir cān tapşurup ta‘zīm birlen tiz çöküp körsettiler." (03) dédi. "Andan şongra bu yérünğ "Mekke'ye²⁴ varup qarşusına tutar- (04) mız." aydılar. Meymüne Bānū aydı: "Sizler bī-‘aql sözler-siz. Ol, (05) on sékkiz miñg ‘ālem sulţān<ı> olsa anıñ ne ihtiyācı ola bizniñ (06) ketürdügi nerselerimiz. Anıñ sulţānlıķında bizniñ tuhfelerimiz (07) zerr<e> olmaya." dédi. Anıñ huzūr-ı şerīflerine şol hāl ilen²⁵ (08) varmaķ kerek, tiz çöküp ayağ<ın>ıñ yüzine yüzimizni sürmek ilen. (09) Şongra seher vaķtıda turdılar. Meymüne Bānū eligindeki harīr <ü> cevāhirleri (10) keri tüküp aqça kökçe libās keyüp yüzine niķābın örtüp yalguz (11) çıkup kelip Mekke'ye²⁶ mescid öñinde olturdi. Ol ikki cihān faħrı Hāzret-i (12) Muħammed Muştafā şallallāhu ‘alā.²⁷ mübārek arķasını miħrābķa urup olturmuş. (13) ‘Acāyib u ğarāyib²⁸ naşīhat étmege başladı. Cemī‘-i aşhāb rıdvān- (14) u'l-lāhi ‘aleyhim ecma‘īn derūn-i dilden ve cān <u> köngülden kulaķ şalup [60b/01]²⁹ diñgler érdiler. Meymüne Bānū, edebce tekrīm birlen niķābın örtüp (02) içerü kirip selām vérüp aydı: "Ĥabībī! Men bir ‘avred-men, ér diler- (03) men. Mañga ne buyurur-sen." Andan şongra Hāzret-i Resūl ‘a.m. aydı: (04) "Yā hātūn³⁰, ériñg ‘avretler üzerinde ĥaķķı çok-dur. Eger ol

¹⁶ taraf: taraf. Ayrıca f'nin noktası eksiktir.

¹⁷ Söz sonunda yazılan nun harfi fāzladır.

¹⁸ Söz sonundaki i harfi hem hareke hem de harf ile belirtilmiştir.

¹⁹ tört kelimesinin güzel te olarak yazılan ikinci te harfinin noktaları eksiktir.

²⁰ 59b/15 dk: -mız

²¹ Bu varak 14 satırdan müteşekkildir.

²² Kelime ile ek arasına yazılan vav harfi fāzladır.

²³ hoş: hoş

²⁴ Mekke'ye: Mekkī'ye

²⁵ l harfinin çizgisi kısa çekilmiştir.

²⁶ Mekke'ye: Mekkī'ye

²⁷ ‘alā kelimesinin sonundaki elif ile yazılması gereken a harfi elif-i maksure ile yazılmıştır.

²⁸ ğarāyib: qarāyib

²⁹ Bu varak 14 satırdan müteşekkildir.

³⁰ hātūn: hātūn

hağ-larını (05) yérine kéltüre bilsenğ varğıl." dédi. Meymüne Bânū aydı: "Yā ikki (06) cihān faħrı Muħammed buyurunğ, ol hağ-larını yéri ne turur?" Andan (07) şonğ peygāmbere³¹ ‘aleyhi’s-selām aydı: "Yā hātūn, eger bir hātūn érin körse (08) karşudan kelürin, ceħd³² ilen turup karşu barup (09) almasa yarın kıyāmet küninde kabrından qopar hālde turacağ (10) ikki ayakları-nınğ tizleri-nde olmaya. Yā hātūn³³, eger bir ‘avret (11) érine qaşın qabağın çatsa yüzi qara bolup qopar. (12) Yā hātūn, eger bir ‘avret érine ağız açıp söğse kıyāmet (13) küninde qol-sız qopa, tili inğsesinden çıqup qopa. (14) Yā hātūn, eger bir ‘avret éri-ninğ ‘aybı³⁴ olup kizlemeyince³⁵ [61a/01] hālāyıkğa fāş eylese kıyāmet küninde ol hātūnğa³⁶ şefā‘at eylesen- (02) ler. Özin cemī‘-i ‘aybı yüzine urup kim cehenneme süriverler. (03) Yā hātūn, eger ‘avret érinğ ketürdigine sevinmese yarın (04) kıyāmet küninde Hağ Te‘a. anğa bir murdār şüretde çekse cemī‘ kıyā- (05) met halkı anğa la‘net édeler. Yā hātūn³⁷, eger bir ‘avret éri-ninğ (06) her ne kesb-i helāl birlen ketürdüğün hoş körüp elinden (07) almasa kıyāmet küninde turacağ yérinden elininğ³⁸ ayağ<ın>ınğ barmaq (08) -ların kesilüp³⁹ qopa. Yā hātūn, eger bir ‘avret éri-ninğ ismi (09) birlen çağırsa anınğ ‘azābı ulu bolur, kıyāmet küninde nafaqası (10) qara yılan olup susağlıqdan zehrler içerler. Yā hātūn, eger bir ‘avret (11) érinğ kesb-i helāl ilen ketürüp dilden ve cān <u> köngülden hoşluğ⁴⁰ (12) ilen aldına bişürüp qoymasa kıyāmet küninde anğa cennet ta‘āmı (13) harām olup yā cehennem ta‘āmı helāl ola. Yā hātūn⁴¹, eger bir ‘avret érinğ (14) kömlegi, tiz tonun hoş⁴² köngli ilen sevinüp yumasa (15) yarın kıyāmet küninde donğuz şüretinde⁴³ olup cehennem<e> sürerler [61b/01] ne‘üzü billāhi min şerri zālīk. Yā hātūn, eger bir hātūn éri-ninğ (02) yüzine karşu söylep

³¹ peygāmbere: peygāmbere. Ayrıca ğ'nin noktası eksiktir.

³² ceħd: ceħt

³³ hātūn: hātūn

³⁴ ‘aybı: ğaybı

³⁵ 60b/14 dk: hālā-

³⁶ hātūn: hātūn

³⁷ hātūn: hātūn

³⁸ l harfinin çizgisi kısa çekilmiştir.

³⁹ y'nin noktaları eksiktir.

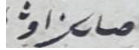
⁴⁰ hoşluğ: hoşluğ

⁴¹ hātūn: hātūn

⁴² hoş: hoş

⁴³ Söz sonunda elif+hâ-i resmîyye arka arkaya yazılmıştır.

kabağın çatıp hem ardınca sögse (03) yarın kıyāmet küninde biçin şüretinde kopa, tamuğ zebānileri (04) yüzine urarlar. Yā hātūn, eger bir 'avret éri-ninğ töşeginde arka- (05) sını bérüp yatsa andın izin⁴⁴ istemeyince, ölgendin (06) şonğ anınığ kabri şöyle kısar: 'Anasındın émgen süt (07) burnındın kelür.' Yā hātūn, eger bir 'avret érine muṭī' olmasa (08) yarın kıyāmet küninde zebāniler otdan zencirler⁴⁵ birlen boyuna (09) orap⁴⁶ 'Seninğ cezānğ budur.' déyü qatı 'azāblar birlen cehenneme⁴⁷ (10) ilterler. Yā hātūn, eger bir 'avret éri-ninğ oğul⁴⁸ kıızı olup hoşlu⁴⁹ (11) bilmese kéyecek libās-lardan yumasa, dögse yā sögse yarın (12) kıyāmet küninde Fātıma anğa ta'na eylep şefā'at kılmaya. Yā hātūn, (13) eger bir 'avret érinten düstürsüz kanda tilese anda barsa anınığ (14) bu hāline yér kök ferīşterleri la'net éderler. Yā hātūn, eger (15) bir 'avret éri-ninğ kesb édüp ketürdügin isrāf eylese⁵⁰ [62a/01] yarın kıyāmet küninde 'İsrāf⁵¹ eyledünğ.⁵² déyüp el-leri kesilüp kabīh (02) şüretde kopa. Yā hātūn, eger bir 'avret éri-ninğ kesb édüp ketür- (03) dük mālından hayr ihşān eylese hayrdan kabūl olmaz. Kıyāmet küninde (04) özine 'azāb-ı elīm qatıg⁵³ olur érdi, izin bérse kabūl-dur. (05) Yā hātūn eger bir 'avret éri-ninğ çağırduqda cevābın vérmese kıyāmet (06) küninde tili bağlanup kulaq olup şedīd üzerine (07) kopa. Yā hātūn, eger bir 'avret érin-din düstürsüz telvī' (08) ya'nī nefl namāzın hem rüzesin⁵⁴ tutsa hergiz namāzı (09) rüzesi⁵⁵ kabūl olmaz, yarın kıyāmet küninde özine ta'na (10) ya'nī şelte éderler. Yā hātūn, eger bir 'avret érintin kizlü (11) ta'am bişürüp⁵⁶ yése yarın kıyāmet küninde cennet ta'amı naşīb (12) olmaya, nār-ı semümdın zehrler⁵⁷ yédür<ür>ler. Yā hātūn, eger bir 'avret (13) éri-ninğ şerī'at işine rızālıqı birlen kelmese yarın kıyāmet kü- (14) ninde otdan libās kéydürüp şeytān

⁴⁴ izin: izin. Ayrıca söz başında ve ortasındaki y harfi fazladır.

⁴⁵ zencir: zincir

⁴⁶ Kelimenin a harfi r'den sonra yazılması gerekirken hatalı olarak r'den önce yazılmıştır.

⁴⁷ Söz sonunda yazılan ikinci hâ-i resmiyye fazladır.

⁴⁸ g'nin noktaları eksiktir.

⁴⁹ hoşlu: hoşlu

⁵⁰ 61b/15 dk: ya-

⁵¹ isrāf: israf

⁵² II. teklik kişi şahıs ekinin nun harfi eksiktir.

⁵³ g'nin noktası eksiktir.

⁵⁴ Söz sonu hâ-i resmiyye ile yazılmalıdır.

⁵⁵ Söz sonu hâ-i resmiyye ile yazılmalıdır.

⁵⁶ bişürüp: pişürüp

⁵⁷ zehrler: zehrālar

birleñ yārin édüp (15) cehenneme qoyarlar. Yā hātūn érenler-niñg haqqı çok-dur [62b/01] hātūnlar⁵⁸ üzre şol-dur ki eger ériñg başından ayağınca (02) qan olup anı tili birleñ sorsa yüz qatından biri kelmiş bo- (03) lmağay. Yā hātūn⁵⁹, ér-niñg haqqı şol qadardur ki ādemğa secde⁶⁰ (04) cāyiz olsa érdi 'avret érine secde⁶¹ qılır érdi. Munuñg (05) tég haq-lar hātūnlar⁶² üye köpdür, qay birin vaşf édeyin." (06) dédi érse Meymüne Bānū bu sözni eşitti érse āh urdı (07) aydı: "Yā Resūlu'l-lāh érge barmaq⁶³ benim hālimden kelmes. Men bu (08) işlerni yérine kéltüre bilmegey-men. Anıñg üçün 'azāb körmeyince (09) turğanım⁶⁴ artuqdur." déyü kéri dönüp kide başladı érse (10) ol ikki cihān faħrı Muħammed Muştafā şallallāhu 'aleyhi's-selām (11) aydı: "Yā hātūn⁶⁵, biraz Cebrāyil'e ol işlerni edā kılsa- (12) nğ çok şevāb vardur. Yā hātūn⁶⁶, eger bir 'avret éri-niñg (13) kelürin körüp qarşu⁶⁷ varup 'Hoş⁶⁸ keldüñg.' déyü alsa (14) ol 'avret her bir adımına Haq Te'a. aña hac 'umre şevābın vére. Eger (15) bir 'avret éri-niñg yüzine köñgli açuq yüzi ilen küler baqsa⁶⁹ [63a/01] ol 'avret-niñg qabrinı nūr ile toldururlar. Yā hātūn⁷⁰, eger bir 'avret (02) éri-niñg buyruğına⁷¹ köñgül hoşluqı⁷² ilen muṭī' olsa qıyāmet (03) küñinde yüzi ay-niñg on törtine beñzep qopa, cennet-de⁷³ 'Āişe (04) Fāṭıma birle yār ola. Yā hātūn⁷⁴ eger bir 'avret éri-niñg ketürdüğün tız turup (05) köñgül hoş⁷⁵ birleñ elinden alsa Allāhu Te'a. anıñ günāhın 'afv éder, anadın (06) yanğa toğmış kibi ola. Yā hātūn⁷⁶, eger bir 'avret éri-

⁵⁸ hātūn: hātūn

⁵⁹ hātūn: hātūn

⁶⁰ Söz sonu hâ-i resmiyye ile yazılmalıdır.

⁶¹ Söz sonu hâ-i resmiyye ile yazılmalıdır.

⁶² hātūn: hātūn

⁶³ br yazılıp üzeri siyah mürekkeple çizilmiştir.

⁶⁴ ğ'nin noktası eksiktir.

⁶⁵ hātūn: hātūn

⁶⁶ hātūn: hātūn

⁶⁷ Söz sonundaki elif harfi fazladır.

⁶⁸ hoş: hoş

⁶⁹ 62b/15 dk: ol

⁷⁰ hātūn: hātūn

⁷¹ ğ'nin noktası eksiktir.

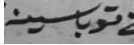
⁷² hoşlukı: hoşluqı

⁷³ Söz sonunda elif+hâ-i resmiyye arka arkaya yazılmıştır.

⁷⁴ hātūn: hātūn

⁷⁵ hoş: hoş

⁷⁶ hātūn: hātūn

niñg könglegin yusa (07) hem yaqasın kirün sorsa köngül hoşı⁷⁷ birlen Allāhu Te'a. Ka'be-i Şerīfni (08) sübürmüş şevābın vére. Yā hātūn, eger bir 'avret éri-niñg 'aybını⁷⁸ (09) örtse ardınca hem severse yarın kıyāmet küniñde anğa 'Āişe ve Fāţıma (10) şefā'at édeler, Allāhu Te'a. günāhın 'afv édüp çok şevāblar vére. Yā hātūn⁷⁹, (11) eger bir 'avret érine hoşluğı⁸⁰ birlen ta'am bişirüp aldına qoysa cemī' katıg (12) toydurmış şevābın vére Allāhu Te'a. Yā hātūn⁸¹, eger bir 'avret érine muhabbeti birlen (13) muţī' olup⁸² sevse kelām-ı şerīfni koyup uluğlamak şevābın (14) tapar. Yā hātūn⁸³, eger bir 'avret éri-niñg oğlın kızın sevip kéyecek kéyim- (15) lerin⁸⁴ pāk tutsa Allāhu Te'a. ol 'avretni günāhdan pāk éder, [63b/01] qoparda yüzi nūr ala. Yā hātūn⁸⁵, eger bir 'avret éri-niñg ābdest alur (02) vaqtında elin yüzün sürmek üçün ta'zīm birlen bir yüz pāresi⁸⁶ (03) tutsa yā su kuysa yarın kıyāmet küni ol 'avret-niñg günāh-ların (04) Allāhu Te'āla 'afv édüp⁸⁷ yüzi ay-niñg on törtine beñgezep, maşşer halkı 'acā- (05) yib qalurlar hem özine cennet kirdide ta'zīm éderler. Yā hātūn⁸⁸, eger bir (06) 'avret érine töşekini hāzır eylese yene töşekde érine muţī' olup (07) köngül hoşı birlen boyun sunsa ol 'avret-niñg qabri nūr olup cennetden (08) tüşeyeler, cennete kirdi, sū'āl-i⁸⁹ qabri āsān ola. Yā hātūn, eger bir 'avret eger (09) érine keldiği mihmāna hoş⁹⁰ birlen 'izzet ü kerem eylese Allāhu Te'a. ol 'avret - (10) inçe yetmiş hac kılmış şevābın bérür. Yā hātūn, eger bir 'avret éri (11) çağırduqda tız turup 'Lebbeyk.' déyü hāzır bolsa Allāhu Te'a. yetmiş (12) peygāmberge⁹¹ hizmet kılmış şevābın vére. Yā hātūn, eger bir 'avret éri- (13) niñg

⁷⁷ hoşı: hoşı

⁷⁸ 'aybını kelimesinden önce "ay" hecesi mükerrer olarak yazılmıştır.

⁷⁹ hātūn: hātūn

⁸⁰ hoşluğı: hoşluğı

⁸¹ hātūn: hātūn

⁸² Elif harfi eksiktir.

⁸³ hātūn: hātūn

⁸⁴ y'nin noktası eksiktir.

⁸⁵ hātūn: hātūn

⁸⁶ Söz sonundaki e harfi hâ-i resmiyye ile yazılmalıdır.

⁸⁷ édüp kelimesinin başındaki iki "elif" harfinden biri fazladan yazılmıştır.

⁸⁸ hātūn: hātūn

⁸⁹ sū'āl: sūāl

⁹⁰ hoş: hoş

⁹¹ peygāmberge: peygāmberge. Ayrıca ğ'nin noktası eksiktir.

üstün pāk tutup hem töşek salıp hoş⁹² (14) köngül birlen 'Elhamdülillāh dāyim bu töşekde helālim birlen yatsam hem (15) emrine muṭī' olsam.' déyü fikr ilen sevip tursa⁹³ [64a/01] inşā'allahu Te'a. şol kadar şevāb berdi, yetmiş aç-ğa aş ve yetmiş misāfirni (02) toydurup kōnak kılımış şevābı ve yetmiş yol Ka'be tavāf kıl-mış (03) şevābı vére. Munıñ tég niçe şevāblar çokdur érine hizmet kılımış (04) hakkında. Yarın kıyāmet küninde 'avretlerden rūze⁹⁴ namāzdın sormas (05) -lar, rūze namāz hesābın şongra soralar⁹⁵. Evvel érlerindin sorarlar (06) 'Avretleriñizdin könglü <ho>şnūd⁹⁶ mu?⁹⁷ deyü. Eger érleri déyecek olursa (07) 'Ben 'avretimden hoşnūd-men.' déyü sözlese Allāhu Te'a. sehl soruğ (08) ilen cennet eyleye. Eger "Avretimden⁹⁸ hoşnūd⁹⁹ degilim.' dese hemān (09) sā'at tamuğ-ğa sürerler. Eger cemī'-i 'ömrin tā'at u 'ibādet birle (10) keçürse de éri şefā'at édüp çıkarmayınca cehennemde ola bilā-şek." Andın (11) şonğ Hazret-i Resül 'a.m. buyurdi āşhāb-larına "Bu hadīşlerni yazuñız." (12) déyü buyurdi: "Kāyu kim ér benim bu hadīşlerimni eşitüp 'avretine sözlemese (13) ol benim hāş ümmetim degildir. Anıñ üçün bu hadīş-lerde 'avretlerde çok (14) günāh yazılır edā kılmasa. Eger edā kılsa çok şevāblar yazılır. Eger kāyu¹⁰⁰ (15) ér eşitip bilip 'avretine sözlemese yarın kıyāmet küninde ol [64b/01] 'avret-ning Allāhu Te'a. emri birlen kamuğ günāhların érine yükletür hem (02) cehennem<e> sürerler, ol 'avretke soruğ sū'āl¹⁰¹ āsān olup cennete kiritür- (03) ler." Kaçan Meymüne Bānū bu hadīş-lerni eşitti érse aydı: "Amennā bihi (04) ve şaddaknā." déyüp uş kerem ta'zīm kılıp döndi. Ol Tenğri (05) Resülü¹⁰² çağırıp aydı: "Yā hātūn¹⁰³ babañga varsanğ benim selāmımnı (06) tegürgey¹⁰⁴ sen." déyü

⁹² hoş: hoş

⁹³ [63b/15dk]: inşā'

⁹⁴ Söz sonu hā-i resmiyye ile yazılmalıdır.

⁹⁵ soralar: şoralar

⁹⁶ hoşnūd: hoşnūd

⁹⁷ Söz sonundaki elif harfi fazladır.

⁹⁸ y'nin noktası yanlışlıkla üste konularak te gibi yazılmıştır.

⁹⁹ hoşnūd: hoşnūd. Dal harfi hoşnūd'un son sesi ve degilim'in ön sesi için ortak kullanılmıştır.

¹⁰⁰ Söz sonundaki elif harfi fazladır.

¹⁰¹ sū'āl: sūāl

¹⁰² Söz sonundaki i harfi hareke ile ifade edilmiştir.

¹⁰³ hātūn: hātūn

¹⁰⁴ Önce gil yazılmak istenmiş fakat sonra lam harfinin üzerini kapatacak şekilde ye harfi yazılmıştır.

dağı¹⁰⁵ ayturduŋ: "Ataŋ küfürliğin terk kılsun." (07) Meymüne Bānū kēru dönüp ikki barmağın işāret étip körsetdi. (08) Ma'nāsı ol budur kim "Atam birlen ikki-miz ĩmān kēltürdük." déyü (09) İbrāhim oğlu Bahşı raħmetu'l-lāhi 'aleyh rivāyet kıılır. Meymüne Bānū barup (10) 'askerine yetüşüp altunlı çādırına kirüp olturdi. Zerrīn (11) kaftan-dın¹⁰⁶ kēyüp başına kıutlu la'l <u> cevāhir ile bezemiş tēc (12) kēyüp yaŋğı toğan ay tēc bolup taħt üstüne olturup (13) tōrt miŋg kıız oğlan¹⁰⁷ çādırı-nıŋ karşıusunda el kıavşurup (14) tururlar. Her birisi başında bahālī cevāhirlere ğarķ olmiş. (15) Yene tōrt bēg-zādlarına on tōrt miŋg şāh-zādlar¹⁰⁸ [65a/01] tōrt kez yüz miŋg 'askeri Meymüne Bānū'nıŋ çep-çevresinde tururlar. (02) Bu heybet bu sulţān birlen tururken vezīrlerden bēglerden (03) çağırup emr eyledi "Varuŋğlar ta'zīm 'izzet birlen ol cihān Muħammed 'aleyhi's-selām- (04) nı da'vet édüp ketürüŋg." déyü. Andan şoŋgra 'askerine emr eyledi (05) "Çādırıŋıznı kıuruŋğlar deryānıŋ ikki yaķasından tā Ka'be-i Şerīf" (06) niŋg kıapusına, varunca şaf şaf olup alı-larına altun tabaķ (07) birlen la'l u cevāhirler tutup gez gez yolını altun kümiş birlen (08) toķulmuş palas-lar tōşēŋgizler." dép tā kim Nebiyyinā Muħammed 'a.m. (09) ol temāşa üzerine yürüp "Kelsün." déyü emr eyledi. Her birisi (10) emrin yérine kēltürdiler. Andın şoŋgra tōrt bēg-zādlar Ka'be-i Mükerreme'niŋ (11) mescid öŋinde¹⁰⁹ atlarındın aşığa inüp el kıavşurup turdılar érse (12) andın şoŋg ol 'askerlerniŋ serverleri ħub u edeb ü ta'zīm (13) birlen barup Ĥazret-i Resül 'a.m.-ga selām vérüp aydılar: "Yā Tenĝri (14) Resül<i> ve yā devlet güneşi sizi sulţānı-mız Meymüne Bānū¹¹⁰ da'vet (15) eyledi hem sizlere muntazır olup turur. 'Arafāt taĝınıŋ tübinde çādır-ı [65b/01] ħümāyūn kıurup turur." Ĥazret-i 'a.m. da'vetini kıabül étđi. Yanına ikki (02) biŋg şaħābeler alıp yolına kıirdi-ler. Meymüne Bānū 'askerni (03) tezyīn édüp Resül 'a.m.-niŋ ardınca şalavāt-ı¹¹¹ şerīf-ni bülend-āvā- (04) z'¹¹² birlen oķup kelürler. Bu tekbīr¹¹³ āvāzın eşid-cek-lerniŋ cānları (05) çāk

¹⁰⁵ dağı: dağı

¹⁰⁶ n ile a harfi birbirinin yerine yazılmıştır.

¹⁰⁷ ğ'nin noktası eksiktir.

¹⁰⁸ 64b/15 dk: tōrt

¹⁰⁹ Söz sonunda elif+ hā-i resmiyye arka arkaya yazılmıştır.

¹¹⁰ Söz sonundaki elif harfi fazladır.

¹¹¹ şalavāt: şalavat

¹¹² bülend-āvāz: bülent-āvāz

¹¹³ tekbīr: tekbir

olur édi. Bu ‘azamet-i¹¹⁴ heybet ilen kelürün işidenlerniň (06) ‘aķıl-ları zāyil olup niçelerniň zehresi¹¹⁵ çāk olup (07) ellerindeki¹¹⁶ la’l <u> cevāhirlerdin tökdi-ler. Öñglerine tüşüp (08) tarīķ-ı merhabā déyüp ol ‘azamet¹¹⁷ ilen şahrāya çıķdılar, kördi ‘Arafāt ta - (09) ğınıň çevresini çādırlar birle doldurmuş bu künlük yéryüzin ve (10) bezenmiş heybet-i ‘azamet-ligi¹¹⁸ bu kaçardur ki atlar kişnemegi, fıl- (11) ler oynamakı, gergedān sekremegi, arslan kaçplanlar talaşmakı tég (12) yéryüzi zelzele tutmuş-lar. Ol şerīflerniň heybetindin (13) Kaķ tağındağı¹¹⁹ nere dévler kaç kaçandı-lar. Hażret-i Resül (14) şabāh-dan öyleye dégin yürüp o<|> ‘azīm¹²⁰ ‘asker içindeki Meymüne (15) Bānū’nınıň yanına tüşdi. Bir ‘azīm çadır kurulmuş, kıızıl altun¹²¹- [66a/01] dan zerrīn taht-lar kaçur. Öñgine adıķan bég-ler niçe şāh-zādlar ve (02) hādimler¹²², kaçavaşlar edeb hayā birlen el kaçşurup tururlar. Meymüne Bānū (03) Server-i Enbiyā’nı körüp tahtından aşığa tüşüp Resül’niniň mübārek (04) kaçdemine yüzün sürüp ‘izzet ü hürmet ile kaçtuğına kirüp la’l <u> (05) cevāhir ilen bezenmiş zerrīn kürsī üzerinde olturdi. (06) Andın şonğ taķaķlar¹²³ birlen la’l <u> cevāhirler saçturdılar. (07) Andın şonğ şeker şerbet-ler ile Hażret-i Resül’ı cemī’ şahābeleri (08) ilen ‘izzet ü hürmet kıldılar. Şonğ ‘askerleri yerli yerlerine (09) kaçrār kıldılar. Şonğra bég-zād altun kürsī üzre olturdılar. (10) Haķifz kātibler, ikki yüz müneccim, altmış taķibçi-ler¹²⁴ beş yüz altı (11) kaçvuş, kaçırķ cellād¹²⁵ ellerinde¹²⁶ pūlaķ kılıç-niň kaçpağın tutup (12) turdılar daħı tørt minğ pehlevān-ları şaf tutup ellerinde tağ (13) kibi ğürzilerden tutup turdi. Gene kaçsa tørt kez yüz minğ (14) ‘asker dīvān kaçurup cūş edip hıyārān cümlesi yerlü yerine el (15) kaçşurup turdılar. Dīvān taşrasında binğ bir yüz fıl Muħammed’e, binğ [66b/01] beş yüz gergedān, üç yüz arslan, üç yüz

¹¹⁴ ‘azamet: ‘azīmet

¹¹⁵ Söz sonu hā-i resmiyye ile yazılmalıdır.

¹¹⁶ Söz sonundaki y harfi harekeli yazılmıştır.

¹¹⁷ ‘azamet: ‘azīmet

¹¹⁸ ‘azamet-ligi: ‘azīmet-ligi

¹¹⁹ Ekteki ğ’nin noktası eksiktir.

¹²⁰ ‘azīm: ‘azīmet

¹²¹ 65b/15dk : -dan

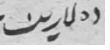
¹²² hādīm: hādīm

¹²³ Söz ortasındaki ikinci elif harfi fazladır.

¹²⁴ taķīb-çiler: taķib-çiler

¹²⁵ cellād: cellāt

¹²⁶ Söz sonunda elif+ hā-i resmiyye arka arkaya yazılmıştır.

altmış kaplan, on (02) binğ bedevî atlar niçe ‘azîm cânverler, Meymüne Bânū'nıñ sađ tarafında ve sol (03) tarafında yüz arslan ve yüz kaplan boyunları temir zencîrler¹²⁷ birlen (04) ğayret¹²⁸ çeküp tururlar. Alunda ikki yüz kız ođlan cāriyeler el kavşurup (05) turur. Meymüne Bânū'<n>ıñ қаşında medħ <ü> şenā uralar. Meymüne Bânū'nıñ dađı¹²⁹ (06) zerrîn çādır içinde dürr¹³⁰ <ü> yāķüt ile bezemiş, altun taħt üze- (07) rinde la'l <u> cevāhirlere ğarķ¹³¹ olmış, zerrîn taħt üstünde oltur- (08) mış tācın başına kéysün ey bī-edeb, ħayā birlen ne (09) hüccetinde olturdılar. Sékkizinçi kün Ĥazret-i ‘a.m. Meymüne Bânū'dan evvel (10) icāzet tilep ol dīvāndın çıkup Ka‘be-i Şerī‘e tapa revān oldılar. (11) Қақан kim Meymüne Bânū, ol Ĥazret-i Resūl'nı yanında kōrmedi érse (12) fıkr édüp tururda ési kitüp yıķıldı. Niçe zamān yattı érse (13) Ĥazret-i Resūl, Cebrā‘il tēp keldi Allāhu Te‘a'nıñ fermān<ı> birlen. Yā Resūlu' (14) l-lāhu Te‘a. sañga selām yiberdi ba‘de iz selām: "Benim Ĥabībim Meymüne Bânū¹³² (15) yanına varsun, Meymüne Bânū'nı ħelāl cüft kıldum." Ĥaķ bu peydā boldı¹³³ **[67a/01]** seni. Tīz zamān yola tüşdi vardı érse pes Ĥazret-i Resūl'nı Meymüne (02) Bânū közin açıp baķdı érse bu Sultān-ı Enbiyā'nı kōrdi. (03) Şād olup turdı érse aydı: "Ey Tenĝri Resūl'ı seninĝ (04) karavaşlarınĝ çoķdur ki ama biz faķīri, kendü¹³⁴ özige қаbūl eylesenĝ (05) ħoş¹³⁵ olur érdi." Ĥazret-i Peyĝāmbere¹³⁶ ‘a.m. aydı: "Yā Meymüne Bânū, babañđın düstür- (06) sız almaz-men." tēp Meymüne Bânū aydı¹³⁷: "Yā Resūlu'-lāh, benim babam bu yérden (07) bir yıl-lıķ yol-dur." Ĥazret-i Resūl ‘a.m. aydı: "Babañđ munda kelmeĝi sehl (08) turur, Rabbu'-‘ālemīn kādirdür." déyü mübārek ellerin kōterüp dü‘ā kıldı (09) érse el-ħükmü-lillāh kōrdi-ler. Hevā yüzinden Hindistān pād-şā- (10) hı Meymüne Bânū'<n>ıñ babası Haris şāh, kızıl altun taħt üzre olturmuş, (11) kırķ tōrt vezīri ilen ve gene ħādim¹³⁸ u ‘askeri ilen yétip keldi érse (12) "Anı kōrüp

¹²⁷ zencîrler: zincirler

¹²⁸ ğ'nin noktası eksiktir.

¹²⁹ dağı: dağı

¹³⁰ Söz ortasındaki vav harfi fazladır.

¹³¹ ğ'nin noktası eksiktir.

¹³² Söz sonundaki elif harfi fazladır.

¹³³ 66b/15dk: seni

¹³⁴ Söz sonundaki elif harfi fazladır.

¹³⁵ ħoş: hoş

¹³⁶ Ĥazret-i Peyĝāmbere: Ĥazret-i Peyĝāmbere

¹³⁷ Söz başındaki ikinci elif harfi fazladır.

¹³⁸ ħādim: ħādim

keldüñg." déyü yer kösterdi keçüp qarâr eyleyüp olturdi. (13) Haris¹³⁹ şâh-nıñg 'askeri, cümlesi körüşdiler. Şoñgra ihtiyâr avvalğı¹⁴⁰ (14) aşhâb-lar Meymüne Bânü¹⁴¹ babasındın icâzet tilediler érse qabûl kördi. (15) Şoñgra Hâzret-i Resûl 'a.m.-ğa nikâh kılıp vérdiler érse Resûl kavuşup. [67b/01] Şâh kıızı Meymüne Bânü'nı la'l <u> cevâhir birle ve cehâzlar ve hâdim-leri¹⁴² ve qarav- (02) aşları ilen cümlesin tapşurdi ve gene şâdlık-lar eylediler. Hâzret-i Re- (03) sül 'a.m. qabûl kıldı. Bundan şoñgra Haris¹⁴³ şâh alıp kelmiş 'asker (04) ilen ve gene Meymüne Bânü'nıñg 'askerin cümlesin alıp Sulţân-ı Enbiyâ'nı ve gene kıızı (05) Meymüne Bânü'nı, vedâ'laşup ve yene Hindistân tarafına revân oldılar. Şoñgra Meymüne (06) Bânü'nıñg murâd hâşıl olup bir niçe 'ömrni Sultân-ı Enbiyâ'nıñg hizmetinde keçürdi- (07) ler. Âhirü'l-umür Hâzret-i Resûl'nıñg vefâtı Meymüne Bânü'nıñg tizi üstünde¹⁴⁴ (08) vâkı' boldı. Hâzret-i Resûl'nıñg sékkiz hâtünü¹⁴⁵ var édiler. Ba'zı-lar (09) altı dédiler, ihtilâf üzre biri, 'Âişe, sékkiz hâtünü¹⁴⁶ var édiler,¹⁴⁷ (10) ba'zı-lar altı dédiler ihtilâf üzre biri,¹⁴⁸ biri Hâdıce biri Mâriye (11), biri Meymüne Bânü, biri Ümm-i Gülsüm, biri Hâdiye'dür. Anı hem nikâh eylediler. (12) Mundın ğayrı câriyeler çokdur. Şoñg bu tamâm oldı érse (13) derün-i dilden ve cân-ı köñgülden rûh-ı şerîf-lerine şalavât ketüreyim. Cândın (14) şafâ ola ravzasına çok dü'â edeyim. Hâq Sübhâne ve Te'âlâ munı kâtib érenlere (15) okıyanlara ve dirñgleyenlere cümlesini günâhların 'afv¹⁴⁹ édüp rahmet eyle, inşâ' (16) llâhu Te'a. Rabbü'l-'âlemîn âmîn yâ mucîbe's-sâ'ilin âmîn!

¹³⁹ Kavas: Haris

¹⁴⁰ l harfî fazladır.

¹⁴¹ Söz sonundaki elif harfî fazladır.

¹⁴² hâdim: hâdîm

¹⁴³ Kavis: Haris

¹⁴⁴ Söz sonunda elif+ hâ-i resmiyye arka arkaya yazılmıştır.

¹⁴⁵ hâtün: hâtün

¹⁴⁶ hâtün: hâtün

¹⁴⁷ "Sékkiz hâtünü var idiler" ifadesinin üzeri siyah mürekkeple çizilmiştir.

¹⁴⁸ "Ba'zı-lar altı dédiler ihtilâf üzre biri" ifadesinin üzeri siyah mürekkeple çizilmiştir.

¹⁴⁹ Söz sonundaki elif harfî fazladır.

7. DİZİN

-A-

- âbdest** <Far. namaza ve başka ibadetlere başlamadan önce bazı organları yıkayıp temizleme
▪ **âbdest al-**: abdest alma işi
â. 63b/01
- ‘acâyib** <Ar. tuhaf, şaşılacak şey
‘a. (‘acâyib u ğarâyib) 60a/13
❖ ‘acâyib ğal-: şaşımak, şaşkınlık geçirmek
‘a. 63b/04
- aç -** I. kötü sözler söylemek
a.- ıp 60b/12
II. fark etmek, farkına varmak
a.- ıp 67a/02
- aç** tok olmayan
a. +ĝa 64a/01
- açuk** sevgi dolu, şefkatli (kimse)
a. 62b/15
- ad** isim
a. +ına 59a/09
- âdem** < Ar. er kişi
â. +ĝa 62b/03
- adıĝan** kendisini birine veya bir şeye adayan, vakfeden
a. 66a/01
- adım** yürümek için yapılan ayak atışlarının her biri
a. +ına 62b/14
- ‘afv** <Ar. baĝıřlama
‘a. (éd-) 63a/05, 63a/10, 63b/04, 67b/15
- aĝız** organ adı, aĝız
▪ **aĝız aç-**: kötü sözler söylemek, azarlamak
a. 60b/12

- Aĝmed Muĝammed** ö.a. peygamber adı
a. 59a/09
- âh** üzüntü, keder, acı bildirir
▪ **âh ur-**: derin bir keder ve acı hissetmek
â. 62b/06
- âĝir** <Ar. son, akıbet
â. (âĝirü'l-umür) 67b/07
- ‘Aişe** ö.a. Hz. Aişe, Hz. Muhammed'in eşlerinden biri, Hz. Ebu Bekir'in kızı
‘â. 63a/03, 63a/09, 67b/09
- aĝça** beyaza yakın bir renk
a. 60a/10
- ‘aĝl** <Ar. idrak etme ve düşünme gücü, yetisi
‘a. +ları 65b/06
- al -** I. bir şeyi elle bulunduĝu yerden ayırmak, kaldırmak
a.- sa 63a/05
a.- masa 60b/09, 61a/07
II. sarmak, kaplamak
a.- a 63b/01
III. götürmek, birlikte gitmek
a.- ıp 65b/02, 67b/03, 67b/04
IV. evlilik yapmak
a.- maz-men 67a/06
❖ almak; yardımcı fiil
a.- sa (déyü al-) 62b/13
- al** e. ön, huzur, karři
a. +ılarına 65a/06
a. +unda 66b/04
→ aldı
- aldı** → al
a.+na 59b/12, 61a/12, 63a/11
- ‘âlem** <Ar. evren, kainat
‘â. +i 59a/11
‘â. (ol-) 60a/05

‘ālemīn <Ar. âlemler, kainatlar
‘ā. (Rabbü'l-‘ālemīn) 67a/08,
67b/16

Allāhu Te‘a. <Ar. yüce Allah
a. 59a/08, 59a/11, 63a/05,
63a/07, 63a/10, 63a/12,
63a/15, 63b/09, 63b/11,
64a/07, 64b/01
a. +nınġ 66b/13
→ Allāhu Te‘āla

Allāhu Te‘āla <Ar. → Allāhu Te‘a

a. 63b/04
altı sayı adı, altı
a. 67b/09, 67b/10
altmış sayı adı, altmış
a. 66a/10
altun kıymetli maden, altın
a. 59b/09, 59b/10, 65a/06,
65a/07, 66a/09, 66b/06,
67a/10
a. dan 65b/15

altunlu altından yapılmış
a. 64b/10

alur almak; yardımcı fiil
a. (ābdest al-) 63b/01

ama <Ar. e. fakat, lakin
a. 67a/04
→ ammā

ammā → ama
a. 59a/06

ana anne.
a. +dın 63a/05
a. +sındın 61b/06

‘anber <Ar. güzel koku
‘a. +ler (‘ūd <u> ‘anber)
59b/11

anda III. teklik işaret zamirinin
bulunma hâli, orada
a. 61b/13

andan III. teklik işaret zamirinin
ayrılma hâli, oradan

a. 60a/03, 60b/03, 60b/06,
65a/04

→ andın

andın → andan

a. 59b/12, 59b/13, 61b/05,
64a/10, 65a/10, 65a/12,
66a/06, 66a/07

anġa III. teklik kişi zamirinin
yönelme hâli, ona

a. 59a/13, 61a/04, 61a/05,
61a/12, 61b/12, 62b/14,
63a/09

anġar z. III. teklik kişi zamirinin
yön gösterme hâli, ona,
ona doğru

a. 59a/15

anı III. teklik kişi/işaret
zamirinin yükleme hâli, onu
a. 62b/02, 67a/12, 67b/11

anınġ III. teklik kişi/işaret
zamirinin ilgi hâli, onun
a. 59b/09, 59a/04, 59a/11,
59a/15, 60a/05, 60a/06,
60a/07, 61a/09, 61b/06,
61b/13, 62b/08, 63a/05,
64a/13

‘Arafāt ö.a. Mekke'den 25 km
uzaklıkta olan bir dağın adı
‘a. 59b/08, 65a/15, 65b/08

arġa sırt
a. +sını 60a/12

▪ **arġasını bér-**: sırtını
yanındaki kişiye dönmek
a. 61b/04

arşlan yırtıcı, memeli bir hayvan
türü, arşlan
a. 65b/11, 66b/01, 66b/03

art arka
a. +ınca (ardınca) 61b/02,
63a/09, 65b/03

artuġ çok fazla
a. +dur 62b/09

aṭ	memeli bir hayvan türü, at a. +larındın 65a/11 a. +lar 65b/10, 66b/02	→ 'avret
āsān	<Ar. kolay, zor karşıtı a. (ol-) 63b/08, 64b/02	'avret → 'avred 'a. 60b/10, 60b/12, 60b/14, 61a/03, 61a/05, 61a/08, 61a/10, 61a/13, 61b/04, 61b/07, 61b/10, 61b/13, 61b/15, 62a/02, 62a/05, 62a/07, 62a/10, 62a/12, 62b/04, 62b/12, 62b/14, 62b/15, 63a/01, 63a/04, 63a/06, 63a/08, 63a/11, 63a/12, 63a/14, 63b/01, 63b/06, 63b/08, 63b/10, 63b/12
aṣḥāb	<Ar. [Ar. ṣāhib'in çoğul biçimi] sahipler a. (cemī'-i aṣḥāb) 60a/13 a. lar 67a/14 a. larına 64a/11	'a. +ni 63a/15 'a. +ke 64b/02 'a. +niñg 63a/01, 63b/03, 63b/07, 64b/01 'a. +imden 64a/07, 64a/08 'a. +inğe 63b/09 'a. +ine 64a/12, 64a/15 'a. +lerinğizdin 64a/06 'a. +ler 60b/04 'a. +lerde 64a/13 'a. +lerden 64a/04
'asker	<Ar. orduda görev yapan erden generale kadar rütbeye sahip kişi 'a. 59b/04, 65b/14, 66a/14, 67b/03 'a. +lerniñg 65a/12 'a. +ni 65b/02 'a. +i 65a/01, 67a/13 'a. +i (ḥādım u 'asker) 67a/11 'a. +in 67b/04 'a. +ine 64b/10, 65a/04 'a. +leri 66a/08	
aṭlı	ata binmiş kimse, süvari a. 59b/04	
aṣ	yemek a. 64a/01	
aṣāğā	aṣāğā a. 65a/11, 66a/03	
ata	baba a. +m 64b/08 a. +nğ 64b/06 a. +sı 59b/01, 59b/04	
āvāz	<Far. ses, seda, nara ā. +m 65b/04	
'avred	kadın 'a. -men 60b/02	
avvalğı	önceki, evvelki a. 67a/13	
ay -	söylemek, demek a.-dı 59b/02, 60a/04, 60b/02, 60b/03, 60b/05, 60b/07, 62b/07, 62b/11, 64b/03, 64b/05, 67a/03, 67a/05, 67a/06, 67a/07 a.- dılar 59b/15, 60a/04, 65a/13	
ay	ay, hilal a. 64b/12 a. +niñg 63a/03, 63b/04	
ayak	organ adı, ayak	

- a. +ınca (ayağınca) 62b/01
a. +ınınğ (ayağınınğ) 60a/08, 61a/07
a. larınınğ 60b/10
- ‘ayb** <Ar. ayıp, kusur
‘a. +ı (ol-) 60b/14
‘a. +ı (cemī‘-i ‘ayb) 61a/02
‘a. +ımı 63a/08
- aytur -** söyletmek
a.- dı 64b/06
- ‘azāb** <Ar. işkence, eziyet, üzüntü
‘a. (‘azāb-ı elīm) 62a/04
‘a. (kör-) 62b/08
‘a. +ı 61a/09
‘a. +lar 61b/09
- ‘azīm** <Ar. büyük, yüce, ulu
‘a. 65b/14, 65b/15, 66b/02
→‘azametlik
- ‘azamet** <Ar. ululuk, yücelik
‘a. (‘azamet-i heybet) 65b/05, 65b/08
- ‘azametlik** < Ar. ‘azamet + T. -lik
büyük, yüce, ulu
‘a. +i (‘azametligi) 65b/10
→‘azīm
- B-**
- baba** baba, ata
b. 59a/08, 59b/03
b. +m 67a/06
b. +nğ 67a/07
b. +nğa 64b/05
b. +nğdın 67a/05
b. +sı 67a/10
b. +sına 59a/08
- b. +sındın 67a/14
- ba‘de iz** <Ar. e. -den sonra
b. 66b/14
- bağlan -** bağlanmak; yardımcı fiil
▪ **tili bağlan-**: herhangi bir şeyden etkilenip konuşamaz duruma düşmek
b.- up 62a/06
- Bağış** ö.a. Hz. İbrahim'in oğlu
b. 64b/09
- bahālī** <Far. kıymet, değer, fiyat
b. 64b/14
- banğa** I. teklik kişi şahıs zamirinin yönelme hâli, bana
b. 59b/03
- bağ -** bakmak
b.- sa 62b/15, 66a/13
b.- dı (ér-) 67a/02
- bar** mevcut, yok karşıtı
b. (ér-) 59a/09
- bar -** varmak, gitmek
b.- sa 61b/13
b.-up 59a/15, 60b/08, 64b/09, 65a/13
- barmak** evlenmek
b. 62b/07
- barmak** parmak
b. +m 64b/07
b. +ların 61a/07
- baş** I. organ adı, baş
b. +ına 64b/11, 66b/08
b. +ında 64b/14
b. +ından 62b/01
II. bir şeyin en yukarısı, zirve
b. +ı (bol-) 59a/14
- başla-** harekete geçmek, işe girişmek
b.- dı 60a/13
b.- dı (ér-) 62b/09

ba'zı <Ar. birkaç, birtakım
b. +lar 67b/08, 67b/10

bedevî <Ar. çölde yaşayan kimse, göçebe
b. 66b/02

bég küçük bir devletin, boyun, beyliğin hükümdarı
b. +ler 66a/01
b. +lerden 59b/05, 65a/02

bég-zād <T. bég + Far. zād babası bey olan kimse
b. 59b/05, 66a/09
b. +lar 59b/13, 65a/10
b. +larına 64b/15

benğze - benzemek
b.- p 63a/03, 63b/04

ben I. teklik kişi şahıs zamiri, ben
b. 59b/03, 64a/07
b.+im 62b/07, 64a/13, 66b/14
→men

ber - bağışlamak, sunmak
b.- di 64a/01
→bér- (I), vér-

bér - I. bağışlamak, sunmak
b.- ür 63b/10
→ber-, vér-
❖ vermek; yardımcı fiil
b.- se (izin bér-) 62a/04
b.-senğiz (ruḥşat bér-) 59b/03
b.- üp (ruḥşat bér-) 59b/04
b.- üp (arḳasını bér-) 61b/04

beş yüz altı sayı adı, beş yüz altı
b. 66a/10

beze - süslemek
b.- miş 66b/06

bezemiş sf. süslemiş
b. 64b/11, 66a/05

bezenmiş sf. süslenmiş (kimse, şey)
b. 65b/10

bî-'akl < Far. bî + Ar. 'akl akıllı olmayan, akıldan yoksun
b. 60a/04

bî-edeb <Far. bî + Ar. edeb edepli olmayan, terbiyesiz
b. 66b/08

biçin maymun
b. 61b/03

biğ beş yüz sayı adı, bin beş yüz
b. 66a/15

biğ bir yüz sayı adı, bin yüz
b. 66a/15

bil - I. bilmek, farkında olmak
b.- ip 64a/15
II. tanımak
b.- mese 61b/11
❖ bilmek; yardımcı fiil
b.- seğ (keltüre bil-) 60b/05
b.- megey men (keltüre bil-) 62b/08

bilā-şek <Ar. bilā + şek şüphesiz
b. 64a/10

bir I. sayı adı, bir
b. 59b/08, 67a/07.
II. belirsizlik, herhangi bir
b. 59a/02, 59a/03, 59a/08, 59a/09, 60a/02, 60b/02, 60b/07, 60b/10, 60b/12, 60b/14, 61a/04, 61a/05, 61a/08, 61a/10, 61a/13, 61b/01, 61b/04, 61b/07, 61b/10, 61b/13, 61b/15, 62a/02, 62a/05, 62a/07, 62a/10, 62a/12, 62b/12, 62b/15, 63a/01, 63a/04, 63a/06, 63a/08, 63a/11, 63a/12, 63a/14, 63b/01, 63b/02, 63b/05, 63b/08, 63b/10, 63b/12, 65b/15, 67b/06
b. (her bir) 59a/05, 62b/14
b. +i 62b/02, 67b/09, 67b/10, 67b/10, 67b/11
b. +in 62b/05

- b. +in (hîç bir) 59a/06
b. +isi 64b/14, 65a/09
b. +isine 59a/07
- biraz** kısa bir süre, azıcık
b. 62b/11
- birle** e. ile
b. 63a/04, 64a/09, 65b/09, 67b/01
→birlen
- birlen** →birle
b. 60a/02, 60b/01, 61a/06, 61a/09, 61b/08, 61b/09, 62a/13, 62a/14, 62b/02, 63a/05, 63a/07, 63a/11, 63a/12, 63b/02, 63b/07, 63b/09, 63b/14, 64b/01, 64b/08, 65a/02, 65a/03, 65a/07, 65a/13, 65b/04, 66a/02, 66a/06, 66b/03, 66b/08, 66b/13
- bişir -** pişirmek
b.- üp (ta'âm bişir-) 62a/11, 63a/11
→bişür-
- bişür -** → bişir-
b.- üp 61a/12
- biz** III. çokluk kişi şahıs zamiri
b. 59a/15, 67a/04
b. niñg 60a/05, 60a/06
b. lere 60a/01
- bol -** olmak; yardımcı fiil
b.- ur (ulu bol-) 61a/09
b.- dı (peydâ bol-) 66b/15
b.- dı (vâkı' bol-) 67b/08
b.- sa (hâzır bol-) 63b/11
b.- up 64b/12
b.- up (cemî' bol-) 59b/14
b.- up (cennet başı bol-) 59a/14
b.- up (kara bol-) 60b/11
b.- up (şād bol-) 59b/02
b.- ur (ulu bol-) 61a/09
b. -ur (yağşı bol-) 59b/01
- b. -mağay (kelmiş bol-) 62b/02
- boyun** organ adı, boyun
b. 63b/07
b. +a 61b/08
b. +ları 66b/03
- bu** işaret sıfatı, bu
b. 59b/01, 60a/03, 61b/14, 62b/06, 62b/07, 63b/14, 64a/11, 64a/12, 64a/13, 64b/03, 65a/02, 65b/04, 65b/05, 65b/09, 65b/10, 67a/02, 67a/06, 67b/12
işaret zamiri, bu
b. 66b/15
b. dur 61b/09, 64b/08
b. ndan 67b/03
→mu
- burun** organ adı, burun
▪ **anasındın émgen süt burnındın kel-:** Bir işi yaparken çok sıkıntı çekmek.
b. 61b/07
- buyruk** emir, ferman
b. +ına (buyruğına) 63a/02
- buyur-** buyurmak, emretmek
b.- ur sen 60b/03
b.- dı 64a/11, 64a/12
b.- unğ 60b/06
- bülent-āvāz** < Far. bolend + āvāz sesi
gür çıkan kimse
b. 65b/03
- C-**
- cān** <Far. I. insan veya hayvanın yaşam belirtisi, ruh
c. +ımıznı 59b/01
c. +ları 65b/04
▪ **cān tapşur-:** ruhunu bahşetmek
c. 60a/02
II. gönül, yürek, kalp
c. -dın 67b/13

- **cān u köngül**: içtenlikle,
çok isteyerek
c. (cān u köngül) 60a/14,
61a/11
c. -ı (cān-ı köngül) 67b/13
- cānver** < Far. cān+āver masallarda
adı geçen yabanî ve yırtıcı
bir hayvan
c. +ler 66b/02
- cāriye** <Ar. I. akçe ile satılıp alınan
genç kız
c. +ler 67b/12
II. sarayda veya konakta
efendisine hizmet veren genç
kız
c. +ler 66b/04
- cāyız** <Ar. yapılmasında sakınca
olmayan, uygun, mübah
c. (olsa ér-) 62b/04
- Cebrā'il** ö.a. dört büyük melekten
biri
c. 66b/13
→Cebrāyil
- Cebrāyil** → Cebrā'il
c. e 62b/11
- cehāz** <Ar. çeyiz, gelin için
hazırlanan ev eşyası
c. +lar 67b/01
- cehd** <Ar. çalışma, gayret
c. 60b/08
- cehennem** <Ar. dünyada günah
işleyenlerin öldükten sonra
ceza görecekleri yer
c. 61a/13
c. +e 61a/02, 61a/15, 61b/09,
62a/15, 64b/02
c. +de (ol-) 64a/10
- cellād** <Ar. ölüm cezasına
çaptırılanları öldürmekle
vazifeli olan kimse
c. 66a/11
- cemāl** <Ar. yüz güzelliği, hüsün
c. (hüs-n-i cemāl) 59a/04
- cemī'** <Ar. bütün, hep, cümle
c. 61a/04, 63a/11, 66a/07
c. (cemī'-i aşhāb) 60a/13
c. (cemī'-i 'ayb) 61a/02
c. (cemī'-i maḥlūkāt) 59a/12
c. (cemī'-i ömr) 64a/09
- **cemī' bol-**: toplanmak
c. 59b/14
- cennet** <Ar. cennet
c. 61a/12, 62a/11, 63b/05
c. (bol-) 59a/14
c. (eyle-) 64a/08
c. +e 63b/08, 64b/02
c. +de 63a/03
c. +den 63b/07
- cevāb** <Ar. yanıt
▪ **cevāb vér-**: yanıtlamak
c. +ın 62a/05
- cevāhir** <Ar. [Ar. cevher'in çoğul
biçimi] cevherler, kıymetli
taşlar
c. (la'l u cevāhir) 64b/11,
66a/05, 67b/01
c. +ler (la'l u cevāhir)
65a/07, 66a/06
c. +lere (la'l u cevāhir)
66b/07
c. +lere 64b/14
c. +lerdin (la'l u cevāhir)
65b/07
c. +leri (ḥarīr ü cevāhir)
60a/09
- cezā** <Ar. suç, kabahat
c. +nġ 61b/09
- cihān** <Far. dünya, âlem
c. 59a/04, 60a/11, 60b/06,
62b/10, 65a/03

- cūş** <Far. coşma, coşku
c. (et-) 66a/14
- cüft** <Far. çift, tek olmayan
c. (kıl-) 66b/15
- cümle** <Ar. bütün, hep, birlikte
c. +si 59b/05, 66a/14, 67a/13
c. +sin 67b/02, 67b/04
c. +sini 67b/15
-Ç-
- çādır** <Far. çadır
ç. 66b/06
ç. (kırul-) 65b/15
ç. +ıngızını (kır-) 65a/05
ç.-ı (çādır-ı hümāyūn)
59b/09, 65a/15
ç. +ınıng 64b/13
ç. +ına 64b/10
ç. +lar 65b/09
- çağır -** bağırarak, seslenmek
ç.- sa 61a/09
ç.- dukda 62a/05, 63b/11
ç.- up 64b/05, 65a/03
- çāk** <Far. kırık, kırılmış şey
▪ **çāk ol-**: parçalanmak,
dağılmak
ç. 65b/06
ç. (olur é-) 65b/05
- çat -** çatmak; yardımcı fiil
▪ **kaş kabağın çat-**:
kızgınlığını kaşlarını
birbirine yaklaştırarak
belirgin hâle getirmek
ç.- sa 60b/11
ç.- ip 61b/02
- çavuş** orduda hizmet eden
kimselere verilen unvan
ç. 66a/11
- çek -** çekmek; yardımcı fiil
▪ **ğayret çek-**: zahmet ve
sıkıntı içinde olmak
ç.- üp (tur-) 66b/04
- çék -** çizmek, resmetmek
ç.- se 61a/04
- çepçevre** bütün yanlarını kuşatan
ç. sinde 65a/01
- çerāğ** mum, kandil vb. aydınlatma
aracı
ç. lar 59b/11
- çevre** bir şeyin yakını, dolayı, etraf
ç. sini 65b/09
- çık -** I. içeriden dışarıya varmak,
gitmek
ç.- up 60a/11
II. bir yere ulaşmak, varmak
ç.- dılar 65b/08
III. bir sebeple bulunulan
yerden ayrılmak
ç.- up 66b/10
IV. bir şeyin yukarisına
doğru ilerlemek
ç.- ip 59b/10
V. sıyrılmak, ayrılmak
ç.- up 60b/13
- çıkār -** birinin çıkmasını sağlamak,
çıkmasına sebep olmak
ç.- up 59a/14
ç.- mayınca 64a/10
- çok** fazla, az karşıtı
ç. 62b/12, 63a/10, 64a/13,
64a/14, 67b/14
ç.+dur 60b/04, 62a/15,
64a/03, 67a/04, 67b/12
- çök -** yere oturmak, çömelmek
ç.-üp (tiz çök-) 60a/02,
60a/08
- D-**
- dahı** e. dahi, de/da
d. 59b/06, 64b/06, 66a/12,
66b/05
→de
- dānişlık** <Far. dāniş + T. -lık bilgili
d. (eyle-) 59b/15
- da'vet** <Ar. bir yerde bulunmayı
teklif etme, çağırma
d. (éd-) 65a/04
d. (eyle-) 65a/14

d. +ini 65b/01

dāyim <Ar. devam eden, sürekli,
kesintisi olmayan
d. 59a/07, 63b/14

de - demek, söylemek
d.- yü 64a/06
d.- yüp 62a/01
→dé-

de e. dahi, de/da
d. 64a/10
→dahı

dé - →de-
d.- yü (al-) 62b/13
d.- yecek (ol-) 64a/06
d.- rler (ér-) 59a/02, 59a/05,
59a/09
d.- di (ér-) 62b/06
d.- di 60a/03, 60a/07, 60b/05
d.- diler 67b/09, 67b/10
d.- se 64a/08
d.- p 65a/08
d.-yü 61b/09, 62b/09,
63b/11, 63b/15, 64a/07,
64a/12, 64b/06, 64b/08,
65a/04, 65a/09, 67a/08,
67a/12
d.- yüp 64b/04, 65b/08

degil e. cümlede yükleme veya
başka öğelere olumsuzluk
anlamı veren edat
d. +im 64a/08
d. +dür 64a/13

dégin e. dek, kadar, daha
d. 59b/15, 65b/14

derün <Far. iç, içeri, dâhil
d.-i (derün-i dil) 60a/14,
67b/13

deryā <Far. deniz, bahr
d. +nınğ 65a/05

dév masallarda anlatılan oldukça
iri bir yaratık
d. ler 65b/13

devlet <Ar. mutluluk, baht, saadet
d. 65a/14

dingle - dinlemek
d. - r (ér-) 60b/01

dingleyen dinleyen (kimse)
d. +lere 67b/15

dil <Far. gönül, yürek, kalp
d. +den (derün-i dil) 60a/14,
67b/13
d. +den 61a/11

dile - istemek, arzu etmek
d.- r-men 60b/02
→tile-

dīn <Ar. din
d. +ine 59a/15

divān <Ar. yüksek mevkideki
devlet adamlarının kurduğu
meclis
d. (kur-) 66a/14
d. 66a/15
d. +dın 66b/10

doᅇguz domuz
d. 61a/15

doldurmuş sf. dolmasını sağlayan,
dolu duruma getiren (kimse)
d. 65b/09

dostlık <Far. dost + T. -lık dost,
düşman karşıtı
d. +ına 59a/11

dög - dövmek, şiddet uygulamak
d.- se 61b/11

dön - arkaya doğru geri gelmek
d.- di 64b/04
d.- üp 62b/09, 64b/07

dū`ā <Ar. Allah'a yalvarma,
yakarma
d. (éd-) 67b/14
d. (kıldı ér-) 67a/08

dünyā <Ar. âlem, kainat
d. 59a/04

dürlü çeşitli özellikleri olan,
muhtelif
▪ **dürlü dürlü:** çeşit çeşit
d. 59b/12

	→türlü	64a/06, 64a/08, 64a/09,
dürr	<Ar. inci d. (dürr ü yâkut) 66b/06	64a/14
düstür	<Ar. izin, ruhsat, müsaade d. +sız 67a/05	el organ adı, el e. +ining 61a/07 e. +in 63b/02 e. +inden 61a/06, 63a/05 e. +leri 62a/01 e. +lerin 67a/08 e. +lerinde 66a/11, 66a/12 e. +lerindeki 65b/07
düstürsüz	<Ar. düstür + T. -sız izinsiz, müsaade verilmemesi d. 61b/13, 62a/07	▪ el kavşur- : ellerini bağlamak e. (turdı ér-) 64b/13, 65a/11, 66a/02, 66a/14, 66b/04 →elig →el
düz -	yerleştirmek, tertip ve tanzim etmek d.- diler 59b/11	elig →el e. +indeki 60a/09
é -	-E- -É- imek; yardımcı fiil é.- di (var é-) 59a/02, 59a/03 é.- di (çāk olur é-) 65b/05 é.- diler (var é-) 67b/08, 67b/09 é.- miş (meşhür é-) 59a/11 →ér-	elīm <Ar. acı veren, ağrıtan e. ('azāb-ı elīm) 62a/04
edā	<Ar. yerine getirmek, ifa etmek e. (kıl-) 62b/11, 64a/14, 64a/14	emānet <Ar. güven, sadakat e. 59a/13
edeb	<Ar. terbiye, güzel ahlak e. 66a/02 e. (hub u edeb ü tazīm) 65a/12	émgen emen (kimse) é. 61b/06
edebce	<Ar. edeb + T. -ce Zarif, nazik bir şekilde e. 60b/01	emr <Ar. buyurma, buyruk, ferman e. (eyle-) 65a/03, 65a/04, 65a/09 e. +i 64b/01 e. +in 65a/10 e. +ine 63b/15
eger	e. şart bildiren edat, eğer e. 60b/04, 60b/07, 60b/10, 60b/12, 60b/14, 61a/03, 61a/05, 61a/08, 61a/10, 61a/13, 61b/01, 61b/04, 61b/07, 61b/10, 61b/13, 61b/14, 62a/02, 62a/05, 62a/07, 62a/10, 62a/12, 62b/01, 62b/12, 62b/14, 63a/01, 63a/04, 63a/06, 63a/08, 63a/11, 63a/12, 63a/14, 63b/01, 63b/05, 63b/08, 63b/10, 63b/12,	Enbiyā <Ar. [Ar. Nebi'nin çoğul biçimi] peygamberler, Nebiler e. +nı (Server-i Enbiyā) 66a/03 e. +nı (Sultān-ı Enbiyā) 67a/02, 67b/04 e. +nıñ 67b/06
		ér - →é- é.- di (cāyiz olsa ér-) 62b/04 é.- di (dérler ér-) 59a/03, 59a/05

é.- di (hoş olur ér-) 67a/05
 é.- di (kabül körmez ér-) 59a/06
 é.- di (katıg olur ér-) 62a/04
 é.- di (puṭ-perest ér-) 59a/03
 é.- di (secde kıılır ér-) 62b/04
 é.- di (taleb éderler ér-) 59a/06
 é.- di (yaḫşı bolur ér-) 59b/01
 é.- di (yok ér-) 59a/04
 é.- di (hüsn-i cemāl ér-) 59a/03
 é.- di (oḫur ér-) 59a/07
 é.- diler (diḡler ér-) 60b/01
 é.- dim (körér ér-) 59b/03
 é.- ken (derler ér-) 59a/09
 é.- miş (bar ér-) 59a/09
 é.- miş (kıalmas ér-) 59a/14
 é.- miş (kiritür ér-) 59a/15
 é.-miş (peygāber ér-) 59a/10
 é.- se (baḫdı ér-) 67a/02
 é.- se (dédi ér-) 62b/06
 é.- se (dū'ā kııldı ér-) 67a/09
 é.- se (el ḫavşurup turdılar ér-) 65a/11
 é.- se (éşitti ér-) 62b/06, 64b/03
 é.- se (icāzet tilediler ér-) 67a/14
 é.- se (keldi ér-) 67a/11
 é.- se (kide başladı ér-) 62b/09
 é.- se (kitdiler ér-) 59b/08
 é.- se (körmedi ér-) 66b/11
 é.-se (şād olup turdı ér-) 67a/03

é.- se (tāmām oldu ér-) 67b/12
 é.- se (tédi ér-) 59b/03
 é.- se (vardı ér-) 67a/01
 é.- se (vérdiler ér-) 67a/15
 é.- se (yattı ér-) 66b/12
ér koca, eş
 é. 60b/02, 64a/12, 64a/15
 é.+niḡ 60b/04, 61a/03, 61a/11, 61a/13, 62b/01, 62b/03
 é. ge 62b/07
 é.+iniḡ 60b/14, 61a/05, 61a/08, 61b/01, 61b/04, 61b/10, 61b/15, 62a/02, 62a/05, 62a/13, 62b/12, 62b/15, 63a/02, 63a/04, 63a/06, 63a/08, 63a/14, 63b/01, 63b/12
 é. +i 63b/10, 64a/10
 é. +ün 60b/07
 é. +inden 61b/13
 é. +indin 62a/07, 62a/10
 é.+ine 60b/11, 60b/12, 61b/07, 62b/04, 63a/11, 63a/12, 63b/06, 63b/09, 64a/03, 64b/01
 é. +leri 64a/06
 é. +lerindin 64a/05
éren I. erkek
 é. lere 67b/14
 II. koca, eş
 é. +lerniḡ 62a/15
érte bir günün sonrasında gelen zaman
 é. +ye 59b/14
és akıl, us
 ■ **ési kit-**: aklını kaybetmek
 é. (66b/12)
eşidcek işitecek (kimse)
 e. +lerniḡ 65b/04
eşiden işiten (kimse)
 é. +lerniḡ 65b/05
eşit - işitmek

é.- ti (ér-) 62b/06, 64b/03
 é.- ip 64a/15
 é.- üp 59b/02, 64a/12
et - etmek; yardımcı fiil
 e.- ip (cüş et-) 66a/14
 e.- ip (hoş et-) 60a/02
 →ét-
ét - →et-
 é.- er ('afv ét-) 63a/05
 é.- er (pāk ét-) 63a/15
 é.- erler (ta'zīm ét-) 63b/05
 é.- erler (la'net ét-) 61b/14
 é.- erler (şelte ét-) 62a/10
 e.- erler (taleb éderler ér-) 59a/06
 é.- di (kabül ét-) 65b/01
 é.- eyim (dū'ā ét-) 67b/14
 é.- eyin (vaşf ét-) 62b/05
 é.- eler (la'net ét-) 61a/05
 é.- eler (şefā'at ét-) 63a/10
 é.- ip (işāret ét-) 64b/07
 é.- üp (pādşāh ét-) 59b/06
 é.- üp ('afv ét-) 63a/10, 63b/04, 67b/15
 é.- üp (da'vet ét-) 65a/04
 é.- üp (kesb ét-) 61b/15, 62a/02
 é.- üp (şefā'at ét-) 64a/10
 é.- üp (şefkat ét-) 59a/14
 é.- üp (teyzin ét-) 65b/03
 é.- üp (yārin ét-) 62a/14
 é.- üp (fikir ét-) 66b/12
étmek etmek; yardımcı fiil
 e.+e (naşihat étmege) 60a/13
evliyā <Ar. [Ar. velī'nin çoğul biçimi] veliler, kerâmet sahibi

e. +lara 59a/12
evvel <Ar. birinci, ilk
 e. 64a/05, 66b/09
ey ün. seslenme sözü, ey
 e. 59a/08, 59b/03, 59b/15, 66b/08, 67a/03
eyle - eylemek; yardımcı fiil
 e. (raḥmet eyle-) 67b/15
 e.- di (da'vet eyle-) 65a/15
 e.-di (emr eyle-) 65a/03, 65a/04, 65a/09
 e.-diler (dānişliḳ eyle-) 59b/15
 e.- diler (nikāḥ eyle-) 67b/11
 e.-diler (şādliḳlar eyle-) 67b/02
 e.- dūng (isrāf eyle-) 62a/01
 e.- se (fāş eyle-) 61a/01
 e.- se (hāzır eyle-) 63b/06
 e.- se (iḥsān eyle-) 62a/03
 e.- se (isrāf eyle-) 61b/15
 e.- se ('izzet ü kerem eyle-) 63b/09
 e.- seṅg (kabül eyle-) 67a/04
 e.- ye (cennet eyle-) 64a/08
 e.- p (ta'na eyle-) 61b/12
 e.- yüp (qarār eyle-) 67a/12
 e.-mesler (şefā'at eyle-) 61a/01

-F-

fahr <Ar. övünme, büyüklenme
 f. +ı 60a/11, 60b/06, 62b/10
faķır yoksul, zengin karşıtı
 f. +i 67a/04
Fāţma ö.a. Hz. Muhammed'in ilk eşi Hz. Hatice'den olan kızı
 f. 61b/12, 63a/04, 63a/09
fāş <Far. ortaya çıkma, görünme
 f. (eyle-) 61a/01

ferište <Far. melek
f. +leri 61b/14

fermān < Far. emir, buyruk
f. +ı 66b/13

fıkr <Ar. düşünme, tefekkür
f. 63b/15
f. (édüp tur-) 66b/12

fil <Ar. fil
f. 66a/15
f. +ler 65b/10

-G- Ğ-

ğarāyib <Ar. [Ar. garībe'nin çoğul biçimi] tuhafıklar, şaşılacak şeyler
ğ. ('acāyib u ğarāyib) 60a/13

ğark <Ar. boğma, boğulma
ğ. (ol-) 64b/14, 66b/07

ğayrı <Ar. başka, özge, farklı
ğ. 67b/12

ğayret <Ar. himmet, rehavet karşıtı
ğ. (çek-) 66b/04

gene e. yine
g. 66a/13, 67a/11, 67b/02, 67b/04

gergedān <Far. gergedan
g. 65b/11, 66b/01

gez arşın, dört karışlık ölçü birimi
g. (gez gez) 65a/07

günāh <Ar. dinin kurallarına aykırı hareket etmekle oluşan suç
g. 64a/14
g. +dan 63a/15
g. +ın 63a/05, 63a/10
g. +ların 63b/03, 64b/01, 67b/15

güneş güneş
g. +i 65a/14

gürz <Ar. silah olarak kullanılan ağır topuz

g. +ilerden 66a/13

-H- Ĥ- Ħ-

Ĥabīb <Ar. sevgili, yar, Hz. Muhammed
ĥ. + im 66b/14

Ĥabībī <Ar. ey Muhammed
ĥ. 60b/02

ĥac <Ar. Kābe'yi ziyaret ve tavaf etmeyi öngören ibadet
ĥ. 62b/14
ĥ. (kıl-) 63b/10

Ĥadīce ö.a. Hz. Muhammed'in ilk eşi
ĥ. 67b/10

ĥadīş <Ar. Hz. Muhammed'in söz ve davranışları
ĥ. +lerni 64a/11, 64b/03
ĥ. +lerde 64a/13
ĥ. +lerimni 64a/12

Ĥādiye ö.a. Hz. Muhammed'in eşlerinden biri
ĥ. +dür 67b/11

ĥādīm <Ar. hizmet eden, hizmetçi
ĥ. (ĥādīm u 'asker) 67a/11
ĥ. +ler 66a/02
ĥ. +leri 67b/01

ĥāfız <Ar. Kur'an-ı Kerim'i ezberleyen (kimse)
ĥ. 66a/10

ĥaḳ <Ar. verilmiş emekten doğan manevi yetki
ĥ. 66b/15
ĥ. +lar 62b/05
ĥ. +larnı 60b/04, 60b/06
ĥ. +ı (ĥaḳḳı) 60b/04, 62a/15, 62b/03

hakkında ilgili, dair	61b/07, 61b/10, 61b/12, 61b/14, 62a/02, 62a/05, 62a/07, 62a/10, 62a/12, 62a/15, 62b/03, 62b/11, 62b/12, 63a/01, 63a/04, 63a/06, 63a/08, 63a/10, 63a/12, 63a/14, 63b/01, 63b/05, 63b/08, 63b/10, 63b/12, 64b/05
h. 64a/04	h. +ğa 61a/01
Hak Sübhâne Allah	h. +ı 67b/08, 67b/09
h. 67b/14	h. +lar 62b/01, 62b/05
Hak Te'a. Allah	hayā <Ar. utanma, utanma duygusu
h. 61a/04, 62b/14	h. 66a/02, 66b/08
hāl <Ar. durum, suret	hayr <Ar. iyilik, fayda, şer karşıtı
h. 60a/07	h. 62a/03
h. +de 60b/09	h. +dan 62a/03
h. +imden 62b/07	hāzır <Ar. bir işi yapmak için gereken her şeyi tamamlamış olan, amade
h. +ine 61b/14	h. (bol-) 63b/11
halāyık <Ar. esir olarak alınan hizmetçi kız veya kadın	h. (eyle-) 63b/06
h. +ğa 61a/01	h. (kıl-) 59b/04
halk <Ar. belli bir bölgede yaşayan veya çevrede yaşayanların bütünü, ahali	Hāzret <Ar. kutsal ve değerli kimselerin adlarının başına getirilen unvan
h. +ı 61a/05, 63b/04	h. -i (Hāzret-i 'a.m.) 60a/01, 65b/01, 66b/09
h. +ına 59a/05	h. -i (Hāzret-i Muḥammed Muṣṭafā) 60a/11
harām <Ar. dinî bakımdan yasak olan, helal olmayan	h. -i (Hāzret-i Peygāmbere) 67a/05
h. (ol-) 61a/13	h. -i (Hāzret-i Resūl) 59b/06, 60b/03, 64a/11, 65a/13, 65b/13, 66a/07, 66b/11, 66b/13, 67a/01, 67a/07, 67a/15, 67b/02, 67b/07, 67b/08
harīr <Ar. ipek	
h. (harīr ü cevāhir) 60a/09	
Haris ö.a. Meymūne Banu'nun babası	
h. 59a/02, 59a/03, 67a/10, 67a/13, 67b/03	
hāş <Ar. özgü, özel, mahsus	
h. 64a/13	
hāşıl <Ar. meydana gelme, oluşma	
h. (ol-) 67b/06	
hātün <Far. hanım, kadın	
ğ. 60b/04, 60b/07, 60b/10, 60b/12, 60b/14, 61a/03, 61a/05, 61a/08, 61a/10, 61a/13, 61b/01, 61b/04,	

- h.-i (Ḥazret-i Resūl'l-lāh)
59a/07
- helāl** <Ar. dinî bakımdan yasak olmayan, haram olmayan
h. 66b/15
h. (késb-i helāl) 61a/06, 61a/11
h. (ol-) 61a/13
h. +im 63b/14
- hem** <Far. e. dahi, da/de, ilaveten, ayrıca
h. 59a/07, 59a/09, 59a/12, 59a/15, 61b/02, 62a/08, 63a/07, 63a/09, 63b/05, 63b/13, 63b/14, 64b/01, 65a/15, 67b/11
- hemān** <Far. derhal, çabuk
h. 64a/08
- her** <Far. sf. cümle, hep
h. 59a/05, 59a/07, 59b/02, 61a/06, 62b/14, 64b/14, 65a/09
- hergiz** <Far. asla, hiçbir zaman
h. 62a/08
- hesāb** <Ar. sorgu, sual
h. +ın 64a/05
- hevā** <Ar. istek, arzu
h. 67a/09
- heybet** <Ar. korku ve saygı uyandıran görünüş
h. 65a/02, 65b/05
h.+ i 65b/10
h. +indin 65b/12
- hıyarān** <Ar. hayırlı olanlar
h. 66a/14
- hizmet** <Ar. iş görme, vazife
h. (kıl-) 63b/12, 64a/03
h. +inde 67b/06
- hiç** <Far. yok olan veya yok denecek kadar az olan
h. (hiç bir) 59a/06
- Hindistān** ö.a. yer adı, Hindistan
h. 67a/09, 67b/05
h. +da 59a/02
- hoş** <Far. iyi, güzel
h. 61a/06, 61a/14, 63a/05, 63b/09, 63b/13
h. +ı 63a/07, 63b/07
h. (ed-) 60a/02
h. (kel-) 62b/13
h. (olur ér-) 67a/05
- hoşlu** <Far. hoş + T. -lu hoş olma durumu, iyilik, güzellik
▪ **hoşlu bil-**: beğenmek
h. 61b/10
→hoşluk
- hoşluk** →hoşlu
h. +ı 63a/02, 63a/11
h. 61a/11
- hoşnūd** <Far. razı, memnun
h. 64a/06, 64a/08
h. men 64a/07
- hub** <Ar. sevgi, aşk
h. (hub u edeb ü tazīm) 65a/12
- huzūr** <Ar. kat, makam
h. (huzūr-ı şerīf) 60a/01, 60a/07
- hürmet** <Ar. itibar, ikram
h. (izzet ü hürmet) 66a/04, 66a/08
- hüsn** <Ar. güzellik, cemal
h. (hüsn-i cemāl) 59a/03
- hüccet** <Ar. delil, belge
h.+ inde 66b/09
- hümāyün** <Far. kutlu, saadetli

h. (çadır-ı hümāyun) 59b/09, 65b/01
 -î- -î-

‘ibādet <Ar. bir dinin buyruklarını yerine getirme
 ‘i. (tā‘at u ‘ibādet) 64a/09

İbrāhim ö.a. kişi adı
 i. 64b/09

icāzet <Ar. izin, onaylama
 i. (tilediler ér-) 66b/10, 67a/14

iç herhangi bir durumun, cismin veya alanın sınırları arasında bulunan bir yer, dâhil karşıtı
 i. +inde 59a/04, 66b/06
 i. +indeki 65b/14

iç - içmek
 i.- erler 61a/10

içerü içeri, içeri doğru
 i. 60b/02

ihsān <Ar. lütuf, inayet, bağışlanan şey
 ▪ **ihsān eyle-**: bağışlamak, bağış yapma
 i. 62a/03

ihtiyār <Ar. yaşlı
 i. 67a/13

ihtilāf <Ar. aykırılık, uyuşmazlık, anlaşmazlık
 i. 67b/09, 67b/10

ihtiyāc <Ar. gereksinme, gerek duyma
 i. +ı (ol-) 60a/05

ingse boynun arkası, ense
 i. +sinden 60b/13

ikki sayı adı, iki
 i. 60a/11, 60b/05, 60b/10, 62b/10, 64b/07, 65a/05, 66a/10
 i. +si 59b/02
 i. +miz 64b/08

ikki birg sayı adı, iki bin
 i. 65b/01

ikki yüz sayı adı, iki yüz
 i. 66a/10, 66b/04

iklim <Ar. ülke, diyar
 i. +ing 59a/05

ile e. ile, beraber, birlikte
 i. 63a/01, 64b/11, 66a/04, 66a/07, 66b/06
 →ilen

ilen →ile
 i. 60a/07, 60a/08, 60b/08, 61a/11, 61a/12, 61a/14, 62b/15, 63a/02, 63b/15, 64a/08, 65b/05, 65b/08, 66a/05, 66a/08, 67a/11, 67b/02, 67b/04

ilt - göndermek, iletmek
 i.- erler 61b/10

īmān <Ar. inanç
 ▪ **īmān keltür-**: yürekten inanmak
 ĩ. 59b/02, 64b/08

in - bir binek hayvanından yere ayak basmak
 i.- üp 65a/11

İncil İsa'nın yaşamını ve öğretilerini anlatan kutsal kitap
 i. +ni 59a/07
 i. +de 59a/10

isim <Ar. ad
 i. +i (ismi) 61a/08
 i.+ini (ismini) 59a/02, 59a/05

isrāf <Ar. gereksiz yere para, zaman, emek harcama, savurganlık
 i. (eyle-) 61b/15, 62a/01

iste - dilemek, arzu etmek
 i.- meyince 61b/05

iş I. durum, vaziyet, hâl
 i. +ine 62a/13

II. birinden istenen hizmet veya birine verilen vazife i. +lerni 62b/08, 62b/11

işāret <Ar. anlam yükletilen şey, anlamlı iz
i. (ét-) 64b/07

izin <Ar. ruhsat, müsaade, icazet
i. 61b/05, 62a/04

‘izzet <Ar. saygınlık, şeref, itibar, kıymet
‘i. 65a/03
‘i. (‘izzet ü hürmet) 63b/09, 66a/04, 66a/08

-K- -K-

kabağ kaş ile kirpik arası, göz kapağı
k. +ın (kabağın) 60b/11, 61b/02

Ka’be ö.a. Mekke’de bulunan, Müslümanlarca kible olarak kabul edilen kutsal yer
k. 64a/02
k. (Ka’be-i Mükerrreme) 65a/10
k. (Ka’be-i Şerīfe) 63a/07, 65a/05, 66b/10

kaḥīh <Ar. fena, kötü, çirkin
k. 62a/01

kaḥīr <Ar. mezar
k.+ından (kaḥīrından) 60b/09
k. +i (kaḥīri) 61b/06, 63b/07
k. +i (sū’āl-i kaḥīri) 63b/08
k. +ini (kaḥīrini) 63a/01

kaḥūl <Ar. razı olma, onaylama
k. (kөрmez ér-) 59a/06, 67a/14
k. (ét-) 65b/01
k. (eyle-) 67a/04
k. (kıl-) 67b/03

k. (ol-) 62a/03, 62a/09
k. +dur 62a/04

kaḥān her ne vakit, ne zaman
k. 64b/03, 66b/11

kaḥādar <Ar. nicelik, derece
k. 64a/01
k. +dur 62b/03, 65b/10

kaḥādem <Ar. ayak
k. +ine 66a/04

kaḥādir <Ar. kudret ve kuvvet sahibi, muktedir
k. +dür 67a/08

kaḥaf ö.a. masallarda geçen ve Anka kuşunun yaşadığı varsayılan dağ
k. 65b/13

kaḥaftan çoğu ipekten yapılan, bir tür uzun, süslü üst giysisi
k. +dın 64b/11

kaḥal - I. bir yerde oturmak, ikamet etmek
k.- mas (ér-) 59a/13
❖ kalmak; yardımcı fiil
k.-urlar (‘acāyib kaḥal-) 63b/05

kaḥamuğ bütün, hep
k. 64b/01

kaḥan kan
k. (ol-) 62b/02
❖ **kaḥan kaḥān-**: kan işlemek, akıtmak
k. 65b/13

kaḥanda nerede
k. 61b/13

kaḥapak herhangi bir şeyi örtmeye yarayan eşya
k. +ın (kaḥapağın) 66a/11

kaplan	kaplan k. 66b/01, 66b/03 k. +lar 65b/11	k. 67b/14 k. +ler 66a/10
kapu	kapı k. +sına 65a/06	kaşur- bağlamak, bir araya getirmek k.- up (el kaşurup turdı ér-) 64b/13, 65a/11, 66a/02, 66a/15, 66b/04
kara	siyah k. (bol-) 60b/11 k. 61a/10	kavuş - bir araya gelmek k.- up 67a/15
karār	<Ar. kesin yargı, hüküm k. (eyle-) 67a/12 k. (kıl-) 66a/09	kay ne, hangi k. 62b/05
karavaş	kadın köle, cariye k. +laruñg 67a/04 k. +ları 67b/01 k. +lar 66a/02	kayu hangi k. 64a/12, 64a/14
karşu	karşı, o taraf, o yön k. 60b/08, 61b/02, 62b/13 k. +dan 60b/08 k. +sına 60a/03 k. +sında 64b/13	keç - bir yerden başka bir yere gitmek k.- üp 67a/12
kaş	kaş k. +ın 60b/11 k. +ında 66b/05	keçür - geçmesini sağlamak, geçirmek k.- diler 67b/06 k.- se 64a/10
kaşan -	işemek k.- dılar 65b/13	kel - I. gelmek k.- ürler 65b/04 k.- di 66b/13 k.- di (ér-) 67a/11 k.- düñg 67a/12 k.- miş 67b/03 k.- sün 65a/09 k.- ip 60a/11 k.- mese 62a/13 II. gelmek; yardımcı fiil k.-ür (burnından kel-) 61b/07 k.- düñg (hoş kel-) 62b/13 k.-mes (hâlimden kel-) 62b/07
kat	kat, huzur, yan k. ından 62b/02	kelām <Ar. söz k.-ı (kelām-ı şerīf) 63a/13
katı	katı, sert, acımasız k. 61b/09 →katıg	keldik sf. gelen (kimse) k. +i (keldiği) 63b/09
katıg	→katı k. 63a/11 k. (olur ér-) 62a/04	kelmek gelmek k. +i (kelmegi) 67a/07
kātib	<Ar. kâtip, yazıcı	kelmiş sf. gelmiş (kimse) k. (bol-) 62b/02
		kéltür - getirmek; yardımcı fiil

k.-dük (îmān keltür-) 59b/02,
64b/08
k.- e (yérine keltür-) 60b/05,
62b/08, 65a/10
→ketür-

kelür sf. gelen (kimse, şey)
k. +in 60b/08, 62b/13
k. +ün 65b/05

kendü kendi, öz
k. 67a/04

kerek gerek
k. 60a/08
k. +dür 59a/13

kerem <Ar. iyilik, lütuf, bağış
k. 64b/04
k. (‘izzet ü kerem) 63b/09

kéri geri, arka
k. 60a/10, 62b/09
→kérü

kérü →kéri
k. 64b/07

kesb <Ar. çalışıp kazanma, elde etme
k.-i (kesb-i helāl) 61a/11
k. (ét-) 61a/06, 61b/15,
62a/02

kesil - kesilmek
k.- üp 61a/08, 62a/01

ketür - I. →keltür-
k.- ünğ 65a/04
k.- üp 61a/11
❖ getirmek; yardımcı eylem
k.-eyim (şalavāt ketür-) 67b/13

ketürdik getirilen (şey)
k. +in (ketürdigin) 61a/06
k. +ine (ketürdigine) 61a/03
→ketürdük

ketürdük →ketürdik
k. 62a/02
k. +i (ketürdügi) 60a/06
k. in (ketürdügin) 61b/15,
63a/04

kéy - giymek
k.- sün 66b/08
k.-üp 60a/10, 64b/11, 64b/12

kéydür - giydirmek
k.- üp 62a/14

kéyecek sf. giyecek
k. 61b/11, 63a/14

kéyim giyilen her şey
k. +lerin 63a/14

kez defa, kere
k. 65a/01, 66a/13

ķıl - kılmak; yardımcı fiil
ķ.- ur (rivāyet ķıl-) 64b/09
ķ.- ur (secde ķıl-) 62b/04
ķ.- dı (ķabūl ķıl-) 67b/03
ķ.- dı (dū‘ā ķıl-) 67a/08
ķ.- dılar (‘izzet ü hürmet ķıl-) 66a/08
ķ.- dılar (ķarār ķıl-) 66a/09
ķ.- dum (cüft ķıl-) 66b/15
ķ.- mişdur (yād ķıl-) 59a/08
ķ.- sa (edā ķıl-) 64a/14
ķ.- sa (şefā‘at ķıl-) 59a/13
ķ.- sanğ (edā ķıl-) 62b/11
ķ.- maya (şefā‘at ķıl-) 61b/12
ķ.- sun (terk ķıl-) 64b/06
ķ.- up (hāzır ķıl-) 59b/05
ķ.- up (nikāh ķıl-) 67a/15
ķ.- up (ta‘zīm ķıl-) 64b/04
ķ.- masa (edā ķıl-) 64a/14

ķılıç kılıç
ķ. +nınğ 66a/11

ķılmış kılmak; yardımcı fiil
ķ. (hac ķılmış) 63b/10
ķ. (hizmet ķılmış) 63b/12,
64a/03
ķ. (tavāf ķılmış) 64a/02

- k. (konak kılımsı) 64a/02
- kırk** sayı adı, kırk
k. 66a/11
- kırk dört** sayı adı, kırk dört
k. 67a/11
- kısa** - sıkıştırmak, zora sokmak
k.- r 61b/06
- kıyâmet** <Ar. kıyamet, mahşer
k. 59a/12, 60b/09, 60b/12, 61a/01, 61a/04, 61a/07, 61a/09, 61a/12, 61a/15, 61b/03, 61b/08, 61b/12, 62a/01, 62a/03, 62a/05, 62a/09, 62a/11, 62a/13, 63a/02, 63a/09, 63b/03, 64a/04, 64a/15
- kız** kız
k. 59b/02, 64b/13, 66b/04
k. +ı 59a/03, 61b/10, 67b/01, 67b/04
k. +ın 59b/06, 63a/14
- kızıl** parlak kırmızı renk
k. 65b/15, 67a/10
- ki** e. bir cümleyi veya kelimeyi diğerine bağlayan edat
k. 62b/01, 62b/03, 65b/10, 67a/04
→kim
- kibi** e. gibi, benzer
k. 63a/06, 66a/13
- kim** →ki
k. 61a/02, 64a/12, 64b/08, 65a/08, 66b/11
- kimesne** kimse, herhangi biri
k. +ler 59a/13
- kir** - I. içeri varmak, sokulmak
k. -üp 64b/10
II. dâhil olmak, katılmak
k.- di 63b/08
k.- diler 65b/02
k.- dide 63b/05
- k.- ip 60b/02
III. bir sınıfa sülûk etmek
k.- üp 59a/15
IV. geçirmek, yerleştirmek
k. -üp 66a/04
- kir** kir, pislik
k. +ün 63a/07
- kirit** - girmesini sağlamak
k.- ür (ér-) 59a/15
k.- ürler 64b/02
- kişnemek** kişnemek, yüksek ses çıkarmak
k. +i (kişnemeği) 65b/10
- kit** - gitmek
k.- diler (ér-) 59b/07
k. - e (başladı ér-) 62b/09
k.- üp (ési kit-) 66b/12
- kizle** - gizlemek, saklı tutmak
k.- meyince 60b/14
- kizlü** gizli, saklı olarak
k. 62a/10
- kolsuz** kolu olmayan, kolsuz
k. 60b/13
- koltuk** kolun gövde ile birleştiği yer
k. +ına (koltuğuna) 66a/04
- kon** - yerleşmek
k.- a 59b/07
k.- up 59b/08
- konak** misafir
k. (kıl-) 64a/02
- kop** - yükselmek, ayrılmak, çıkmak, ayağa kalkmak
k.- ar 60b/11
k.-a 60b/13, 61a/08, 61b/03, 62a/02, 62a/07, 63a/03
k. -arda 63b/01
- kopar** sf. yükselme, ayrılma, çıkma, ayağa kalkma
k. 60b/09
- koy** - bırakmak, koymak

- .- arlar 62a/15
 .- dılar 59b/12
 .- sa 63a/11
 .- up 59b/11, 63a/13
 .- masa 61a/12
- köç** - göçmek
 k.- e 59b/07
- kök** gökyüzü
 k. 61b/14
- kökçe** gök rengi
 k. 60a/10
- kömlək** gömlək
 k. +i (kömlegi) 61a/14
 →könglek
- könglek** →kömlək
 k. +in (könglegin) 63a/06
- köngül** gönül
 k. 63a/02, 63a/05, 63a/07,
 63b/07, 63b/14
 k.+den (cân-ı köngül) 67b/13
 k.+den (cân u köngül)
 60a/14, 61a/11
 k. +i (köngli) 61a/14, 62b/15
 k. +ü (könglü) 64a/06
- köndür** - göndermek
 k.- di 59b/06
- köp** çok, fazla
 k. +dür 62b/05
- kör** - I. görmek
 k.- er (ér-) 59b/03
 k.- di 65b/08, 67a/02
 k.- se 60b/07
 k.-üp 59a/08, 62b/13,
 66a/03, 67a/12
 k.- medi (ér-) 66b/11
 II. anlamak, farkına varmak
 k.- diler 67a/09
 ❖ görmek; yardımcı fiil
 k.- di (abul kör-) 67a/14
 k.- mez (abül kör-) 59a/06
- k.-meyince ('azāb kör-)
 62b/08
 k. -üp (oş kör-) 61a/06
- körset** - göstermek
 k.- di 64b/07
 k.- tiler 60a/02
 →köster-
- körüş** - görüşmek
 k.- diler 67a/13
- köster** - →körset-
 k.- di 67a/12
- köter** - yukarıya kaldırmak
 k.- üp 67a/08
- köz** organ adı, göz
 k. +in 67a/02
- ulak** organ adı, kulak
 . 62a/06
 ■ **ulak sal-**: dikkatlice
 dinlemek
 . -up 60a/14
- ur** - I. tesis etmek, çatmak
 .- dılar 59b/09
 .- unqlar 65a/05
 .- up 65b/01
 II. hazırlamak, tertip
 etmek
 .- ur 66a/01
 III. oluşturmak, toplamak
 .- up 66a/14
- urul** - tesis edilmek
 .- mış 65b/15
- uşat** - çevrelemek
 .- tı 59b/05
- utar** - kurtarmak
 .- sa 59b/01
- utlu** bahtlı, talihli
 . 64b/11
- uy** - dökmek, koymak
 .- sa 63b/03

- küfürlik** <Ar. küfür + T. -lik
dinsizlik, imansızlık, iman
karşıtı
k. +in (küfürliğinin) 64b/06
- küler** sf. gülen (kimse, şey)
k. 62b/15
- kümüş** gümüş
k. 59b/10, 65a/07
- kün** gün
k. 59a/08, 66b/09
k.+i 63b/03
k.+inde 59a/12, 60b/09,
60b/13, 61a/01, 61a/04,
61a/07, 61a/09, 61a/12,
61a/15, 61b/03, 61b/08,
61b/12, 62a/01, 62a/03,
62a/06, 62a/09, 62a/11,
62a/13, 63a/03, 63a/09,
64a/04, 64a/15
- künlük** güne özgülü
k. 65b/09
- kürsî** <Ar. kürsü, taht
k. 66a/05, 66a/09
-L-
- la'l** <Ar. kırmızı renkli değerli
bir taş
l. (la'l u cevâhir) 64b/11,
65a/07, 65b/07, 66a/04,
66a/06, 66b/07, 67b/01
- la'net** <Ar. beddua, ilenç
l. (éd-) 61a/05, 61b/14
- lebbeyk** <Ar. "buyurunuz, efendim"
anlamında bir söz
l. 63b/11
- libās** <Ar. giysi, elbise
l. 60a/10, 62a/14
l. +lardan 61b/11
-M-
- maḥşer** <Ar. kıyamet
m. 63b/04
- maḥlūkāt** <Ar. [Ar. maḥlūk'ın çoğul
biçimi] yaratıklar
- m.+ğa (cemî'-i maḥlūkāt)
59a/12
- maḥga** I. teklik kişi şahıs zamirinin
yönelme hâli, bana
m. 60b/03
- māl** <Ar. mal, mülk, varlık
m. +ından 62a/03
- ma'nā** <Ar. Anlam.
m. +sı 64b/08
- Māriye** ö.a. Hz. Muhammed'in
eşlerinden biri
m. 67b/10
- medḥ** <Ar. övgü
m. (medḥ ü şenā) 66b/05
- menḡü** sonu olmayan, ebedi,
sonsuz
m. 59a/13
- Mekke** ö.a. Mekke
m. +ye 59b/08, 60a/03,
60a/11
m. +de 59a/08
- men** → ben
m. 62b/07
m. +im 64a/12, 64b/05,
67a/06
- merḥabā** <Ar. merhaba, bir esenleşme
ve selamlaşma sözü
m. (tarīḡ-ı merḥabā) 65b/08
- mescid** <Ar. camiden küçük ibadet
yeri
m. 60a/11, 65a/11
- meşhūr** <Ar. tanınmış, ünlü
m. (é-) 59a/10
m. (ol-) 59a/05
- Meymūne Bānū** ö.a. Hz.
Muhammed'in eşlerinden
biri
m. 59a/05, 59a/06, 59b/10,
59b/12, 60a/04, 60a/09,
60b/05, 60b/01, 62b/06,
64b/03, 64b/07, 64b/09,
65a/14, 65b/02, 66a/02,

- 66b/11, 66b/14, 67a/01,
67a/05, 67a/06, 67a/14,
67b/11
m. +nıñg 59b/14, 65a/01,
65b/14, 66b/02, 66b/05,
66b/05, 67a/10, 67b/04,
67b/05, 67b/07
m. +nı 66b/15, 67b/01,
67b/05
m. +dan 66b/09
- mihrāb** <Ar. mihrap
m. +ka (ur-) 60a/12
- mihmān** <Ar. konuk, misafir
m. +a 63b/09
- miñg** sayı adı, bin
m. 59b/05
- misāfir** <Ar. konuk, misafir
m. +ni 64a/01
- mu** →bu (II)
m. +nı 67b/14
m. +nda 67a/07
m.+ndın 59b/11, 59b/04,
67b/12
m. +nunğ 62b/04
m. +nlarnı 59a/08
- mu** soru edatı
m. 64a/06
- muḥabbet** <Ar. sohbet
m. +i 63a/12
- Muḥammed** ö.a. Hz. Muhammed
m. 60b/06, 65a/03
m. +e 66a/15
→Muḥammed Muḥtafā
- Muḥammed Muḥtafā** ö.a.
→Muḥammed
m. 62b/10
m. (Ḥazret-i Muḥammed
Muḥtafā) 60a/12
- munıñg** III. teklik kişi işaret zamirinin
ilgi hâli, bunun.
m. 64a/03
- muntazır** <Ar. bekleyen, gözleyen
m. (ol-) 65a/15
- murād** <Ar. istek, arzu
m. 67b/06
- murdār** <Far. pis, kirli
m. 61a/04
- muṭīʿ** <Ar. itaat eden, boyun eğen
m. (ol-) 61b/07, 63a/02,
63a/13, 63b/06, 63b/15
- mübārek** <Ar. kutlu, hayırlı, uğurlu
m. 60a/12, 66a/03, 67a/08
- Mükerrreme** <Ar. [Ar. mükerrrem
sözünün müennes biçimi.]
saygın, muhterem
m. +nıñg (Ka'be-i
Mükerrreme) 65a/10
- müneccim** <Ar. yıldızların
hareketlerini yorumlayan
yıldız falcısı
m. 66a/10
- N-**
- nafaqa** <Ar. nafaka
n. +sı 61a/09
- naql** <Ar. bir yerden bir yere
götürme, taşıma
n. (olın-) 59a/02
- namāz** <Ar. Müslümanlar için farz
olunan ibadet
n. 64a/05
n. +dın 64a/04
n. +ı 62a/08
n. +ın 62a/08
- nār** <Ar. ateş, od
n. (nār-ı semüm) 62a/12
- naşīb** <Ar. Allah'ın takdiri, kısmet
n. (ol-) 62a/11
- naşihāt** <Ar. öğüt
n. (étmek) 60a/13
- naẓır** <Ar. benzer, misil, eş
n. +i 59a/04

ne	sf. ne, hangi n. 61a/06, 66b/08 n. 60a/05 z. ne n. 60b/03 n. turur 60b/06		
Nebiyinā	Muḥammed	ö.a.	
	→Muhammed n. 65a/08		
nefl	<Ar. fazladan yapılan ibadet n. 62a/08		
nere	<Far. er kişi, erkek n. 65b/13		
nerse	nesne, şey n. +lerimiz 60a/06		
niçe	I. ne kadar, kaç n. 66b/12, II. pek çok, fazla n. 64a/03, 66a/01, 66b/02, 67b/06 n. +lerninĝ 65b/06		
nikāb	<Ar. yaşmak, peçe, örtü n.+ın 59b/13, 60a/10, 60b/01		
nikāh	<Ar. nikāh, evlilik akdi n. (eyle-) 67b/11 n. (kıl-) 67a/15		
nūr	<Ar. aydınlık, ışık, ziya n. 63a/01, 63b/01 n. (ol-) 63b/07		
	-O-		
oĝlan	erkek evlatlar o. 64b/13, 66b/04		
oĝul	erkek evlat o. 61b/10 o. +ı 64b/09 o. +ın 63a/14		
okıyan	sf. okuyan (kimse) o. +lara 67b/15		
oku -	okumak o.- r (ér-) 59a/07 o.- p 65b/04		
ol -	I. olmak, yer almak o.- a 64a/10		
			II. bulunmak, mevcut olmak o.- up 60b/14, 61b/10 o.- maya 60b/10 ❖ olmak; yardımcı fiil o.- ur (çāk olur é-) 65b/05 o.- ur (hoř ol-) 67a/05 o.- ur (katıĝ ol-) 62a/04 o.- ura (déyecek ol-) 64a/06 o.- dı (meřhūr ol-) 59a/05 o.- dı (tāmām oldu ér-) 67b/12 o.- dılar (revān ol-) 66b/10, 67b/05 o.- mış (ĝarķ ol-) 64b/14, 66b/07 o.- sam (muṭī' ol-) 63b/15 o.- sa (muṭī' ol-) 63a/02 o.- sa ('ālem sultānı ol-) 60a/05 o.- sa (cāyiz ol-) 62b/04 o.- a (asān ol-) 63b/08 o.- a (iḥtiyācı ol-) 60a/05 o.- a (helāl ol-) 61a/13 o.- a (řafā ol-) 67b/14 o.- a (yañĝa toĝmıř kibi ol-) 63a/06 o.- a (yār ol-) 63a/04 o.- up 62a/06 o.- up (āsān ol-) 64b/02 o.- up (çāk ol-) 65b/06 o.- up (ḥarām ol-) 61a/13 o.- up (ḥāřıl ol-) 67b/06 o.- up (ķan ol-) 62b/02 o.- up (ķara yılan ol-) 61a/10 o.- up (muṭī' ol-) 63a/13, 63b/06 o.- up (nūr ol-) 63b/07

o.- up (şaf şaf ol-) 65a/06
o.- up (doğuz şüretinde ol-) 61a/15
o.- up (ümmet ol-) 59a/15
o.- up (zāyil ol-) 65b/06
o.- up (şād olup turdı ér-) 67a/03
o.- up (muntazır ol-) 65a/15
o.- maz (kabül ol-) 62a/03, 62a/09
o.- masa (muḫīr ol-) 61b/07
o.- maya (naşīb ol-) 62a/12
o.- maya (zerre ol-) 60a/07
ol işaret sıfatı, o
o. 60b/04, 60b/06, 61a/01, 62b/11, 62b/14, 63a/01, 63a/15, 63b/03, 63b/07, 63b/09, 64a/15, 64b/02, 64b/04, 65a/03, 65a/09, 65a/12, 65b/08, 65b/12, 65b/14, 66b/10, 66b/11
işaret zamiri, o
o. 60a/04, 60a/11, 62b/10, 64a/13, 64b/08
olan sf. olmak; yardımcı fiil
o. (ümmet olan) 59a/13
olar III. çokluk kişi işaret zamiri, onlar
o. ı 59b/05
olın - olmak; yardımcı fiil
o.- dı (naql ol-) 59a/02
oltur - oturmak
o.-dı 59b/10, 60a/11, 64b/10, 66a/05, 67a/12
o.- dılar 66a/09, 66b/09
o.-miş 60a/12, 66b/07, 67a/10.
o.- up 59b/14, 64b/12
on sayı adı, on
o. 63a/03, 63b/04
on binğ sayı adı, on bin
o. 66b/01

on sékkiz ming sayı adı, on sekiz bin
o. 59a/11, 60a/05

on dört ming sayı adı, on dört bin
o. 64b/15

ora - orakla biçmek
o.- p 61b/09

ot ot
o.+ dan 61b/08, 62a/14

oyynamak oynamak
o. +ı (oynamağı) 65b/11

-Ö-

öl - ölmek
ö.- gendin 61b/05

‘ömr <Ar. ömür, yaşam
ö. +ni 67b/06
ö. +in (cemīr-i ‘ömr) 64a/09

önğ ön, huzur
ö. +inde 60a/11, 65a/11
ö. +ine 66a/01

▪ **önğlerine tüş-** bir kimseye öncülük etmek
ö. 65b/07

ört - örtmek, kapamak
ö.- di 59b/13
ö.- se 63a/09
ö.- üp 60a/10, 60b/01

öyle öğle vakti
ö. +ye 65b/14

öz öz, kendi
ö. +i 59a/09, 59a/14
ö. +ige 67a/04
ö. +in 61a/02
ö. +ine 62a/04, 62a/09, 63b/05

▪ **öz özine:** kendi kendine
ö. 59b/05

-P-

pādşāh <Far. hükümdar, sultan
p. 59a/02, 59a/09
p. (ét-) 59b/06
p. +ı 67a/09
p. +ımız 59b/15
→şāh

pādšāh-zād <Far. padişahın oğlu
p.- ları 59a/05
→şāh-zād

pāk <Far. temiz, arınmış, saf
p. 63a/15
p. (ét-) 63a/15
p. (tut-) 63b/13

palas <Far. çula benzer kaba kumaş
p. +lar 65a/08

pāre <Far. parça, bölüm, kısım
p. +si 63b/02

pehlevān <Far. pehlivan, güreşçi
p. +ları 66a/12

pes e. sonra, akabinde
p. 59a/03, 59a/13, 67a/01

peydā <Ar. görünürde olan, mevcut
▪ **peydā bol-**: zuhur etmek, ortaya çıkmak
p. 66b/15

peygāmbēr <Ar. peygamber, nebi, resul
p. 60b/07
p. (Ḥāzret-i Peygāmbēr) 67a/05
p. (ér-) 59a/10
p. +ge 63b/12
p. +lere 59a/12

pūlaṭ <Far. çelik
p. 66a/11

put-perest <Far. puta tapan
p. (ér-) 59a/03

-R-

Rab <Ar. Tanrı, Allah
r. (Rabbu'l-'ālemīn) 67a/08, 67b/16

rahmet <Ar. esirgeme, koruma, merhamet
r. (eyle-) 67b/15

ravza <Ar. bahçe, cennet bahçesi
r. +sına 67b/14

Resül <Ar. Peygamber, nebi
r. 65b/03, 67a/15
r. (Ḥāzret-i Resül) 59b/06, 60b/03, 64a/11, 65a/13, 65b/13, 66b/13, 67a/07, 67a/15, 67b/02
r. +nınğ 66a/03
r.+nınğ (Ḥāzret-i Resül) 67b/07, 67b/08
r. +nı (Ḥāzret-i Resül) 66b/11, 67a/01
r. +ı 64b/05, 65a/14, 67a/03
r. +ı (Ḥāzret-i Resül) 66a/07

Resūlu'l-lāh <Ar. Allah'ın elçisi, Hz. Muhammed
r. 62b/07, 67a/06
r. +nı (Ḥāzret-i Resūlu'l-lāh) 59a/07
→ Resūlu'l-lāhu Te'a.

Resūlu'l-lāhu Te'a. →Resūlu'l-lāh
r. 66b/13

revān <Ar. giden, yürüyen, akan
r. (ol-) 66b/10, 67b/05

rızālīk <Ar. rızā + T. -lık uygun görme, karşı çıkmama.
r. +ı (rızālığı) 62a/13

rivāyet <Ar. nakledilen hikāye, hadise
r. (kıl-) 64b/09

rūh <Ar. ruh, can
r.- ı (rūh-ı şerīfler) 67b/13

ruḥṣat <Ar. izin, müsaade, icazet
r. (bér-) 59b/03, 59b/04

rūze <Far. oruç
r. 64a/04, 64a/05
r. +si 62a/09
r. +sin 62a/08

-S- -Ş- -Ş-

sā'at <Ar. vakit, zaman, an

- s. 64a/09
- şabāh** <Ar. gündüzün ilk saatleri, başlangıç
ş. +dan 65b/14
- şaçtur-** şaçtırmak, serptirmek, dağıtmak
s.- dılar 66a/06
- şaf** <Ar. sıra, dizi
ş. (tut-) 66a/12
▪ **şaf şaf ol-**: dizilmek
ş. 65a/06
- şafā** <Ar. rahat, huzur
ş. (ol-) 67b/14
- şag** sol karşıtı, sağ
ş. 59b/10, 66b/02
- şahābe** <Ar. Hz. Muhammed'in sohbetinden bulunmuş Müslümanlar
ş. +ler 65b/02
ş. +leri 66a/07
- şāhib** <Ar. bir mal, mülk vb. eşyayı elinde bulunduran, malik
ş. 59a/04
- şahrā** <Ar. çöl
ş. +ya 65b/08
- şanğa** II. teklik kişi şahıs zamirinin yönelme hâli, sana
s. 66b/14
- sal -** yaymak, sermek, uzatmak
s.- ip 63b/13
- şal -** salmak; yardımcı fiil
▪ **kulağ şal-**: dikkatle dinlemek
ş. 60a/14
- şalavāt** <Ar. [Ar. şalāt'ın çoğul biçimi] dualar, namazlar
ş.- ı (şalavāt-ı şerīf) 65b/03
- **şalavāt ketür-**: Hz. Muhammed'i anmak, ona selam göndermek
ş. 67b/13
- secde** <Ar. namazda eğilip alnını yere koyma
s. 62b/03
s. (kılır ér-) 62b/04
- seher** <Ar. sabahın olmaya başladığı vakit
s. 60a/09
- sehl** <Ar. kolay, zor karşıtı
s. 64a/07
s. (tur-) 67a/07
- sékkiz** sayı adı, sekiz
s. 67b/08, 67b/09
- sékkizinci** sayı adı, sekizinci
s. 66b/09
- sekremek** atlamak, sıçramak
s. +i (sekremegi) 65b/11
- selām** <Ar. esenlik dileme sözü
s. 66b/14
s. +ımnı 64b/05
s. (vér-) 60b/02, 65a/13
s. (yiber-) 66b/14
- semūm** <Ar. samyeli
s. +dın (nār-ı semūm) 62a/12
- sen** II. teklik kişi şahıs zamiri, sen
s. +iñg 61b/09, 67a/03
s. +i 67a/01
- şenā** <Ar. övme, methetme
ş. (medḥ ü şenā) 66b/05
- server** <Far. başkan, ulu kişi
s.- i (server-i Enbiyā) 66a/03
s. +leri 65a/12
- sev -** sevmek
s.- erse 63a/09
s.- se 63a/13
s.- ip 63a/14
s.- ip (tur-) 63b/15

- şevâb** <Ar. hayırlı bir işe karşı Allah tarafından ihsan olunan mükâfat
ş. 62b/12, 64a/01
ş. +ı 64a/02, 64a/03
ş.+ın 62b/14, 63a/08, 63a/12, 63a/13, 63b/10, 63b/12
ş. lar 63a/10, 64a/03, 64a/14
- şevin -** sevinmek
s.- üp 61a/14
s.- mese 61a/03
- siz** I. çokluk kişi şahıs zamiri,
siz
s. +i 65a/14
s. +ler 60a/04
s. +lere 65a/15
- şonğ** son, sonra, akabinde
ş. 59b/04, 59b/13, 60b/07, 61b/06, 64a/11, 65a/12, 66a/0666a/07, 66a/08, 67b/12
→şonğra
- şonğra** →şonğ
ş. 59b/12, 59b/15, 60a/03, 60a/09, 60b/03, 65a/04, 64a/05, 65a/10, 66a/09, 67a/13, 67a/15, 67b/03, 67b/05
- sol** sağ karşıtı
s. 66b/02
s. +ına 59b/10
- sor -** sormak
s. -arlar 64a/05
s. -sa 62b/02, 63a/07
s. - alar 64a/05
s. -maslar 64a/04
- soruğ** soru, sual
s. 64a/07, 64b/02
- sög -** sövmek, kötü söz söylemek
s.- se 60b/12, 61b/02, 61b/11
- söyle -** söylemek, konuşmak
s.- di 59a/08
s.- p 61b/02
→sözle-
- söz** söz, laf
s. +ni 59b/01, 62b/06
- sözle -** →söyle-
s.- r-siz 60a/04
s.- se 64a/07
s.- mese 64a/12, 64a/15
- su** su
s. 63b/03
- sü'âl** <Ar. sorma, soru
s. 64b/02
s.- i (sü'âl-i kabir) 63b/08
- sultân** <Ar. hükümdar, melik, padişah
s. 65a/02
s.-ı (Sultân-ı Enbiyâ) 67a/02, 67b/04, 67b/06
s. +ı ('âlem sultânı ol-) 60a/05
s. +ımız 65a/14
- sultânlık** <Ar. sultân + T. -lık padişahlık, hükümdarlık
s. +ında 60a/06
- sun -** sunmak, takdim etmek, arz etmek
s.- sa 63b/07
- şüret** <Ar. dış görünüş, kılık
ş. +de 61a/04, 62a/02
ş. +inde 61a/15, 61b/03
- susağlık** susamış
s. +dan 61a/10
- sübürmiş** sf. süpürmüş (kimse)
s. 63a/08
- sür -** I. sevk etmek, göndermek
s.-erler 61a/15, 64a/09, 64b/02
s.- iverler 61a/02
II. dokundurmak, değdirmek
s.- üp (yüzün sür-) 66a/04
→sürmek

- sürmek** →sür- (II)
s. 60a/08, 63b/02
- süt** süt
s. 61b/06
-Ş-
- şād** <Far. sevinçli, mutlu.
ş. (bol-) 59b/02
ş. (olup turdu ér-) 67a/03
- şādlık** <Far. şād + T. -lık mutluluk
ş. +lar (şādliklar eyle-)
67b/02
- şāh** <Far. →pādşāh
ş. 59a/02, 67a/10, 67b/01,
67b/03
ş. +nınğ 59a/03, 67a/13
- şāh-zād** <Far. →pādşāh-zād
ş. +lar 64b/15, 66a/01
- şamdān** <Ar. şem^c + Far. -dān üzerine
mum konulan althık
ş. +lar 59b/11
- şedīd** <Ar. şiddetli, sert
ş. 62a/06
- şefā'at** <Ar. yardım etmek
ş. (ét-) 63a/10, 64a/10
ş. (eyle-) 61a/01
ş. (kıl-) 59a/13, 61b/12
- şefkat** <Ar. acıyarak ve koruyarak
sevme
ş. (ét-) 59a/14
- şeker** <Far. şeker
ş. 66a/07
- şelte** <Ar. ayıplama, kınama
ş. (ét-) 62a/10
- şerbet** <Ar. şerbet
ş. +ler 66a/07
- şerī'at** <Ar. Kur'an-ı Kerim
hükümlerine ve hadislerle
dayanan din kuralları
ş. 62a/13
- şerīf** <Ar. şerefli, saygın, kutsal
ş. +ninğ (Ka'be-i Şerīf)
65a/05
ş. +lerninğ 65b/12
ş. +ni (Ka'be-i Şerīf) 63a/07
ş. +ni (kelām-ı şerīf) 63a/13
ş. +ni (şalavāt-ı şerīf) 65b/03
ş. +e (Ka'be-i Şerīf) 66b/10
ş. +lerine (hużūr-ı şerīf)
60a/01, 60a/07
ş. +lerine (rūh-ı şerīf) 67b/13
- şeytān** <Ar. şeytan
ş. 62a/14
- şol** işaret sıfatı, şu
ş. 60a/07, 62b/03, 64a/01
işaret zamiri, şu
ş. dur 62b/01
- şöyle** zf. şöyle, şu şekilde
ş. 61b/06
-T- -Ṭ-
- tā** <Far. e. dek, değin
t. 65a/05, 65a/08
- tāc** <Ar. başa giyilen, değerli
taşlarla süslü başlık
t. 64b/11.
t. +ın 66b/08
- taht** <Far. padişahın oturması
için özel olarak yaptırılan
süslü ve görkemli
koltuk
t. 59b/09, 64b/12, 66b/06,
66b/07, 67a/10
t. +ından 66a/03
t. +lar (ķur-) 66a/01
- ta'ām** <Ar. yemek, aş
ş. (bişir-) 62a/11, 63a/11
ş. +ı 62a/11, 61a/12, 61a/13
ş. +lar 59b/12
- tā'at** <Ar. Allah'a ibadet etme
ş. (tā'at u 'ibādet) 64a/09

tabak	tabak t. 65a/06 t. +lar 66a/06		
tabībçi	<Ar. tabīb + T. -çi doktor t. +ler 66a/10		
tağ	dağ t. 66a/12 t. +ınınğ 65a/15, 65b/08 t. +ı 59b/08 t. +ındağı 65b/13		
talaşmak	dalaşmak, kavga etmek t. +ı (talaşmağı) 65b/11		
taleb	<Ar. istek, arzu t. (éderler ér-) 59a/06		
tamām	<Ar. bitme, son bulma, nihayet t. 59b/08 t. (oldı ér-) 67b/12		
tamuğ	cehennem t. 61b/03 t. +ğa 64a/09 t. +da 59a/13 t. +dan 59a/14 t. +dın 59a/15		
ta'na	<Ar. ayıplama, kınama ş. 62a/09 ş. (eyle-) 61b/12		
tap -	bulmak t.- ar 63a/14		
tapa	e. -e doğru t. 66b/10		
tapşur -	arz etmek, takdim eylemek ş.- dı 67b/02 ş.-up (bir cān tapşur-) 60a/02		
taraf	taraf, yön t. +ma 67b/05 t. +ında 59b/08, 66b/02, 66b/03		
			t. +ındın 59b/14
tarīk	<Ar. yol t.-ı (tarīk-i merḥabā) 65b/08		
taşra	belli bir yerin dışında olan belde t. +sında 66a/15		
tavāf	<Ar. Ka'be-i Şerife'nin çevresini dolaşma t. (kılmış) 64a/02		
ta'zīm	<Ar. hürmet etme, saygı gösterme t. 60a/02, 63b/02, 63b/05, 65a/03, 65a/12 t. (kıl-) 64b/04		
té -	demek, söylemek t.- di (ér-) 59b/03 t.- p 66b/13, 67a/06		
Te'a.	<Ar. Allah, Teala t. 66b/13 →Te'ālā		
Te'ālā	→Te'a. t. 67b/14		
tég	e. gibi t. 62b/05, 64a/03, 64b/12, 65b/11		
tegür-	ulaştırmak, iletmek t.- gey-sen 64b/06		
Tengri	Tanrı t. 64b/04, 65a/13, 67a/03		
tekbīr	<Ar. Allahu Ekber sözü ile başlayan duanın adı t. 65b/04		
tekrim	<Ar. saygı gösterme t. 60b/01		
telvī'	<Ar. fazladan ibadet etme t. 62a/07		
temāşa	<Far. gösteri t. 65a/09		
temir	demir t. 66b/03		

terk	Ar. bırakma, ayrılma t. (kıl-) 64b/06	t. +ine 63a/03, 63b/04
Tevrāt	ö.a. Hz. Musa'ya gönderilen kutsal kitap t. +da 59a/10 t. +nı 59a/07	tört ming sayı adı, dört bin t. 59b/13, 64b/13, 66a/12
tezyîn	<Ar. süsleme t. (êt-) 65b/03	tört yüz ming sayı adı, dört yüz bin t. 59b/04
til	organ adı, dil t. +i 60b/13, 62a/06, 62b/02	töşe - döşemek t.- nğizler 65a/08
tile -	→dile- t.- diler (icāzet tilediler ér-) 67a/14 t.- se 61b/13 t.- p (icāzet tile-) 66b/10	töşek döşek, yatak t. (sal-) 63b/13 t. +de 63b/06, 63b/14 t. +ini 63b/06 t. +inde 61b/04
tiz	diz t. (çök-) 60a/02, 60a/08 t. +i 67b/07 t. +lerinde 60b/10 ▪ tiz ton: şalvar t. 61a/14	tuhfe <Ar. hediye t. +lerimiz 60a/06 t. +lerimizi 60a/01 t. +ler 59b/07
tīz	<Far. tez, çabuk, acele t. 63a/04, 63b/11, 67a/01	tur - I. durmak, hareket etmemek, beklemek t.- urlar 65a/01 t.- urken 65a/02 t.- dılar 60a/09 II. Ayağa kalkmak t.- up 60b/08, 63a/04, 63b/11 ❖ durmak; yardımcı fiil t.- ur (çādır-ı hümāyun kurup tur-) 65b/01 t.- ur (el kavşurup tur-) 66b/05 t.- ur (muntazır olup tur-) 65a/15 t.- ur (ne tur-) 60b/06 t.- ur (sehl tur-) 67a/07 t.-urda (fikir édüp tur-) 66b/12 t.- urlar (el kavşurup tur-) 64b/14, 66a/02 t.- urlar (ğayret çeküp tur-) 66b/04 t.- dı (tutup tur-) 66a/13 t.- dı (şād olup turdı ér-) 67a/03
toğan	doğan, ortaya çıkan (şey) t. 64b/12	
toğmış	doğmuş, ortaya çıkmış (kimse) t. 63a/06	
toķulmuş	dokunmuş (şey). t. 65a/08	
toldur -	doldurmak t.- urlar 63a/01	
ton	don, kıyafet t. +un 61a/14	
toydur -	doyurmak t.- mış 63a/12 t.- up 64a/02	
tök -	dökmek, saçmak t.- diler 65b/07 t.- üp 60a/10	
tört	sayı adı, dört t. 59b/14, 64b/15, 65a/01, 65a/10, 66a/13	

	t.- dılar (el kavşurup tur-) 66a/15		u. 59b/11, 60a/13, 60a/14, 61a/11, 64a/09, 64b/11, 65a/12, 65b/07, 66a/04, 66a/06, 66b/07, 67b/01
	t.- dılar (tutup tur-) 66a/12		
	t.- dılar (el kavşurup turdılar ér-) 65a/11		
	t.- sa (sevip tur-) 63b/15		
turacak	duracak, bekleyecek (kimse, şey)	‘üd	<Ar. güzel koku veren bir tür kıymetli ağaç ‘ü. (‘üd u ‘anber) 59b/11
	t. 60b/09, 61a/07	ulu	yüce, ulu u. (bol-) 61a/09
turğan	duran, bekleyen (kimse)	uluğlamak	yücelme, yükselme u. 63a/13
	t. im 62b/09	‘umre	<Ar. hac mevsimi dışında Kabe'yi ve Mekke'yi ziyaret etme ‘u. 62b/14
tut -	I. tutmak, elde bulundurmak t.- sa 63b/03 t.- up (tur-) 66a/11, 66a/13 t.- up 65a/07 II. saklamak, muhafaza etmek t.- ar-miz 60a/03 ❖ tutmak; yardımcı fiil t.-mişlar (zelzele tut-) 65b/12 t. - sa (pāk tut-) 63a/15 t. - sa (rūzesin tut-) 62a/08 t.- up (pāk tut-) 63b/13 t.- up (şaf tut-) 66a/12	umūr	<Ar. işler, şeyler u. (āhirü'l umūr) 67b/07
tüp	dip, derin t. +inde 65a/15	ur -	I. vurmak u.- rlar 61b/04 ❖ vurmak; yardımcı fiil u.- dı (āh ur-) 62b/06 u.- alar (medh ü şenā ur-) 66b/05 u.- up (mihrābka ur-) 60a/12 u.- up (yüzine ur-) 61a/02
türlü	→dürlü t. (türlü türlü) 59b/07	uş	işaret sıfatı, şu u. 64b/04 -Ü-
tüş -	I. inmek t.- üp 66a/03 II. vuku bulmak, zuhur etmek t.- di 65b/15 ❖ düşmek; yardımcı fiil t. - di (yola tüş-) 67a/01 t.- üp (önglerine tüş-) 65b/07	ü	<Far. e. →u ü. 60a/09, 65a/12, 66a/04, 66b/05, 66b/06
tüşe -	döşemek, sermek t.- yeler 63b/08	üç yüz	sayı adı, üç yüz ü. 66b/01
tüzet -	düzenlemek, süslemek t.- ip 59b/09 -U-	üç yüz altmış	sayı adı, üç yüz altmış ü. 66b/01
u	<Far. e. ve	üçün	e. için ü. 62b/08, 63b/02, 64a/13
		ümmet	<Ar. Hz. Muhammed'e inanıp onun etrafında toplanan Müslümanların tümü

ü. (ol-) 59a/13, 59a/15
 ü. +im 64a/13
Ümmi **Gülsüm** ö.a. Hz.
 Muhammed'in eşlerinden
 biri
 ü. 67b/11
üst I. üst taraf, üzeri, yukarı
 ü. +ine 59b/10
 ü. +ünde 66b/07, 67b/07
 II. elbise, kıyafet
 ü. +ün 63b/13
 ü. +üne 64b/12
üze üzerinde, üzerine, üstüne
 ü. 59b/11, 62b/05
 →üzeri, üzre
üzeri →üze, üzre
 ü. +ne 62a/06, 65a/09
 ü.+nde 60b/04, 66a/05,
 66b/06
üzre →üzeri, üze
 ü. 62b/01, 66a/09, 67a/10,
 67b/09, 67b/10
 -V-
vâkı <Ar. vuku bulan, oluşan
 v. (bol-) 67b/08
vaķt <Ar. zaman
 v. +ıda 60a/09
 v. +ında 63b/02
var mevcut, hasıl bulunan, yok
 karşıtı
 v. +dur 62b/12
 v.(é-) 59a/02, 59a/03,67b/08,
 67b/09
var - gitmek
 v.- dı (ér-) 67a/01
 v.- sańg 64b/05
 v.- unġlar 65a/03
 v.- ġıl 60b/05
 v.- sun 66b/15
 v.- unca 65a/06
 v.-up 59b/03, 60a/03, 62b/13
varmaķ gitmek
 v. 60a/08
vaşf <Ar. nitelik, övme

v. (ét-) 62b/05
ve e. ve
 v. 59a/05, 59a/10, 59b/06,
 59b/10, 60a/14, 61a/11,
 63a/09, 64a/01, 64a/02,
 65a/14, 65b/09, 66a/01,
 66b/02, 66b/03, 67a/11,
 67b/01, 67b/02, 67b/04,
 67b/05, 67b/13, 67b/14,
 67b/15
vedā'laş- <Ar. vedā' + T. -laş
 birbirine "elveda" diyerek
 ayrılmak
 v.- up 67b/05
vefât <Ar. ölüm
 v. 1 67b/07
vér - I. sunmak, ita etmek,
 baġışlamak
 v.- e 62b/14, 63a/08, 63a/10,
 63a/12, 63b/12, 64a/03
 →ber-, bér-
 II. evlenmek
 v.- diler (ér-) 67a/15
 ❖ vermek; yardımcı fiil
 v.-üp (selām vér-) 60b/02,
 65a/13
 v.-mese (cevābın vér-)
 62a/05
vezir <Ar. vezir
 v. +i 67a/11
 v. +lerden 65a/02
 -Y-
yā <Ar. ün. ey
 y. 60b/04, 60b/05, 60b/07,
 60b/10, 60b/12, 60b/14,
 61a/03, 61a/05, 61a/08,
 61a/10, 61a/13, 61b/01,
 61b/04, 61b/07, 61b/10,
 61b/11, 61b/12, 61b/14,
 62a/02, 62a/05, 62a/07,
 62a/10, 62a/12, 62a/15,
 62b/03, 62b/07, 62b/11,
 62b/12, 63a/01, 63a/04,
 63a/06, 63a/08, 63a/10,

- 63a/12, 63a/14, 63b/01,
63b/03, 63b/05, 63b/08,
63b/10, 63b/12, 64b/05,
65a/13, 65a/14, 66b/13,
67a/05, 67a/06
- yād** <Far. anlam, hatıra gelme
y. (kıl-) 59a/08
- yaḥşi** güzel, hoş
y. (bolur ér-) 59b/01
- yanğa** yine, tekrar
y. 63a/06
→yene
- yanğı** yeni
y. 64b/12
- yağa** elbisenin boyun kısmı
y. +sın 63a/07
y. +sından 65a/05
- yākūt** <Ar. değerli bir taş
y. (dürr ü yākūt) 66b/06
- yalguz** yalnız, tek
y. 60a/10
- yan** yan, kenar
y.+ına 65b/01, 65b/15,
66b/15
y. +ında 66b/11
- ya'nī** <Ar. sözün kıyası, şöyle ki
y. 62a/08, 62a/10
- yār** <Ar. arkadaş, dost
y. (ol-) 63a/04
y. +ın (ét-) 62a/14
- yarat -** yoktan var etmek
y.- miş 59a/11
- yarın** bugünden sonra gelecek gün
y. 60b/09, 61a/03, 61a/15,
61b/03, 61b/08, 61b/11,
62a/01, 62a/09, 62a/11,
62a/13, 63a/09, 63b/03,
64a/04, 64a/15
- yat -** yatmak, uzanmak
y.- tı (ér-) 66b/12
y.- sam 63b/14
y.- sa 61b/05
- yaz -** yazmak
y.- unğız 64a/11
- yazıl -** yazılmak
y.- ur 64a/14
- yé -** bir şeyler yemek
y.- se 62a/11
- yédür -** yedirmek
y.- ürler 62a/12
- yene** →yaija
y. 63b/06, 64b/15, 67b/05
- yér** I. yeryüzü, gök karşıtı
y. 61b/14
→yéryüzü
II. konum, mekân,
ikametgâh
y. (köster-) 67a/12
y. +ünğ 60a/03
y. +inden 61a/07
III. bulunulan, yaşanılan
bölge
y. +den 67a/06
IV. önem
y. +i 60b/06
▪ **yérine kéltür-**: verilen bir
iş gerçekleştirmek
y. 60b/05, 62b/08, 65a/10
yeri belli olan
▪ **yérli yérlerine**: her şeyin
bulunması gereken yerde
olması, düzenli olarak
y. 66a/08
- yérlü** →yérli
y. (yérlü yérine) 66a/14
- yéryüzi** →yér
y. 65b/12
y. +n 65b/09
- yét -** ulaşmak, varmak
y.- diler 59b/08
y.- ip 67a/11
- yetmiş** sayı adı, yetmiş
y. 63b/10, 63b/11, 64a/01,
64a/02
- yetüş -** yetişmek, varmak
y.- üp 64b/10
- yıkıl -** düşmek, devrilmek

yıl y.- dı 66b/12
sene
y. da 59b/08
yılan yılan
y. 61a/10
yıllık yıllık, senelik
y. 67a/07
yiber - göndermek
y.- di 59b/07
y.- di (selām yiber-) 66b/14
yok var olmayan
y. (ér-) 59a/04
yol I. yol, tarik
y. +dur 67a/07
y. +a 59b/06, 67a/01
y. +ını 65a/07
y. +ına 65b/02
II. kez, defa
y. 64a/02
yu - yıkamak
y.- sa 63a/06
y.- masa 61a/14, 61b/11
yüklet- ağır bir yük ve görev vermek
y.- ür 64b/01
yürü - yürümek
y.- p 65a/09, 65b/14
yüz I. sayı adı, yüz
y. 62b/02, 66b/03
II. organ adı, yüz
y. 63b/02
y. +i 60b/11, 62b/15, 63a/03,
63b/01, 63b/04
y. +in 63b/02, 66a/04
y.+ine 59b/13, 60a/10,
61b/02, 61b/04, 62b/15
y. +ine (ur-) 61a/02
y. +imizni 60a/08
III. üzerine, üstüne
y. +ine 60a/08
yüzünden e. dolayı, yüzünden
y. 67a/09
yüz ming sayı adı, yüz bin
y. 65a/01, 66a/13
yüz yigirmi dört ming sayı adı,
yüz yirmi dört bin

y. 59a/12

-Z-

-zād <Far. eklendiği sözlere
"doğma, doğuş, doğmuş"
anlamları kazandırarak
birleşik söz varlıkları
oluşturur
z. 59b/05, 66a/09
z. +lar 59b/14, 64b/15,
65a/10
66a/01
z. +larına 64b/15
z. +ları 59a/06
zamān <Ar. vakit
z. 66b/12, 67a/01
zāyil <Ar. yok olan, daim
olmayan
z. (ol-) 65b/06
zebānī <Ar. cehennem meleği
z. +ler 61b/08
z. +leri 61b/03
Zebūr Hz. Davud'a gönderilen
kutsal kitap
z. +nı 59a/07
z. +da 59a/10
zehr <Far. zehir
z. +ler 61a/10, 62a/12
zehre <Far. öd, safra
z. +si 65b/06
zelzele <Ar. deprem
z. (tut-) 65b/12
zencīr <Far. zincir
z. +ler 61b/08, 66b/03
zerre <Ar. bir nesnenin en küçük
parçası
z. (ol-) 60a/07
zerrīn <Far. altından yapılmış
z. 59b/09, 59b/13, 64b/10,
66a/01, 66a/05, 66b/06,
66b/07

ARAPÇA DUALAR VE İBARELER DİZİNİ

'aleyhi's-selām Allah'ın selamı onun üzerine olsun (Dua sözü)

‘a. 59b/07, 60b/07
‘a. +nı 65a/03
→ ‘a.m.
‘a.m. aleyhi's-selam sözünün
kısaltmış şeklidir
→ ‘aleyhi's-selam
‘a. 60b/03, 64a/11, 65a/08,
67a/05, 67a/07, 67b/03
‘a. (Hâzret-i ‘a.m.) 65b/01,
66b/09
‘a. +ga 65a/13
‘a. +ğā 67a/15
‘a. +nıng 65b/03
‘a.+nıng (Hâzret-i ‘a.m.)
60a/01
amennā bihi ve şaddaknā (Allah'ın
yarattıklarına) İman ettik ve
tasdik ettik
a. 64b/03
bismillahi'r-rahmani'r-rahim
rahman ve rahim olan
Allah'ın adı ile (Besmele)
b. 59a/01
el hükümü'l-lāh hüküm Allah'ındır
e. 67a/09
el hamdü'l-lāh övülmek yalnız
Allah'a yaraşır
e. 63b/14
inşa'allahu Te'a yüce Allah'ın izniyle
i. 64a/01, 67b/15
amīn yā mucibe's-sāil'in amīn âmin ya
Allah âmin
r. 67b/16
ne'uzu billāhi min şerri zālik
böylelerin şerrinden Allah'a
sığınırız
n. 61b/01

rahmetu'l-lāhi ‘aleyh Allah'ın
rahmeti onun üzerine olsun
r. 64b/09
rıdvānu'llāhi ‘aleyhim ecma'in Allah
onların hepsinden razı olsun
(Dua sözü)
r. 60a/13
şalla'l-lāhu ‘alā. →şalla'l-lāhu
‘aleyhi's-selām
ş. 60a/12
şalla'l-lāhu ‘aleyhi's-selām Allah'ın
selamı onun üzerine olsun
ş. 62b/10
→ şalla'l-lāhu ‘alā

KAYNAKÇA

- ECKMANN, Janos, *Çağatayca El Kitabı*, (Çev. Günay Karaağaç), Akçağ Yay., Ankara, 2003.
- ÖZKAN, Mustafa, "Kuruluşunun 70. Yılında Türkiyat Enstitüsü", *Türkiyat Mecmuası*, XX, 1997, s. 1-11.
- YAZAR, Sadık, "İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü'ndeki El Yazmalarının Kataloğu", *Türkiyat Mecmuası*, XXVI/1, 2016, s. 339-446.
- ZEREN, Mehmet- İsmail GÜLEÇ, *İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Kütüphanesi Yazma Eserler Kataloğu*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, İstanbul, 2009

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

نقیض لعل محمدستان دابر بادشاه واریه اسب کوس سناه دبلار
 ایدر اوز بیع طایرست ایدر بس کوس سناه سنا بر قزم در ایدر حسن
 جمال ایدر جمان اجنده انکنا نظیر یوقا ایدر صاحب جاسوق دینا
 خلقید مسمور اولدس اسب میسمه سنا با نو ایلار ایدر سوبلا قلمک ایدر
 رادالار طلب ایلار ایدر سیمه سنا بلو بیج برین قبل کور طار ایدر
 انجیل توراسنه جورا بوزدن ایم اوقولا ایدر صورا رسالده سنا
 السته یادی قلمس دور مولداسا کوروب کون با سنا سولادس اب بابامک
 دابر بادشاه بار ایش آینه احمد عمد ویرلار ایدر کاشیم اوری
 پیمبر ایشی انجیل و اتور اتوره وزیر یورده مشهور
 امشش اوی سکر مکنک مالمی السته تفع انکله دوستمه عینه زارمشش
 صقیامت کونله اجمیع مخلوقاتوز ایدر سوره سنا بیغاره اویسالاره
 شفاعت قبله کراک ورس اهنت اسط اومت اولان کسنه لار تمودا مسکوقا
 لما ساریش اوزس شفقت ایدر بتمودا عتقارب جهنمه بلنشی بلو ب
 باروب کور ایش برده انکله دینه کورب انکار اومت اولوب تموعین

چنانچه وقتاً رسد یعنی به لور اردو تاناسے ہر سورہ
 ایشتمب شاہ بولوب حوائسے ایمان کیلئے ردیلار قرار ہیں
 اہل با بکار حصت ہر سنگ بن واروب سورار اردم تیدر ایسے
 موندین صورت آتاسے حصت ہر ب تورا یورہ جنک اطلعے کا
 قیلوب ہیں لاردان منک بین اولاد اولار قوشیجہ جملہ سے اولاد
 رینہ قرین یادناہ ایتوب بیولہ کوندر دوس دوق صورت رسل
 عیلمہ اسلام تور لوتور لولہ احتکام لار بار اس کوچی قونہ کتدیار
 ایرے تمام ہر یلہ میکہ تیدر لار عرفات طاعندہ اعندہ امونہ
 جادہ نمایون قور لار کتوں ریزین اکتہ تور ایب انکنا
 اوستینہ میمون بانو عقبہ لوتور دس صاع صولہ التون و کومشمان
 شمد انلار اولاد موندین جہ انلار قویوب عو اعنلار دوز دس لار
 آیزین صورت لار پہ اولہ دور لوطعا لار قویوبیلار میمون بانو
 یوز بین ریزین نقابین اول تیرتس اللہین صورتی تورا منک بین
 اولاد جمع ہر لوب میمون بانو کتوں تورا طرفندین اول لوتور بار ریتہ
 دیکہ دانصلق ایلا دیلار صورتی ایریلار اس یادناہ

میز

نیز بر لاله خرد تا دم ننگ حضورش شیرین گارینه آغز در مزی
 خوش ادب بر همان طابشور و با تخیلیم بران نیز چه کوب بگو رتلم
 دیر اندان مگر ابویر و ننگ مکیم وار و ب و نشوینه تو تار
 مرا ای بیچاره میمونه بانو ای دیرم سر لاریج عقل سوز لاریج اول
 او را سیکر منک عالم سلطان اوله انکند افیتا بی اوله بی انکند
 کتور و کتور سر لاریج انکند سلطان ننگه ای انکند انکند لاریج
 لاریج اوله دیرم انکند حضورش شیرین گارینه نشول حال ایوان
 وار منک و کس نیز چه کوب آیا انکند یوزینه یوز منک سوز منک ایوان
 ضکره سوز و قند تور و یلار میمونه بانو انکند بی چه سوز جو اوله لاریج
 کتور تن سوز ایچی کتور کتور بیاس کتور یوزینه نقابن اوتور با بلورن
 حقوب با لبا یکدیگر اوتور در اول اینجه هانان فر حوزت
 محمد مصطفی صلوات علی مبارک آرقاسید: محرابه ادر و با اولتور مش
 عجایب و قریب نیحوت اینکما باشلاد من جمع اصحاب رضوان
 اله علیه السلام جمعیه در زمان دلان و جان کتور کلان قولا لاق اصحاب

انگار اید دیلار میسونه بانو آدیچه تکریم برلان نقابن اورتوب
 ایزد کروب سلام دیر رب ایدر حبیب من بر معرد من ایدلار
 من مکانه بیورد سنا اشدان صخره حفره رسد علم ایدر
 یا فاتون ایدر من عورتلار اوزارنده وقع جوق دورا اول حق لار
 یرینه کلتور بلکنه دار غیبل دیدر میسونه بانو ایدر یا ایمن
 جهان فخر میسورد سنا اول حق لارینه یرینه ترواندان
 صونک بوجعلی سلام ایدر یا فاتون اگر بر فاتون ایدر دن کور
 قارشدان کورین جسته ایلان توروب قار شوبار و ب
 المریارین قیامت کورشدان قوبار فالده توروب
 ایگرایا تلمار نکل لار سنا اولیه یا فاتون اگر بر عورت
 ایدرینه قاشن بقا عن جتس یوزام قار بولوب قوبار
 یا فاتون اگر بر عورت ایدرینه آغا آجب سوکس قیامت
 کورننه قول سنا قوب ییل ایکن سندان جوق قوب
 یا فاتون اگر بر عورت ایدر نکل غیب اولوب کورننه لارینه

حک

ملا یقین فاشیایا قیامت کونند اول قاتونو شفاعت ایلان
 لار اولون جمیع غیبی یوزینه اوروب کم جهنم سوریدارلار
 یا قاتون اکر بر عورق ایرینکن کتوردین سوشناس یارین
 قیامت کونند احوال تو انکار بر مزار صورته اچید جمیع نیت
 معطله ایخ لعنت اید الاری یا قاتون اکر بر عورق ایرینکن
 هر نه کسب حلال بر لان کتور وکن هوشی کوروب آکوز
 آله قیامت کونند تراجه برندان ایسنک ایانک بار مع
 لارین کسلوب قوبه یا قاتون اکر بر عورق ایرینکن
 بر لان چارسه آنکن عذرا اولو به لور قیامت کونند انقده
 قرایلان اولوب سوسا علوانه رصولار ایلار یا قاتون اکر بر عورق
 ایرینکن کسب حلال ایلان کتور دبدان دجان کونکدن هوشلوق
 ایلان الدینه بشوروب قویسه قیامت کونند ایخ جننت طعام
 حرام اولوب ما جهنم طعام حلال اوله یا قاتون اکر بر عورق ایرینکن
 کو ملاکین توتونون هوشلوق کونکدن ایلان سوشناس
 یارین قیامت کوننده دوکنوز صورته اولوب جهنم سوردارلار

نمود با اله من شد اگ یا فاتون اگر بر خاتون ایر من ننگ
 یوزینه قارشو سویلاب قبا عن صتب صو ارد بنو سکر
 یارین قیامت گویند ایچین صو رتنداقو به سموع بن بانکار
 یوزینه اورار لار یا خاتون اگر به عورت ایر من ننگ تو شاکند ارقد
 سیند بر و ب یا ته اندین ایندین استا منی اولک کزین
 صونک استنگ قبر شیل قساران سنین ایکناسو
 یوزننین کلویا فاتون اگر به عورت ایرینه مطیح اولم
 یارین قیامت کونند از بانکار اوتدان زنج لار بلان بولین
 اوراب سننگ جرانک بودور دیه قاتح عمود بلار بلان جسمه د
 ابله لار یا فاتون اگر به عورت ایر من ننگ او عمل قشر ادب حوشلو
 بلیمه کما جلد باس لار دن یثا سه دو کسه یا سو کسه یارین
 قیامت کونند افا طره الخاطعه ایلاب شفاعت قلبیه یا فاتون
 اگر به عورت ایر ندان دستور سراقند آله اند باره استنگ
 یوزاینه بر کوک فرشته لار لعنه ایدر لار یا خاتون اگر
 به عورت ایر من ننگ سب ایدر ب کتور حوتن اسراف ایلام

یارین قیامت کوندا اسرنه ایلدنک دیوبال لار کسوب قیسع
 صورتا قوبه یافاتن اکر بر عورتا ایه سکنه کسب ایدوب کتور
 دور مالندان فیرا حن ایلسه فیردان قبول اولماز قیامت کوندا
 اوزینه عذاب ایلم قلیع اولور ایس ایرنا بیسه قبول دور
 یافاتون اکر بر عورتا ایه سکنه چاغز دو قداجو این دیرمه قیامت
 کوندا اتلی باغدانوب قولاق صاخر او اولوب شد پد اوز اریسه
 قوبه یافاتن اکر بر عورتا ایه سکنه دین دستور سو تلویح
 یعنی نخل نمازین هم روزا سیز توتسه مو کس نماز
 روزا کسه قبول اولماز یارین قیامت کوندا اوزینه طهنه
 یعنی شلمه ایدار لار یافاتون اکر بر عورتا ایه سکنه کینلو
 طعام ایشروب بیسه یارین قیامت کوندا جهنمه طعام نجیب
 اولمیه نلر سیمو مدین زوالا ریدر لار یافاتون اکر بر عورتا
 ایه سکنه شریعه ایشین رضایع بلان کلمه یارین قیامت کوندا
 سنده اوتدان لبا سیکه درب شلمان بلان یارین ایدوب
 جهنمه قوبار لار یافاتون ایه لار سکنه حق چوق دور

حالتوندار اوزره شول دورکه اکر اینه تکما بشندان ایایین
 تان اولوب ایسه تیل بلان سورسه یوز هندان برک کلس بو
 لماغاریا حالتون اینه تکما شول قدر دورکه آدمه سجدا
 جایز اول ایرد معرقه ایرینه سجا اقبیلور ایردس معونون
 تکما صت لار حالتونلار اوز اکو بدور قاس بر معوصق ایرد ای
 دیور ایردس میمونه بانو بدور معرقه ایرسته ایر ساقه اولدس
 ایس یار سول الله ایر کایه بار معق بنم عالمدهن کلماس من بو
 اشکله ایردس یز کلتور ابل کلماس آتکما اوجون عده با کومرینه
 تور عالم اکر توقدر دیور کرس دو نوب کیمه باشلادس ایردس
 اول ایوب جهان فخرس محمد مصطفی صلی الله علیه و سلم
 ایس یار حالتون بار ایز صبر الیه اول ایرشکله ادا ایتلسا
 تکما حوقا ثواب وارد در یا حالتون اکر بر عورت ایردس تکما
 کلدرین کور ب قار شولور اوز ب هوش کلدرینه ادر سوالسه
 اول عورت حور آدینه حق تو انکاح لوره ثوابین در ایردس
 بر عورت ایردس یوزینه کونک اوق قدر هر زین ایلام کولار
 باقمه

محلی اول

اول عورة ننگ قوسه نور ایلد تو لرد و ر لار یا قاتون اکر بر عورة
 ارس ننگا پور دینه کونک شکل حوشلوق ایلاما مطیع اوله قیامت
 کونداه یی درس آت ننگا اون تور تینه ننگا اب قوبه جنته داه عایسته
 فاطمه یل یار اول یا قاتون اکر بر عورة ارس ننگا کنور دکن یزیز ق
 کونک حوش برلان الندان اسم الله تمه آنگا کنه عفو ایدار انا این
 یکنه عیش کجه اول یا قاتون اکر بر عورة ارس ننگا کونک کنه
 هر یقاسین کون سوس کونک حوش برلان الله تمه بعد شیرین
 سبزش شوبین و بر یا قاتون اکر بر عورة ارس ننگا عه عیبین
 ادرسه آدرینجه هم سوس یارین قیامت کوندا کایا ایش و فاطمه
 شغایح ایدر لاله تونک عفو ایدوب هر قاتون بطار و جری یا قاتون
 اکر بر عورة ارس ننگا حوشلوق این طعام بشرب الیمنه قوبسه جمیع قات
 تو بر و مش شوبین و بر الله تو یا قاتون اکر بر عورة ارس ننگا عه عیبین
 مطیع دل و بسوس کلام شیرین تو با سینه قوبسوب اولوغلام ح شوبینه
 تا بار یا قاتون اکر بر عورة ارس ننگا اولغلن قرین سوس با سیکام
 لارین باک توتسه الله بعد اول عورت کنگا بندان یا ک ایدر

تکرارده یوزمن نوراله یا فاتون اگر بر عورق ایرنه سننا ابره سنا ابره
 و سننا الین یوزمین سدرینک او چون تعلیم بلان بر یوزن باره
 توتسه یا سننقو یسه یارین قیامت کونله اول عورق سننا سننا لارین
 الله تعالی عفو ایدوب یوزن سننا دن سورتنه بکزاب کتله فلوغ عبا
 یسه قالو لاریج اوزینه هسنه کدرده تعلیم ایدالار یا فاتون اگر بر
 عورق ایریند تو لیکنه قاف ایلان یسه سنننا کده ایرنه مطیع اولوب
 کونکلی حوش برلان بو یوز سنن اول عورق سننا قمر سنرا اولوب صفتان
 سننیش لار هسنه کدر سنسوال قمر سنسان الله یا فاتون اگر بر عورق اگر
 ایرینه کدر کامه مانده حوش برلان عورق کرم ایلان الله تم اول عورق
 نکا پشش حج قیلشش ثوابن بر در یا فاتون اگر بر عورق ایرس
 جاع او قدر یز تور ب بیگ دیو حاضر بولم الله تعه پشش
 بیجر کامه صدمت قیلشش ثوابن دیو یا فاتون اگر بر عورق ایرس
 سننا او سننن پاک تو توب هم تو توب کی سابع حوشش
 کونکلی برلان ایله دایم بوتوش کده اعلال بلان یا تسم
 ایرینه مطیع اولم دیو فکر ایلان سننوب تور

سننا

انشاء الله تعنى منزل قدر ثواب بر سر بتش آج غنا استن ویتش سوزنا
تویدروب قوناق قلش ثوابه ویتش یول کعبه طوان قیل مش
ثوکه دیر اموکن تین شی ثوابار هوقه در ایرینه خدمت قیلش
صفه یارین قیامت کوننده عورتداران رودانی رادین سوراس
لار زنده نزار حسا بن مکره صورلار اول لار لار وندین سورلار
عورتلار کنز دین کو سکلوشنود مواد ایواکه ایرلار ویا جک اولور
بن کور تمدان حوشنود من دیو سور لاسله تم سهل سوع
ایلان جنته یلایه کور عورت سومان حوشنوده کلم دیمه صهان
سایت تم عوف سورلار که جمیع عمریه طاعته و عبادت لار
کچور سده ایرین شفای ایوب حکارینی جبراه اوله بلا شکن آتدین
صومنا حضرت رسول عم بیوردن اصحاب لارینه بوه یلار لار یازدین
دیو بیوردن قایو کم ایرینم بوه یلار من اشتوب عورتنه سور لاس
اول بنم خاص اتم دکدر آکنه او چون بوه یلار ده عورتلار دا چوق
کنه یازد لار اقله اگر اقله حوق ثوابلار یازد لور که قایوا
ایرا شیتب بلیب عورتنه سوز لاسه یارین قیامت کوننده اول

عمود ننگه استوار من بر لانا قوع کناهلارین اریزیندی کلماتورده
 جهرین سورا لارا اول عمود کما شروع سوال اسانا اوله با چند کز تور
 لاری جان میونه بانو بو حدیث لاری ایستنه اریز سایدن امنابه
 د صدقنا دیدب ادش رسم تعظم قلوب دوندر اول تکرم
 رسول چاغوب ایزیا جانون بابا کفار سنی منم سلام علی
 تکرم کل سن دیددی ایستور بدکن انان کز لیکه ترک قیلسون
 میونه بانو کز دونوب ایکن بار معن ایستاره ایت کور سانه
 معنی اول بو نور کما تام بر لانا ایکنه من ایمان کلماتور دک دیونه
 ابراهیم ادعلی باصغر رحمة الله علیه و ایت قیلور میونه بانو باروب
 عکرمینتو شوب آتونه چادرینه کزوب اولتور دین رینا
 قفق نارین کیوب باشنه قلوب لعل جواهر ایله بزمنش تاج
 کیوب بیا کز طوعان آتیکه بولوب ایت اوستونده اولتوروب
 توره کما نازاد علان جاورن ننگه سار شوسنده ال قونش
 تورولار صوریسه بهشده بهالی جواهر لاره عرق اولمش
 ینه توره یسیک ادا لارینه ادرن توره کما شاه زاد لار

تور

توره که یورسکا عسکری مسموم بانو سکا جب جور اسنده تودار
بوده بت بوسلطان بلان تودر کما در رلاردان دیک لاردان
جاء و با ایلادم واسه و نکار تعظیم و تابلان اوجمانا و علیه سلام
نے دیو قاید بکتور کند ایواندان صکره عسکرینه امر ایلمس
چادر عزیزی قور و نکار دریا نکا ایکی یقاسندان تا کجه شیرین
انکا قیوسینه وار دین صفا اولوب الی لارینه العون طلبتا
برلان لعلوجوا اولار طوب کمنه کندیولنن آلتون کوش بران
توقولمش بالاس لار تو شاکر لار دین تا کم بنینا محمد عم
اول تیمار اوزارینه یور و بکتور ایدو امر ایلام حور
ایرینا یرید کلتور دپلار آتین صونک توره بیکنه ادا لار کجه مکر سننا
مسجد او نمنداه اقلار دین شاعرا ایتوبال قوش و ب توردیلار ابرسه
اندرین صومنا اول عسکر لار کما سر اولار جب و ادب و تعظیم
برلان بار و ب حضرت رسول دم کما سلام دیر و ب ایریلار یا شکر
رسول و یاد اولت کمنین سنر سلطان مزیمونه بانو اوعوه
ایلام حور لار منتقل اولوب تودر وفات طاعتی تو بنده چادر

صیون قریب تر و حضرت عماد اعظمی نے قبضہ کیا اور پانچ ایک
 بکنا صیہ لار الیب یو لینہ کردی لار مینوہ بانو عسری
 تریں ایو بس رسول عم لکنہ آردی صلوغ شیرین بلند او
 ز برلان اد قوب کلور لار بو تکر آوارین اشد جک لار سنک جانلار
 چکان اولو رایدی بو عظمتہ ہیبت ایلان کلوردن ای شانداز سنک
 عقلا لار زایل اولب شی لار سنک ز هو اسکے چاک اولوب
 اللارندای لعل ج اهل لارن تو کدر لار اد نظارینہ تو شد ب
 طریقا حر جہادیوب اول عظمتہ ایلان صلی ایہ جقدیلار کوردن عفاة طا
 عنک چوراسے چادر لار بلہ دولہ در مس ہو کو نلو کایر بر جریں اد
 بزاتش ہیبت عظمتہ لکے جو قدر دور اسکے اظہر کشتی کی فیہ
 لار اوینامع کمر کدن کر مے ارسلان قایلانلار طالاشما حق تیک
 ییر سوز سزلہ تو تمش لار اول سپرینلار سنک ہیبتنہ
 قانی طاعند اعزہ دیو لار قان قاستنادی لار حضرت رسول
 صباح دان اولیہ دیکن بر روب او عظمتہ عکرا چند کن مہومہ
 بانوشکایا پندہ تو کدر لار عظم چادر قدر طس قزل اکون

دان

انار زین اکت لار قوردر اکت ایتقان بین لار بجه شاه رادار
 جادام لار قوردر اکت ایتقان بین لار بجه شاه رادار
 سرور انبیا کی کورده اکت ایتقان بین لار بجه شاه رادار
 قورینه پوزین سورده عوایه و حرمت ایلده قورلور عوایه کورده لعل
 جد احوال ایلان بر اکت ایتقان بین لار بجه شاه رادار
 آتین صومنا طبا قالار بر لعل جواد لار سا حورده ایلار
 آتین صومنا طبا کورده لعل جواد لار سا حورده ایلار
 ایلان غیرت و حرمت قیل بلده صومنا طبا کورده لعل جواد لار سا حورده ایلار
 قور قیلدی ایلار صومنا طبا ادا اکتون کورده لعل جواد لار سا حورده ایلار
 حافظ کا تبا لار اکت ایتقان بین لار بجه شاه رادار
 جادوش وقت جلایه اکت ایتقان بین لار بجه شاه رادار
 تور دیلار دخی توره مندا بهلوان لار صفا تورده اکت ایتقان بین لار بجه شاه رادار
 بک لار لار دن تورده اکت ایتقان بین لار بجه شاه رادار
 عسکریونان قورده صومنا طبا کورده لعل جواد لار سا حورده ایلار
 قورده تور دیلار اکت ایتقان بین لار بجه شاه رادار

بشدیور کہ کہانہ اوج بیوزار سلما اوج بیوزار آتیش قایلان اون
 بکنا بہ در آکلہ نیر عظیم جانور لار میمونہ بانو کنا صاع طافند اور کل
 طرفندہ بیوزار کس از بیوزار قابلاہ بیوزار نسلار ستمز بخار بر لار
 عرقہ چکوب تدر لار کونہ انکریوز قرا و علان ہار سہ لار ال قوش و ب
 ترور میمونہ بانو کنا قاشندہ مریح ننا اور لار میمونہ بانو کنا وحی
 زریں جدار ایچندہ دور یا قوۃ ایلدہ ننا امش التوت تحت اورنا
 رنہ لعل جواھولارہ عرق اول کس زریں استحا اوستونہ اولیوز
 مشادہ لاریں حاجہ پشتمہ کیونہ اسلما ادب صابر لار
 جہتند اولتور دیلار کس زریں کونہ حفزہ عم میمونہ بانو دان اول
 اجازہ تسلاب اول دیغانینہ جعوب کجہ شریں ہمارا ان اولدیلا
 رتقانہ میمونہ بانو اول حفزہ رسوئی بانندہ کور طار لاریں
 فکر ایدوب زورہ ایسے کتوب یخلس نچہ زان یا تدر لاریں
 حفزہ رسول جبرائیل تبا کلمور الدتو کنا فرط بلار یار رسول
 الدتو کنا سلام بار در بعد از سلام بنم جیمیمہ بانو شادنا
 یاریندہ وار سون میمونہ بانو طلال جفحہ قیلدہم حقا بنو پدہ بود

کے

سنی پسران مان یونان تو شد در این راه بس حیره رسول می بیند
 بانگ کورین ارجیب با قدم ایر سه بو سلفان انبیا انکورس
 شاد اولوب تور در این راه ایس این تخریب رسولی سلفان
 قران شاد درین جو قدر سوا که فقیر کند و از یک قبول ایلا سلفان
 خوش اولور درین حیره سبغ عم ایس یا میونه بانو بابا کنیزین دستور
 سر الحاد من تیب میونه بانو ایگر یار رسول الله منم باهام بو بردان
 بریل لیق یول در حیره کورسول عم ایس بانو کنه موند کما که سهل
 زور رباعا المین تی ار در دیو مبارک اللارین کوتاروب دو عاقله
 ایر سه الحکم لک کور در لار هو ایور ندان سندن ستانیا انشا
 هو میونه بانو کنه بابا که هو س شاه قران کتین متح اولور اولتور
 قران توره وزیر ایلان و کنه حاد م و عسیر ایلان تیب کلدر ایس
 انکورد با کلدر کنه دیور کور ستر در کجوب قران ایلا یوب اولتور در
 کوش شاه ننگ عسیر جمله که کورد شید یلار صکر اختیار اولتور
 اصحاب لار میونه بانو بابا سنین اچاره تملایلار ایر س قبول کور در
 صوغنرا حیره رسول عم ایس کماح قیلد ب دیو ایلار ایر س رسول کما فرس

شاه ترمس میوه بانو در لعل جواهر لاد جبهه دار و حادیم لار و قراغ
 شلار ای سلطان جمله سین طابشور در دکنه شادلیع لار ایلمیلار حبه ر
 سول عم قبول قلدر بوندان صورتی الواس شاه آیب لکشمی
 ایلمان کنه میوه بانو کنه عین جمله س آیب سلطان انبیا و کنه قزلب
 میوه بانو و دواع لاشوب وینه هغه ستان طرفه زان اولدیلمیلار صورتی میوه
 بانو کنه مراد حاصل الوب بر پنجه عمر سلطان انبیا کنه حد متدی لکرم
 لار آخر الامور حبه ر سول شنه دفات میوه بانو کنه ترمس استاده
 واقع بولد صحره ر سول کنه سکا تون واز ایلمیلار بعضی لار
 آیدیلار اختلاف اورده بر عایشه سکا تون واز ایلمیلار
 بعضی لار آیدیلار اختلاف اولور
 بر ترمس میوه بانو بر ام لکشم بر حادیم دورانی صفا اولدیلمیلار
 مونی عین جاریه لار صورتی در حدیم به حکام اولدیلمیلار
 دون دلان و جان کونکلان روح شریف لارینه صلوات کنور ایم جاننده
 صفا اولدینه سینه صفا اولدیلمیلار حق بیله و تعالی موی کاتب ایلمیلار
 اوقیانده اولدیلمیلار جمله سنتی کنه صلا رین کنوا ایلمیلار رحمة الیه انشاء
 الله تعرب العالیله امین با مجیب الیله امین